Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Vývoj místní samosprávy ve městě Turnov

Bc. Zuzana Plchová

© 2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Zuzana Plchová

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Jičín

Název práce

Vývoj místní samosprávy ve městě Turnov

Název anglicky

The Development of Local Government in the Municipality of Turnov

---

Cíle práce

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících charakter lokálního politického procesu ve městě Turnov. Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter lokálního politického procesu na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému, charakteristiky místních konfliktních linií a jednání komunálních politických aktérů.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti politického procesu v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Při analýze vývoje komunálního stranického systému bude využita komparace výsledků komunálních voleb v časové řadě, ke zjištění konfliktních linií a k analýze a interpretaci vztahů politických aktérů a jejich jednání pak bude proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozvorech s komunálními politiky.

Doporučený rozsah práce

60 – 70 stran

Klíčová slova

Turnov, Mladá Boleslav, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

---

Doporučené zdroje informací

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky.* Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj.* Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.

BUBENÍČEK, V.; KUBÁLEK, M. Charakter lokální politiky v suburbánním politickém prostoru . In: Acta Politologica, 4 sv. 3 č., 2012, ISSN 1803-8220.

BUBENÍČEK, V.; KUBÁLEK, M. Konfliktní linie v malých obcích. In: Acta Politologica, 2 sv. 3 č., 2010, ISSN 1803-8220.

ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav; ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR.* Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, J. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Davle: Alfa Nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-87168-10-3.

ILLNER, M. The territorial dimension of public administration reforms in East Central Europe. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1997, ISBN 80-85950-37-5.

JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.

ŘÍCHOVÁ, B. Úvod do současné politologie. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-628-4.

SVOBODA, J. – HUDÁK, J. – JÜPTNER, P. Komunální politické systémy. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2003. ISBN 80-7308-056-7.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. RNDr. Michal Kubálek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 21. 08. 2023

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 03. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 25. 08. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci Vývoj místní samosprávy ve městě Turnov jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 25.11.2024 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu RNDr. PhDr. Michalu Kubálkovi, Ph.D. který mi, jakožto vedoucí práce byl vždy nápomocen, za jeho cenné rady při vypracování diplomové práce a celkovou spolupráci.

Vývoj místní samosprávy ve městě Turnov

Abstrakt

Diplomová práce se zaměřuje na aktuální otázky fungování místní samosprávy ve městě Turnov. Je koncipována jako případová studie, která podrobně zkoumá lokální politické procesy a mechanismy v této obci. Práce je členěna na teoretickou a praktickou část, přičemž teoretická část poskytuje vhled do systému obecní samosprávy, struktury obecního zřízení a procesu voleb do místních zastupitelstev v České republice. Tato část se dále zabývá lokálním politickým stranictvím, tvorbou koalic a teoretickými koncepty konfliktních linií, které ovlivňují vztahy mezi jednotlivými politickými subjekty.

Praktická část pak mapuje některé významné demografické a socioekonomické charakteristiky města Turnova. Pozornost je věnována zejména analýze komunálních voleb v období 1998–2022, přičemž jejich výsledky jsou přehledně zpracovány do tabulek, které umožňují snadnou orientaci v datech a jejich srovnání v čase.

V závěrečné části práce jsou shrnuty poznatky získané z rozhovorů s klíčovými politickými aktéry v místním prostředí, což umožnilo identifikovat hlavní veřejné a politické problémy, s nimiž se obec potýká. Díky těmto rozhovorům byly rovněž analyzovány vzájemné vztahy a klíčové konfliktní linie, které mezi jednotlivými aktéry v lokální politice existují.

Klíčová slova: Veřejná správa, samospráva, Turnov, kandidátní listina, komunální koalice, konfliktní linie, lokální politický systém, lokální politické stranictví, politické subjekty, volby, volební strana.

The Development of Local Government in the Municipality of Turnov

Abstract

The thesis focuses on current issues related to the functioning of local government in the city of Turnov. It is designed as a case study that closely examines local political processes and mechanisms within this municipality. The work is divided into theoretical and practical sections. The theoretical part provides insight into the system of local governance, the structure of municipal administration, and the election process for local councils in the Czech Republic. This section also addresses local political party dynamics, coalition-building, and theoretical concepts of conflict lines that influence relationships between various political entities.

The practical part then maps some significant demographic and socio-economic characteristics of the city of Turnov. Special attention is devoted to an analysis of municipal elections from 1998 to 2022, with results clearly organized in tables and graphs, allowing for easy navigation of the data and comparisons over time.

The final section of the thesis summarizes findings from interviews with key political actors in the local environment, which made it possible to identify the main public and political issues facing the municipality. These interviews also enabled an analysis of mutual relationships and key lines of conflict that exist among the actors in local politics.

Keywords: Public administration, local government, Turnov, elections list, municipal party coalition, cleavage, municipal electoral system, local political partisanship, political entities, elections, elections party.

Obsah

1 Úvod *14*

2 Cíl práce a metodika *16*

2.1 Cíl práce **16**

2.2 Metodika **16**

3 Teoretická východiska *17*

3.1 Veřejná správa **17**

3.1.1 Státní správa 18

3.1.2 Samospráva 18

3.2 Obecní samospráva **20**

3.2.1 Orgány obce 20

3.2.2 Zastupitelstvo 21

3.2.3 Rada obce 22

3.2.4 Starosta 23

3.2.5 Obecní úřad 24

3.2.6 Orgány zastupitelstva obce a rady obce 25

3.3 Komunální volební systém **25**

3.3.1 Volební právo 26

3.3.2 Politická stranictví 27

3.3.3 Forma kandidatury 27

3.3.4 Kandidátní listiny 28

3.3.5 Volební formule 29

3.3.6 Volební obvody (jednoobvodový) 30

3.3.7 Uzavírací klauzule 30

3.3.8 Komunální stranická spektra – fenomén nezávislosti 31

3.3.9 Konfliktní linie 31

3.4 Komunální politické koalice **34**

3.4.1 Typologie koalic (dle Stanislava Balíka) 34

3.4.2 Typologie koaličního jednání dle velikosti obce (dle Petra Jüpnera) 35

3.5 Modely lokální demokracie **37**

3.5.1 Index plurality 37

3.5.2 Laakso-Taageperaův index efektivního počtu stran 40

4 Praktická část *42*

4.1 Charakteristika a historie města Turnov **42**

4.1.1 Demografické a sociologické ukazatele obce 44

4.1.2 Ekonomika a nezaměstnanost 47

4.1.3 Doprava 48

4.1.4 Rozpočet obce 49

4.2 Přechod od komunistického režimu k demokratickému **50**

4.3 Političtí aktéři v obci **51**

4.4 Komunální volby do zastupitelstva města Turnov 1998-2022 ..... **60**

4.4.1 Komunální volby do zastupitelstva 1998-2002 60
4.4.2 Komunální volby do zastupitelstva 2002-2006 64
4.4.3 Komunální volby do zastupitelstva 2006-2010 68
4.4.4 Komunální volby do zastupitelstva 2010-2014 72
4.4.5 Komunální volby do zastupitelstva 2014-2018 75
4.4.6 Komunální Volby do zastupitelstva 2018-2022 79

4.5 Komparace výsledků voleb 1998-2022 82

4.6 Analýza rozhovorů 83
4.6.1 Vývoj města po roce 1989 85
4.6.2 Vize obce 85
4.6.3 Hlavní veřejné a politické problémy 87
4.6.4 Role celostátních "cleavages" v místní politice 88
4.6.5 Kandidátky a volební strany 89
4.6.6 Konfliktní body 90
4.6.7 Sestavování komunálních koalic 91
4.6.8 Společná identita občanství 92

5 Zhodnocení výsledků 94

6 Závěr 96

7 Seznam použitých zdrojů 99

8 Přílohy 102

1 Úvod

Lokální politika představuje zásadní součást fungování demokratického systému, kde se rozhodnutí přijatá na nejnižší úrovni veřejné správy přímo dotýkají každodenního života občanů. I přesto, že většina politologických studií se často zaměřuje na vyšší úrovně politiky, jako jsou národní nebo mezinárodní instituce, role lokální samosprávy zůstává nenahraditelná. Obce a města jsou nejen administrativními jednotkami, ale také místy, kde se formují společenské vztahy, formuje komunitní identita a realizuje politická participace v nejpřímější podobě. Tato diplomová práce se zaměřuje na zkoumání politického procesu v obci Turnov, která představuje zajímavý případ pro analýzu vzhledem k její specifické socioekonomické struktuře a politickému vývoji. Cílem práce je identifikovat hlavní faktory ovlivňující charakter lokálního politického procesu a analyzovat dynamiku mezi různými aktéry, kteří se tohoto procesu účastní. Mezi tyto aktéry jsou zakomponovány nejen politické strany, ale také zájmové skupiny, podnikatelé a další klíčové subjekty, které spoluurčují směr a obsah politických rozhodnutí v obci. Zvolený přístup k výzkumu kombinuje kvantitativní a kvalitativní metody, aby bylo možné zachytit komplexitu a různé dimenze lokální politiky. Kvantitativní analýza volebních výsledků umožní sledovat vývoj místního stranického systému a identifikovat vzorce chování voličů v průběhu času. Na druhou stranu, kvalitativní přístup, který zahrnuje například polostrukturované rozhovory s místními politickými aktéry, poskytne hlubší vhled do motivací a strategií, které tyto aktéry vedou v jejich politické činnosti. Lokální politický proces není izolovaný fenomén, ale je úzce provázán se širšími socioekonomickými a kulturními faktory, které ovlivňují rozhodování na komunální úrovni. Práce se proto také zaměřuje na analýzu těchto faktorů, včetně demografických trendů, ekonomické situace obce a dalších relevantních aspektů, které hrají roli v utváření politického prostředí. Konečným cílem této diplomové práce je nabídnout ucelený pohled na to, jakým způsobem funguje lokální politický proces v obci Turnov a jaké faktory jej formují. Výsledky této analýzy mohou poskytnout cenné poznatky nejen pro teoretické zkoumání lokální politiky, ale také pro praktickou aplikaci při správě obcí a měst. Závěry práce mohou posloužit jako podklad pro zlepšení efektivity a transparentnosti politických procesů na lokální úrovni, což je klíčové pro udržení důvěry občanů v demokratický systém jako celek. Vzhledem k důležitosti lokální politiky pro celkové fungování demokratického státu, tato práce nastíní hlubšího porozumění a poznání, za kterých se politická rozhodnutí

na této úrovni přijímají. Lokální samospráva je totiž nejen správním nástrojem, ale také významným prostorem pro realizaci principů demokracie a občanské participace.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cíl této diplomové práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících charakter lokálního politického procesu v obci Turnov. Dílčími cíli práce je charakteristika hlavních socioekonomických ukazatelů dané obce, dále identifikovat účastníky politického procesu v obci, jako jsou místní politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty atd., a zkoumat jejich vzájemné vztahy a v poslední části stanovit charakter lokálního politického procesu na základě analýzy vývoje místního politického systému, charakteristiky místních konfliktních linií a jednání komunálních politických aktérů. Práce je zpracována formou případová studie komunálního politického procesu v dané obci.

2.2 Metodika

Práce se zaměřuje na analýzu situace v obci Turnov v období 1998–2022, s ohledem na demografické a sociálně ekonomické charakteristiky obce a na charakteristiku místních politických aktérů. K tomuto účelu bylo provedeno studium relevantních dokumentů. Analýza vývoje místního stranického systému byla provedena prostřednictvím komparace volebních výsledků komunálních voleb v Turnově za dané období. Vzniklé komunální koalice byly následně klasifikovány pomocí Balíkovy typologie komunálních koalic. Pro identifikaci možných konfliktních linií a politického života v obci byly provedeny polostrukturované rozhovory s místními politiky. Tyto rozhovory byly zaznamenány a dále analyzovány. Na základě získaných informací byla měřena míra soutěživosti místního stranického systému a vypočten index plurality a následně index efektivního počtu stran. Tyto údaje byly posléze využity pro klasifikaci města Turnov podle Bubeníčkovy teorie lokálních modelů demokracie.

3 Teoretická východiska

Tato část diplomové práce se věnuje výhradně teorii a při jejím zpracování bylo primárně čerpáno z již dosud napsané a dostupné literatury. V této části práce jsou zpracována teoretická východiska veřejné správy, tedy státní správy a samosprávy a jejich podrobné vysvětlení a popis. Teoretická část dále navazuje na obecní samospráva, charakteristiku orgánů obce, působnost obcí, povinností, které musí plnit vůči občanům v rámci samostatné nebo přenesené působnosti obce. Závěr teoretické části nás provede vývojem komunálního volebního systému, volebního práva, typologie a uzavírání koalic a měřením plurality.

3.1 Veřejná správa

Veřejná správa neboli veřejná moc, jak už název napovídá, je pojem, který pojednává o moci a schopnosti autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech subjektů[1]. Charakteristika veřejné moci vychází z nerovnosti vztahů a je vykonávána státními subjekty které na ni delegují své pravomoci. Po roce 1989 byla restrukturalizace vládního systému na územní úrovni považována za klíčový úkol ve východní a střední Evropě. Reformy v oblasti místní samosprávy následovaly rychle po pádu komunistického režimu, současně s transformací ústavních orgánů a centrální vlády v roce 1990. Hlavními cíli těchto reforem byla decentralizace, deregulace a omezení úlohy státu ve veřejné správě. Bylo nezbytné oddělit místní samosprávu od státní správy a zajistit, aby každá z těchto složek měla své specifické pravomoci a zodpovědnosti.[2]

V českém právní systému rozlišujeme jako primární druhy moci, moc zákonodárnou, vykonávanou parlamentem, dále je to moc výkonná jejíž správa spadá do rukou prezidenta České republiky a poslední ústřední nezávislou mocí je moc soudní která spadá pod nezávislé soudy. Veřejná moc je dále řízena přes další subjekty veřejné správy. Moc zákonodárná a soudní jsou specifické a jakákoli moc vykonávaná mimo tyto ústřední druhy státní moci se dostává do podoby veřejné správy. Veřejná správa se tak skládá ze státní moci, územní a profesní samosprávy a dalších veřejnoprávních korporací.[3]

[1] Koudelka, Z. Samospráva. Praha. Linde, 2007, s. 19
[2] ILLNER, Michal. *The territorial dimension of public administration reforms in East Central Europe*. Working papers. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1997.
[3] Koudelka, Z. Samospráva. Praha. Linde, 2007, s. 19

3.1.1 Státní správa

Státní správa představuje komplex lidí a institucí, kteří mají za úkol spravovat a řídit různorodé zdroje veřejného sektoru. Jejich práce spočívá v řízení lidských zdrojů, materiálních aktiv, a ve zprostředkování vztahu mezi státem a občany. Institucionálně můžeme státní správu chápat jako soubor orgánů a úřadů, které vykonávají veřejnou moc a plní specifické úkoly ve veřejném zájmu. Zaměstnanci státní správy jsou různí pracovníci, a to od úředníků na ministerstvech, přes zaměstnance místních úřadů až po ty, kteří pracují na nejnižší úrovni správy, jako jsou například pracovníci obecních úřadů. Měřítko této struktury se může lišit v závislosti na konkrétních podmínkách jednotlivých zemí. Sociologicky pohlíženo, státní správa představuje instituci, která má institucionalizovanou a regulativní roli v rámci veřejných záležitostí. Tento systém reguluje a usměrňuje společenské procesy a interakce mezi státem a občany, a také mezi různými úrovněmi správy. Nejdůležitějšími složkami státní správy jsou ministerstva, která mají klíčovou roli ve vykonávání státní moci a ve vztahu státu ke společnosti. Ministerstva jsou zodpovědná za formulaci politik a strategií, a také za implementaci právních předpisů a rozhodnutí v různých oblastech veřejného života.[4]

3.1.2 Samospráva

V roce 1990 proběhla významná transformace systému územní veřejné správy. Jako klíčový moment této změny bylo odstranění jednokolejného systému veřejné správy, v němž veškerá správa byla prováděna jako státní správa, a jeho nahrazení systémem dvoukolejným. Rychlý rozpad dříve slučovaných obcí vytvořil v krátkém časovém období let 1990–1992 současnou podobu územního členění státu do základních samosprávných jednotek. Zákon z roku 1990 navázal, s určitými modifikacemi, na rozlišení působnosti obcí platné v období první republiky a tehdejší strukturu obecních orgánů. Od té doby se jejich vymezení v podstatě nezměnilo. Tento text se tak bude soustředit na současnou situaci, a to s výjimkou případů, kde došlo po roce 1990 k významnějším změnám, které budou zmíněny.[5] Samospráva může existovat na různých úrovních, včetně místní, regionální nebo dokonce autonomní úrovně, a může být organizována různými způsoby v různých zemích. Samospráva má subjektivní

[4] ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: [srovnávací analýza demokratických politických systémů]*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007, s. 180
[5] BALÍK, S.: Komunální politika, obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 61

právo a povinnost vykonávat právem určenou povinnost a společně s tím nést i odpovědnost, nakládat s vlastními prostředky a vykonávat funkci vlastním jménem.[6] Obec je vymezena zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o obcích), jako základní územní samosprávné společenství občanů, které je tvořeno jako jednotný územní celek definovaný hranicemi obce. Obec představuje základní územně správní celek, jehož hlavním rysem je společenství obyvatel daného území.[7] Pod pojem obec spadají všechny typy municipalit v České republice, tedy obce, městysy, města a statutární města. Podle zákona se městem stává obec, která má více než 3 000 obyvatel a vykazuje určité městské znaky, například rozvinutou infrastrukturu a urbanistické prvky. Existují však výjimky pro obce, které měly status města již před 17. květnem 1954 – ty mohou tento status získat znovu, i pokud nesplňují požadovaný počet obyvatel, pokud podají žádost předsedovi Poslanecké sněmovny. Statutární města jsou specificky určena přímo zákonem a mají zvláštní správní postavení[8]. Statutární města mají v České republice zvláštní postavení, které jim poskytuje širší pravomoci oproti běžným městům. Tato města mohou vydávat vlastní vyhlášky a jejich správní struktura je rozdělena na městské části nebo obvody, které mají určitou míru samostatnosti. Statutární města jsou také specifikována zákonem, což znamená, že pouze města vyjmenovaná v tomto zákoně mohou získat statutární status. Jejich vedení je zpravidla decentralizované, přičemž jednotlivé městské části či obvody mohou mít své vlastní zastupitelstvo a starostu, což jim umožňuje efektivněji spravovat různé oblasti města. Statutární města tak kombinují výhody místní samosprávy s určitou mírou autonomie jednotlivých částí města.[9] V České republice platí, že veškeré území náleží až na výjimky některé obci, přičemž obce spravují tato území v rámci své samosprávy. Výjimkou jsou vojenské újezdy, které jsou vymezené části území státu sloužící k zajišťování obrany státu a výcviku ozbrojených sil. Tyto újezdy nepodléhají běžné obecní správě a jsou spravovány přímo prostřednictvím újezdních úřadů pod ministerstvem obrany[10]. V současnosti existují v České republice čtyři vojenské újezdy: Boletice, Březina, Hradiště a Libavá.[11] Na rozdíl od území, která jsou součástí obcí, vojenské újezdy fungují jako samostatné správní jednotky

[6] KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 19
[7] PEKOVÁ, Jitka. Finance uzemní samosprávy: teorie a praxe v ČR, s. 340-341
[8] § 3 Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
[9] § 3 Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
[10] Zákon. č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky
[11] Armáda ČR [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z https://acr.mo.gov.cz/scripts/detail.php?id=215

určené výhradně pro vojenské účely.[12] Dalším specifikem samosprávy je hlavní město Praha, na jež se vztahuje zvláštní zákon.[13]

3.2 Obecní samospráva

Místní samosprávy jsou klíčovými institucionálními aktéry ve venkovských obcích a představují centrum rozvojových iniciativ. Jejich význam je podporován dvěma faktory. Za prvé, disponují vysokou mírou legitimity v rámci obcí, což je odvozeno z výsledků komunálních voleb. Autorita vedení obce tak nejen vychází z legislativních pravidel, ale je také výsledkem demokratického volebního procesu, což posiluje důvěru občanů v samosprávu, protože její členové byli voleni obyvateli obce. Za druhé, místní samosprávy mají k dispozici pravidelný rozpočet, který představuje klíčový finanční zdroj i v malých obcích. Tato finanční nezávislost umožňuje samosprávám efektivně hospodařit a rozhodovat o lokálních rozvojových prioritách. Tím se stávají klíčovými hráči při podporování a realizaci místních projektů a iniciativ. Celkově lze konstatovat, že místní samosprávy hrají důležitou roli ve vedení obcí, a to nejen v souladu s právními normami, ale také díky demokratické legitimitě a finanční nezávislosti, kterou získávají skrze správu svých rozpočtů.[14]

3.2.1 Orgány obce

Obec je řízena svým zastupitelstvem, které má na starosti správu obce. Ostatními orgány obce jsou rada obce, starosta, obecní úřad a speciální orgány obce. Pokud se jedná o obec, která má status městyse, používá se označení zastupitelstvo městyse, rada městyse, úřad městyse a speciální orgány městyse. Města používají názvy zastupitelstvo města, rada města, městský úřad a speciální orgány města. Existují také statutární města, která mohou členit své území na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy. Počet statutárních měst se zvýšil na 23 a zahrnuje města jako Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary a další. Tato města upravují své vnitřní poměry pomocí statutu. Statutární

[12] Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky
[13] Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze
[14] BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Studie (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, s. 25

město je spravováno zastupitelstvem města, radou města, primátorem, magistrátem a dalšími orgány města. Městský obvod a městská část, pokud existují, mají své vlastní orgány pro správu svého území. Ve statutárním městě mohou být jmenováni náměstci primátora a tajemník magistrátu, který pracuje jako zaměstnanec města. Orgány obce mohou vytvářet komise pro řešení konkrétních záležitostí.[15]

3.2.2 Zastupitelstvo

Kapitola věnovaná komunálnímu volebnímu systému detailně zkoumá způsob volby zastupitelstva, neslučitelnost funkce zastupitele s jinými veřejnými funkcemi a pozicemi, vznik a zánik mandátu a velikost zastupitelstva. Přestože zastupitel získává mandát okamžikem zvolení nebo prohlášením o náhradníkovi po zániku mandátu předchozího zastupitele, musí složit slib na prvním zasedání zastupitelstva, kterého se účastní. Slib zahrnuje věrnost České republice, slib vykonávat funkci svědomitě v zájmu obce a jejích občanů a dodržovat Ústavu a zákony České republiky. Reprezentativní mandát, který je základní charakteristikou zastupitelské demokracie, znamená, že zastupitel není vázán příkazy, pokyny nebo nařízeními, ale musí hlasovat a vykonávat svůj mandát podle svého svědomí. Jediným mocenským korektivem je zájem o obhájení mandátu v dalších volbách. Základní práva zastupitele zahrnují právo iniciativy, právo interpelace a právo informace. Právo iniciativy umožňuje zastupiteli předkládat návrhy různým orgánům obce, a to bez jakéhokoli omezení. Právo interpelace umožňuje zastupiteli vznášet dotazy, připomínky a podněty na různé orgány a funkcionáře obce, přičemž musí obdržet písemnou odpověď do 30 dnů. Právo informace znamená právo žádat o informace související s výkonem jeho funkce od zaměstnanců obce nebo právnických osob založených obcí, opět s lhůtou 30 dnů pro poskytnutí informací. Povinnosti zastupitele zahrnují aktivní účast na zasedáních zastupitelstva a dalších orgánů, kterých je členem, a hájení zájmů občanů obce. Vyvarování se střetu zájmů je také jednou z jeho povinností. Vymáhání těchto povinností vzhledem k reprezentativnímu charakteru mandátu je však často obtížné.[16] Zastupitelstvo je základním kamenem a stěžejní institucí vedení obecní samosprávy, a to z důvodu volby občany konkrétní obce.[17]

---

[15] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010.s. 38

[16] BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Politologie. Praha: Grada, 2009. s.39

[17] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010.s. 39

Tabulka č. 1: Počet zastupitelů na obyvatele

Počet obyvatel v obci	Počet členů zastupitelstva
do 500 obyvatel	5 - 15 členů
od 500 do 3000 obyvatel	7 - 15 členů
od 3000 do 10.000 obyvatel	11 - 25 členů
od 10.000 do 50.000 obyvatel	15 - 35 členů
od 50.000 do 150.000 obyvatel	25 - 45 členů
nad 150.000 obyvatel	35 - 55 členů

Zdroj: § 68 Zákon 128/2000 Sb. o obcích [18](vlastní zpracování)

3.2.3 Rada obce

Rada obce, jako výkonný orgán v oblasti samostatné působnosti, nese odpovědnost za svou činnost před zastupitelstvem obce. V přenesené působnosti může rada rozhodovat, pokud to zákon stanoví. V obcích, kde není rada obce volena, vykonává pravomoci starosta, s výjimkou situací, kde zákon svěřuje pravomoci zastupitelstvu obce. Složení rady obce zahrnuje starostu, místostarostu (místostarosty) a další členy rady, kteří jsou voleni z řad členů zastupitelstva obce. Počet členů rady je lichý, a to 5, 7, 9 nebo 11, nesmí však přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. V obcích s méně než 15 členy zastupitelstva se rada nevolí. V případě odvolání starosty nebo místostarosty z funkce nebo jejich rezignace přestávají být členy rady obce. Pokud počet členů rady obce klesne pod pět, převezme pravomoci zastupitelstvo obce, které může svěřit některé úkoly starostovi. Stejně tak je ukončena činnost rady, pokud počet členů zastupitelstva obce klesne pod 11 a nenastoupí noví členové. Rada obce se schází podle potřeby a schůze jsou neveřejné. K rozhodnutí rady je zapotřebí přítomnost nadpoloviční většiny všech jejích členů. Z každé schůze se pořizuje zápis, který je podepsán starostou a místostarostou nebo jiným členem rady. Zápis musí být hotov do sedmi dnů a členové zastupitelstva mají právo nahlédnout do něj. Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva, zabezpečuje plnění svých usnesení a vykonává rozsáhlé pravomoci včetně hospodaření obce, vydávání nařízení a rozhodování v různých záležitostech.[19]

[18] Zákon 128/2000 Sb. o obcích
[19] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010.s. 44

3.2.4 Starosta

Starosta je nejviditelnějším orgánem obecního zřízení, ačkoli sám o sobě disponuje pouze omezenými pravomocemi. Není statutárním orgánem, ale spadá do rady obce. Přestože starosta zastupuje obec navenek, musí vykonávat úkony až po schválení zastupitelstvem nebo radou, jinak jsou neplatné, což může vést k právním a občanskoprávním problémům. Starostu a jeho zástupce volí zastupitelstvo absolutní většinou, a to obvykle ze svých řad. Starosta a místostarosta musí být občany České republiky. Pravomoci starosty zahrnují jmenování a odvolání tajemníka obecního úřadu, plnění úkolů zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce, svolávání a řízení zasedání zastupitelstva a rady, požadování spolupráce policie při zabezpečení veřejného pořádku a další. Místostarosta zastupuje starostu v jeho nepřítomnosti a mohou mu být svěřeny některé úkoly. V minulosti se některé politické strany, včetně Unie svobody, vyslovily pro zavedení přímé volby starosty obce. Nicméně s ohledem na aktuální volební výsledky a programy ostatních stran není pravděpodobné, že by se tento návrh v dohledné době uskutečnil[20]. Debaty o změnách ve volbě starosty se často soustřeďuje na způsob volby, ale je důležité také zvážit pravomoci starosty. Přímá volba by měla odpovídat pravomocem starosty, ale může mít různé dopady na místní politický systém. Změna ve volbě starosty bez zohlednění změn v jeho pravomocích může vést k blokování místní politiky, pokud nemá podporu nadpoloviční většiny zastupitelstva. Otázka spojení způsobu volby starosty se způsobem volby zastupitelstva je také důležitá. Zásadní rozšíření pravomocí starosty by způsobilo zpětný vývoj českého obecního zřízení[21]. Literatura o starostech rozlišuje různé typy, z nichž jeden je označován, dle (Hlepas a Getimis) jako "protektor". Tento typ často nedostatečně zdůrazňuje roli starosty při vytváření pozitivní vize a strategie rozvoje pro svou obec. Nečiní tak starosta strategických změn ve své lokalitě a často neklade dostatečný důraz na dosažení konsenzu a spolupráci s občany. Jeho způsob rozhodování je spíše formální a málo zapojuje místní obyvatele do procesu rozhodování obecní samosprávy. Na druhé straně "facilitátor konsenzu" kladně zdůrazňuje potřebu jednání s obyvateli a jejich zapojení do činnosti samosprávy, i když nemusí aktivně vyvíjet vize a strategii, která by tuto participaci směrovala. Výsledkem může být nekonečná řada debat a sporů, kde se různé zájmové skupiny pokouší prosadit své záměry. "Vesnický Boss" je spíše autoritativním tvůrcem

[20] VODIČKA, Karel a CABADA, Ladislav. *Politický systém České republiky: historie a současnost*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2011. s. 306
[21] BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Politologie. Praha: Grada, 2009. s.75

rozvojové strategie, který klade důraz na prosazení svých plánů v obci. Pro něj jsou široké debaty, vyjednávání a tvorba konsenzu méně důležité. "Vizionář" kombinuje oba přístupy a je strategickým lídrem, který klade důraz na vysokou míru konsenzu a zapojení obyvatel do procesu rozhodování. Tato typologie definuje tyto různé přístupy jako ideální typy, které mohou odrážet různé přístupy k vedení obce.[22]

3.2.5 Obecní úřad

Obecní úřad je složen ze starosty, místostarosty (místostarostů), tajemníka obecního úřadu, pokud tato funkce existuje, a zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta. Rada obce má možnost vytvořit odbory a oddělení pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu, kde jsou zaměstnáni pracovníci obce zařazení do obecního úřadu. Obecní úřad plní úkoly stanovené zastupitelstvem obce nebo radou obce, a pomáhá výborům a komisím při jejich činnosti. Rovněž rozhoduje v případech stanovených zákonem o obecním zřízení nebo zvláštním zákonem. Vykonává přenesenou působnost s výjimkou věcí, které spadají do působnosti jiného orgánu obce. V obcích s pověřeným obecním úřadem a obcích s rozšířenou působností se zřizuje funkce tajemníka obecního úřadu, který je zaměstnancem obce. Tajemník obecního úřadu nesmí vykonávat politické funkce v politických stranách a hnutích. Tajemník je odpovědný za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i přenesené působnosti a spolupracuje se starostou. V případě, že funkce tajemníka není zřízena nebo není ustanoven tajemník obecního úřadu, plní jeho úkoly starosta. Tajemník obecního úřadu má několik povinností, včetně zajišťování výkonu přenesené působnosti (s výjimkou některých věcí svěřených radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce), plnění úkolů stanovených zastupitelstvem obce, radou obce nebo starostou, stanovení platů zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu podle příslušných právních předpisů, a vydávání interních směrnic a dokumentů pro obecní úřad. Tajemník se také účastní zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce s hlasem poradním.[23]

[22] BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Studie (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. s. 89

[23] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s.47

3.2.6 Orgány zastupitelstva obce a rady obce

Zastupitelstvo obce má možnost ustavit výbory jako své iniciativní a kontrolní orgány, které předkládají svá stanoviska a návrhy zastupitelstvu. Každý výbor plní úkoly, které mu byly svěřeny zastupitelstvem obce, a odpovídá za svou činnost před ním. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva obce, s výjimkou předsedy osadního výboru. Počet členů výboru je vždy lichý, a schází se podle potřeby. Usnesení výboru, které podepisuje předseda, je platné, pokud s ním souhlasí nadpoloviční většina všech členů. Zastupitelstvo obce vždy ustavuje finanční a kontrolní výbor, které mají minimálně tři členy a jejichž členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu. Finanční výbor se zabývá kontrolou hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a plní další úkoly, které mu svěřilo zastupitelstvo obce. Kontrolní výbor sleduje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce, kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem v oblasti samostatné působnosti a vykonává další kontrolní úkoly podle zadání zastupitelstva obce. V obcích s minimálně 10 % občanů, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje zastupitelstvo obce výbor pro národnostní menšiny. Tento výbor může zahrnovat zástupce národnostních menšin delegované svazem podle zvláštního zákona, přičemž příslušníci národnostních menšin tvořené alespoň z poloviny všech členů výboru. V rámci obce mohou být vytvořeny také osadní nebo místní výbory, kde počet členů a pravomoci určuje zastupitelstvo obce. Osadní výbor má minimálně tři členy, kteří jsou občany obce s trvalým pobytem v dané části obce. Předsedu osadního výboru volí zastupitelstvo obce z řad členů osadního výboru.[24]

3.3 Komunální volební systém

Po roce 1990 se v České republice uplatňovaly čtyři zákony, které regulují průběh komunálních voleb. První z nich byl zákon č. 368/1990 Sb. o volbách do zastupitelstev v obcích, následovaný zákonem č. 298/1992 Sb. o volbách do zastupitelstev v obcích a místním referendu. Třetí zákon, č. 152/1994 Sb., upravoval volby do zastupitelstev v obcích a byl aplikován v letech 1994 a 1998. Posledním zákonem v tomto sledu byl zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev v obcích, podle kterého probíhaly volby od roku

[24] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s.49

2002. Debata o českém komunálním volebním systému se často soustředí na pojmy "spravedlnost" a "nespravedlnost", avšak volební systém není založen na spravedlnosti. Jeho cílem není vytvořit zastupitelské těleso, které by dokonale odráželo rozložení zájmů společnosti. Volební systémy mohou buď napomáhat vytvoření co nejreprezentativnějšího zastupitelského sboru nebo zajišťovat akceschopnost, ale nemohou plně splnit obě tyto vlastnosti zároveň. Komunální volby v České republice se vyznačují tajným hlasováním, všeobecným, rovným a přímým volebním právem a zásadou poměrného zastoupení. Od roku 2001 je podmínka státního občanství ČR zmírněna, což umožňuje volit i být volen neobčanům ČR, kteří jsou občany jiného státu, jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, například občané EU. Aktivní volební právo je omezeno pro osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, s nařízeným omezením svobody kvůli ochraně zdraví lidu nebo pracujícím jako vojáci z povolání v zahraničí. Pasivní volební právo je uděleno těm, kdo splňují předchozí kritéria bez ohledu na omezení aktivního volebního práva.[25] Místní (komunální) volby jsou demokratickým procesem, ve kterém občané rozhodují o svých zástupcích v místních samosprávných orgánech, jako jsou obecní zastupitelstva, městské rady nebo obecní rady. Průběh voleb je založen na tajném hlasování, což znamená, že každý volič má možnost svobodně a anonymně vyjádřit svůj výběr. Důležitými principy, které jsou základem těchto voleb, jsou všeobecné volební právo, což znamená, že každý občan má právo volit a být volen bez ohledu na pohlaví, věk, majetkové poměry či jiné osobní charakteristiky. Rovné volební právo zaručuje, že každý hlas má stejnou váhu a důležitost bez ohledu na společenské postavení či bohatství voliče.[26]

3.3.1 Volební právo

Přímé volební právo znamená, že voliči přímo volí své zástupce bez prostředníků či delegátů. Princip poměrného zastoupení zajišťuje, že politické strany či kandidátní listiny jsou zastoupeny v samosprávných orgánech v poměru k počtu hlasů, které získaly. Po zvolení mají zástupci čtyřleté funkční období, během kterého vykonávají svou funkci ve prospěch občanů a rozvoje svého území.[27] Volební právo v demokratických státech je charakterizováno následujícími principy:

---

[25] BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Politologie. Praha: Grada, 2009. s.83
[26] BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Politologie. Praha: Grada, 2009. s.84
[27] BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2009.s. 62

a) **Všeobecné** – Volit může každý občan, který dosáhl věku 18 let a je svéprávný, bez ohledu na pohlaví, rasu nebo náboženské vyznání.
b) **Rovné** – Každý hlas má stejnou váhu.
c) **Přímé** – Voliči si vybírají konkrétní kandidáty, politické strany nebo mohou rozdělit své hlasy mezi různé subjekty, jako jsou strany, sdružení nebo jednotliví kandidáti.
d) **Tajné** – Tento princip zajišťuje, že volič má právo na svobodnou a nezávislou volbu, která je chráněna před vnějším nátlakem.[28]

3.3.2 Politická stranictví

Otázka samosprávy v obcích je úzce spojena s politickými stranami, hnutími a nezávislými kandidáty, kteří mohou být jednotlivci nebo sdruženími. Politické strany hrají klíčovou roli ve zprostředkování kontaktu mezi občany a politickou mocí, a také v zapojování občanů do demokratických procesů na úrovni obce. Aktivní účast občanů na politickém životě dodává samosprávným orgánům nezbytnou legitimitu a poskytuje jim prostředky potřebné k efektivnímu rozhodování.[29]

Podle zákona č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí, mohou být volební stranou:[30]

- registrované politické strany,
- politická hnutí,
- koalice politických hnutí,
- nezávislí kandidáti,
- sdružení nezávislých kandidátů,
- sdružení politických stran, hnutí a nezávislých kandidátů.

3.3.3 Forma kandidatury

1. Označení jedné volební strany na hlasovacím lístku, což představuje udělení hlasu každému kandidátovi této strany. Tímto způsobem volič vyjadřuje podporu dané politické straně jako celku a všem jejím kandidátům.

[28] BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Studie. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. s. 50
[29] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 69
[30] Zákon č. 491/2001 Sb.*Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů*

2. Označení jednotlivých kandidátů různých volebních stran na hlasovacím lístku. Každý označený kandidát získá jeden hlas. Tento způsob umožňuje voliči vybrat si konkrétní kandidáty napříč různými politickými stranami.

3. Kombinace předchozích dvou způsobů, což zahrnuje označení jedné volební strany a zároveň označení dalších jednotlivých kandidátů z ostatních stran. V tomto případě získají hlas všichni jednotlivě označení kandidáti a z označené volební strany tolik kandidátů, kolik zbývá do počtu volených členů zastupitelstva po odečtení kandidátů jednotlivě označených. Tato kombinace umožňuje voliči vybrat si konkrétní kandidáty z různých politických stran, přičemž v rámci dané strany jsou preferováni kandidáti v pořadí, v jakém jsou na lístku uvedeni.[31]

Tabulka č. 2: Počet podpisů potřebných ke kandidatuře NK a SNK

Počet obyvatel	Potřebné počty podpisů voličů pro nezávislé kandidáty	Potřebné počty podpisů voličů pro sdružení nezávislých kandidátů
do 500 obyvatel	5%	7%
nad 500 do 3000 obyvatel	4 %, nejméně 25	7%
nad 3000 do 10 000 obyvatel	3 %, nejméně 120	7%
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	2 %, nejméně 600	7%
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	1 %, nejméně 1000	7%
nad 150 000 obyvatel	0,5 %, nejméně 1500	7%

Zdroj: § 21 odst. 4 zákona č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů[32] (vlastní zpracování)

3.3.4 Kandidátní listiny

Existují tři hlavní typy kandidátních listin: přísně vázané, vázané a otevřené (volné).[33] U přísně vázané kandidátní listiny je pořadí kandidátů pevně dané a volič je svou volbou nemůže nijak změnit. Na vázané kandidátní listině jsou kandidáti rovněž uvedeni v určitém pořadí, ale voliči mají možnost toto pořadí ovlivnit pomocí preferenčních hlasů, čímž mohou zvýšit šance vybraných kandidátů na získání mandátu. Tento typ listiny se v České republice používá například ve volbách do Poslanecké sněmovny, do Evropského parlamentu a do krajských zastupitelstev. Třetí typ představuje otevřená (volná) kandidátní listina, která

[31] BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2009. s. 99
[32] Zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů
[33] CHYTILEK, Roman. Volební systémy. Vyd. 4., V Portálu 1. Praha: Portál, 2009. s. 209

voličům umožňuje vybírat kandidáty z různých kandidátek, což vede k větší personalizaci voleb. V České republice se tento typ listiny používá při volbách do obecních zastupitelstev.[34] V komunálních volbách v ČR se jedná o otevřené kandidátní listiny tzv. panašování.

Podle zákona č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí, mohou být volební stranou:[35]

- registrované politické strany,
- politická hnutí,
- koalice politických hnutí,
- nezávislí kandidáti,
- sdružení nezávislých kandidátů,
- sdružení politických stran, hnutí a nezávislých kandidátů.[36]

3.3.5 Volební formule

Volební formule jsou klíčovým prvkem volebního procesu, který přeměňuje odevzdané hlasy na mandáty v zákonodárných sborech. Tyto formule se obvykle dělí na dva druhy, kterými jsou volební kvóty a volební dělitele. Volební kvóta stanoví minimální počet hlasů nezbytných k získání jednoho mandátu. Nicméně, často se nestane, že by se všechny mandáty rozdělily po prvním výpočtu, a je třeba určit, jak bude probíhat rozdělení zbývajících mandátů. Na druhou stranu, volební dělitel vychází z myšlenky, že subjekt s nejvyšším průměrem hlasů na mandát by měl mít nárok na zisk mandátu. Mandáty jsou postupně přidělovány straně s nejvyšším aktuálním průměrem na mandát. Existuje několik různých volebních dělitelů, jako je d'Hondtův, upravený d'Hondtův nebo Sainte-Laguë. Každý z těchto dělitelů má své vlastní charakteristiky a může ovlivnit konečné výsledky voleb. Důležité je si uvědomit, že volební formule samy o sobě nejsou rozhodující. Hrají klíčovou roli ve spojení s dalšími faktory, jako je velikost volebních obvodů. V menších obvodech může určitý typ volebního dělitele preferovat velké strany, zatímco jiný typ může být výhodnější pro menší politické subjekty. V komunálních volbách v České republice byla přijata tzv. čistá d'Hondtova metoda, která ovlivňuje způsob přidělování mandátů během voleb.[37]

---

[34] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]. Politologie (Grada)*. Praha: Grada, 2010. s. 55
[35] Zákon č. 491/2001 Sb.*Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů*
[36] Zákon č. 491/2001 Sb.*Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů*
[37] BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2009. s. 101

3.3.6 Volební obvody (jednoobvodový)

V komunálních volbách se obvykle jedná o jeden volební obvod, ale zastupitelstvo má pravomoc vytvořit více volebních obvodů. Tato možnost se využívá zejména v obcích s různým počtem obyvatel. V menších obcích do 10 000 obyvatel se v každém volebním obvodu volí nejméně pět zastupitelů. Pro obce do 50 000 obyvatel platí minimální počet sedmi zastupitelů v každém volebním obvodu, a pro obce s více než 50 000 obyvateli minimálně devět členů zastupitelstva v každém obvodu. V Praze a v statutárních městech s rozsáhlým územním členěním může být městská část nebo městský obvod součástí pouze jednoho volebního obvodu. Tato pravidla umožňují lepší zastoupení občanů a zohledňují specifické potřeby a velikosti jednotlivých obcí[38]. Volič může hlasovat pro více kandidátů, a to buď na jedné straně nebo napříč různými stranami. Po vyplnění hlasovacího lístku ho dá do obálky a odevzdá komisi. Hlasy jsou poté spočítány podle jednotlivých stran a kandidátů.[39]

3.3.7 Uzavírací klauzule

Volební klauzule ve volbách do obecních zastupitelstev v České republice je nastavena na 5 %. Tato klauzule se však může upravit v závislosti na počtu kandidátů a strukturách místních politických stran. Český statistický úřad počítá hlasy pro jednotlivé kandidáty a kandidátní listiny a vyřazuje ty, které nedosáhnou 5 % hranice podle stanoveného vzorce. Pokud nedosáhnou alespoň dvě kandidátní listiny, snižuje se klauzule postupně o 1 %, dokud není splněna tato podmínka. Dále se zjišťuje, zda bude obsazena většina mandátů, přičemž je brán v úvahu i celkový počet mandátů. V případě jediné kandidátní listiny se na 5 % hranici nepřihlíží.[40]

[38] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 60
[39] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 60
[40] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 107

3.3.8 Komunální stranická spektra – fenomén nezávislosti

Politické spektrum je způsob, jak se snažíme zařadit politické názory a ideologie. Tento termín vychází z klíčových otázek a hodnot a rozděluje politická postavení do dvou hlavních dimenzí. První dimenze se týká ekonomiky. Na levici obvykle najdeme ty, kdo podporují aktivnější roli vlády v ekonomice, sociální spravedlnost a progresivní daně. Pravice naopak zdůrazňuje svobodný trh, nižší daně a menší vládní zásahy, s důrazem na individuální ekonomické svobody. Druhá dimenze se soustředí na sociální a kulturní otázky. Konzervativci se zaměřují na udržování tradic, společenskou stabilitu a tradiční hodnoty. Progresivní naopak kladou důraz na změny, rovnost, práva menšin, ochranu životního prostředí a sociální změny. V praxi se politická spektra mohou různit podle zemí a politických kontextů. Existuje rovněž střed, kde se některé názory mohou setkat nebo prolínat. Celkově je politické spektrum užitečným nástrojem k porozumění různorodosti politických názorů ve společnosti[41]. Nezávislí kandidáti jsou častější v menších obcích a městech. Ti, kteří nekandidují za politické strany, buď kandidují sami jako jednotlivci, nebo se sdružují do skupin nezávislých kandidátů. V těchto menších komunitách jsou nezávislí kandidáti často hlavním způsobem formování politického spektra.[42] V menších obcích se často stává, že kandidáti uzavřou neformální dohody před volbami, kde každý kandiduje samostatně. Pokud všichni účastníci tuto dohodu akceptují, mandáty jsou rozděleny podle získaných hlasů. Takto se jasně ukáže, kdo si získal největší podporu občanů, a taková osoba je pak logicky navržena jako první kandidát na post starosty. Sdružení nezávislých kandidátů není právně postavené jako občanské sdružení podle zákona o sdružování občanů. Tyto skupiny nezískávají právní subjektivitu, aniž by splnily podmínky pro získání registrace u Ministerstva vnitra.[43]

3.3.9 Konfliktní linie

Konfliktní linie, známé i jako štěpení nebo rozpory, jsou střety protichůdných zájmů mezi různými skupinami ve společnosti. Tyto konfliktní linie mohou být základem pro formování politických subjektů, které na politické scéně zastupují konkrétní zájmy. Vzájemné vztahy

[41] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 108
[42] BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Politologie. Praha: Grada, 2009. s. 85
[43] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 69

mezi těmito skupinami mohou ovlivňovat podobu a mechanismus stranického systému.[44] Konfliktní linie mohou být různé a mohou se navzájem prolínat. V této definici je zdůrazněno, že konfliktní linie jsou relevantní z hlediska formování stranických systémů, pouze pokud rozdíly mezi skupinami (např. ideologické, etnické, sociální) přerostou z potenciálního rozporu v otevřený konflikt s trvalým charakterem, který se stává politickým problémem. Tím přispívá k profilaci relevantních politických stran. V české společnosti, která je sociálně, národnostně a etnicky relativně homogenní, dominuje socioekonomická konfliktní linie mezi levicí a pravicí. Komunální politická úroveň však obvykle nenabízí mnoho prostoru pro ideologizaci místní politiky. Konfliktní linie v komunálním politickém systému vznikají z dlouhodobých konfliktů a rozdílných zájmů a názorů, které se postupně rozvíjejí ve společnosti. Tyto linie se ukazují v průběhu času, během kterého se utvářejí vztahy mezi různými skupinami voličů a politickými subjekty v dané lokalitě, v tomto případě v obci. Konfliktní linie představují střetnutí odlišných zájmů mezi různými skupinami ve společnosti, konkrétně v rámci dané obce. Tyto střety mohou vést k formování nových politických subjektů, které reprezentují specifické zájmy dané komunity. Vzájemné vztahy mezi těmito skupinami pak hrají roli v utváření nových forem a mechanismů stranického systému na místní úrovni. Je důležité odlišovat konfliktní linie od menších nesrovnalostí v názorech mezi politickými stranami ohledně konkrétních situací. Konfliktní linie jsou vnímány jako závažnější a hlubší, přičemž jejich existence v obci představuje skutečný politický problém. Tento konflikt se vyvíjí z potenciálního rozporu do otevřeného konfliktu, který má trvalý a významný charakter v politickém kontextu dané komunity.[45] V praxi běžné konflikty vznikají například v menších obcích s vysokým zájmem developerů a rostoucím počtem obyvatel se nemusí automaticky objevit nové politické subjekty ani nedochází vždy k výměně stávajícího vedení. Časté bývá, že občané vnímají zastupitelstvo jako neochotné či neschopné řešit problémy spojené s přetíženou infrastrukturou a nedostatečnou občanskou vybaveností, což se obzvlášť týká obcí v blízkosti velkých měst, kde rychlý rozvoj nových rezidenčních čtvrtí přináší tlak na služby a rozpočet. Tento problém bývá ještě umocněn nedostatečným navýšením obecních financí, které často neodpovídá tempu růstu počtu obyvatel, z nichž mnozí nadále vykazují trvalé bydliště jinde a přispívají tak do rozpočtu jiné obce. Pečlivý přístup k plánování rozvoje a uvážený prodej

[44] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 125

[45] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 125

obecních pozemků mohou snížit rizika spojená s nadměrným rozšiřováním a pomoci zachovat kontrolu nad růstem obce. Vize budoucího rozvoje obce jako hlavní konfliktní linie se netýká pouze oblastí v blízkosti hlavních a velkých měst. Podobné konflikty jsou patrné i v menších obcích, zejména v rekreačních oblastech nebo v blízkosti turisticky atraktivních míst, případně tam, kde dochází ke generačním změnám ve vedení. Ve vesnicích s vyšším podílem chalupářů často vznikají třenice mezi těmito sezónními obyvateli a místními. Konflikty mohou zahrnovat nejen otázky spojené s poplatky za odpad, ale i rozdílné představy o správě obce. Politickým problémem se tyto neshody stávají až ve chvíli, kdy chalupáři vstoupí do politického života obce.

Takzvané „chalupaření" začalo nabývat na významu v sedmdesátých letech 20. století, takže dnes mnozí chalupáři dosahují důchodového věku. Někteří se do svých chalup stěhují natrvalo a přinášejí nové představy o směřování obce. Tento konflikt mezi starousedlíky a „náplavami" se často vyostřuje. V turisticky atraktivních obcích se pak setkáváme s rozporem mezi tzv. „vizionáři", kteří podporují rozvoj turistického potenciálu, a tzv. „přívrženci skanzenu", kteří mají umírněnější či konzervativní pohled na rozvoj. Tyto neshody bývají také spojeny s generační výměnou, kdy mladší generace častěji zavádí nové prvky a nepřikládá takovou váhu zachování některých místních tradic či zvyklostí.

Specifické situace nastávají v obcích, které disponují mimořádnými finančními prostředky nad rámec běžných obecních příjmů, například z prodeje majetku či vlastního podnikání. Tyto zdroje umožňují realizaci investic do technické, občanské nebo turistické infrastruktury, což dále ovlivňuje místní politiku a rozvojové plány.[46]

Jedna z teorií, která vysvětluje rozpory ve společnosti, pochází od Ferdinanda Tönniese. Tato teorie rozlišuje mezi dvěma formami lidského soužití: Gemeinschaft (společenství nebo pospolitost) a Gesellschaft (společnost).[47] Gemeinschaft: Představuje tradiční společnost, která je postavena na emocionálním přístupu, sousedské spolupráci a pocitu vzájemnosti. V Gemeinschaft jsou vztahy uvnitř společnosti především neformální a osobní. Gesellschaft: Zastupuje moderní, formálně organizovanou městskou společnost, kde dominuje

[46] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 125

[47] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 126

individualismus, utilitarismus, soutěživost a racionalita.[48] Podle Tönniese tyto dvě formy lidského soužití ovlivňují politická rozhodnutí komunálních politiků.[49]

3.4 Komunální politické koalice

Teorie koalic, analyzuje motivy politických subjektů k vytváření koalic za účelem dosažení politických cílů, jako je získání vládních pozic nebo prosazení politického programu. Existují dva hlavní přístupy: *office seeking theory*, která vysvětluje koalice jako racionální snahu o maximální podíl na vládě, a *policy seeking theory*, která se zaměřuje na prosazení politických programů.

Na lokální úrovni, zejména v malých obcích, se proces utváření koalic často diferencuje od vyšších politických úrovní. Zde hraje roli nejen politická soutěž, ale i místní politická kultura a tradice. Koalice v těchto oblastech mohou být méně formální a spíše součástí širšího sociálního života komunity. V malých obcích mohou kandidátní listiny zahrnovat různá „jádra" se soupeřícími zájmy, přičemž politické subjekty mohou zakládat spřízněné listiny pro zvýšení šancí na úspěch ve volbách, což je podporováno volebním systémem.[50]

3.4.1 Typologie koalic (dle Stanislava Balíka)

Rozdělení typů koalic, která jsou aplikována v komunálním politickém systému pro klasifikaci modelů těchto koalic dle jejich konkrétních charakteristik, zaměření, složení a cílů. Modely koalic jsou rozděleny, dle Stanislava Balíka, do následujících kategorií.

a) **Minimální vítězná ideově propojená koalice:** Tato koalice spojuje strany s podobnými ideovými základy a zahrnuje pouze tolik mandátů, kolik je nezbytných k získání většiny. Tento model koalice podporuje soutěživost stranického systému a dosahuje koherence na základě sdílených ideových hodnot.[51]

b) **Minimální vítězná ideově nepropojená koalice:** Tato koalice, podobná předchozímu modelu, má však členy s odlišnými ideovými názory. Vzniká, když vítězná strana nemá

[48] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 126

[49] Ferdinand Tonnies: *Gemeinschaft Und Gesellschaft (1887)*

[50] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 145

[51] BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Politologie. Praha: Grada, 2009. s. 190-196

partnera pro vytvoření ideově propojené koalice nebo nemá zájem o oslabení své pozice vytvořením velké koalice.[52]

c) **Velká koalice:** Tento model spojuje dvě dominantní, ideově protikladné strany. Koalice je označena za velkou, pokud v opozici setrvávají alespoň dvě ideově různorodé strany. Tento typ koalice často vzniká s cílem marginalizovat opozici a udržet politickou stabilitu.[53]

d) **Nadměrná ideově propojená koalice:** Zahrnuje alespoň jednoho nadbytečného člena, bez kterého by koalice stále měla většinu hlasů. Členové této koalice se vyznačují minimálními ideovými rozdíly, což umožňuje stabilní a pevnou podporu.

e) **Nadměrná ideově nepropojená koalice:** Tento typ koalice je velmi podobný předchozímu, s výjimkou větší ideové vzdálenosti mezi jejími členy. To znázorňuje vyvážený přístup k různorodým ideovým směrům.[54]

f) **Široká koalice:** Sdružuje všechny relevantní politické síly s výjimkou jednoho ideově odlišného subjektu. Tato koalice může obsahovat více než dva členy, kteří jsou ideově nesourodí, a zahrnuje širokou škálu politických aktérů.[55]

g) **Všeobecní koalice:** Vzniká jako výsledek strategického myšlení aktérů, přičemž spolupráce je založena na ničím nerušené pospolitosti a podporuje různorodost politických názorů.[56]

h) **„Jednobarevná" vláda:** Vzniká v případě, že jedna politická síla má nadpoloviční většinu mandátů a exekutivní orgány jsou obsazeny výhradně jejími členy, bez zapojení zástupců ostatních politických subjektů.[57]

3.4.2 Typologie koaličního jednání dle velikosti obce (dle Petra Jüpnera)

Teorie typologie koaličního jednání dle velikosti podle Petra Jüptnera jsou rozděleny do následujících bodů podle počtu obyvatel.

a) Malé obce s počtem obyvatel do 1700. V těchto obcích je běžné vytváření nesoutěživých rad obce. Politická kandidátka před volbami často zahrnuje široké spektrum politických směrů a motto „každý s každým" je často hlásáno. Po volbách se často formují všeobecné

[52] BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Politologie. Praha: Grada, 2009. s. 190-196
[53] BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Politologie. Praha: Grada, 2009. s. 190-196
[54] Tamtéž, s. 190-196
[55] Tamtéž, s. 190-196
[56] Tamtéž, s. 190-196
[57] Tamtéž, s. 190-196

koalice, které zahrnují všechny strany a nezávislé kandidáty z komunálních voleb. To se diferencuje od typických koalic ve velké politice, což je časté vzhledem k nevolení rady obce a neuvolněné funkci starosty.[58]

b) Středně velké obce s počtem obyvatel od 1701 do 9 000. V těchto obcích může být charakter systému jak soutěživý, tak nesoutěživý, s důrazem na předchozí volební období. Místní političtí hráči často preferují spojení do tzv. spřátelených kandidátek. Koalice vzniklé po volbách jsou obvykle rozsáhlé.[59]

c) Středně velké obce s počtem obyvatel od 9 001 do 45 000. Systém zde často přechází od nesoutěživého k polo soutěživému charakteru. Úroveň soutěživosti se může měnit před dalšími komunálními volbami. Předvolební koalice jsou zde spíše vzácné, naopak povolební koalice jsou běžné, a to i přesto, že nezahrnují všechny politické proudy. Tyto koalice získávají dostatečnou většinu v zastupitelstvu a radě obce.[60]

d) Největší obce s počtem obyvatel nad 45 000. Zde dominuje plně soutěživý systém, kdy politické strany prezentují své kandidáty na kandidátních listinách a často spolupracují na vytváření předvolebních koalic.
V politických systémech malých obcí jsou nejtypičtějšími formami koalic ty všeobecné, široké a velké. Petr Jüptner v roce 2006 poukazuje na charakteristický průběh proměny koaličních forem v malých obcích během volebního období. Především se tato proměna týká volby starosty na začátku volebního období, kdy exekutivní koalice hrají klíčovou roli.[61]
Velké, široké, a dokonce minimální vítězné koalice v malých obcích často procházejí rozšířením o nové subjekty z původní opozice. Místo toho, aby setrvaly v původní formě, často dochází k transformaci těchto koalic do podoby všeobecných koalic, alespoň do dalších voleb. Tento dynamický proces reflektuje specifika politického prostředí malých obcí a ukazuje, jak se koaliční struktury mohou měnit a přizpůsobovat v průběhu volebního cyklu.[62]

---

[58]JÜPTNER, Petr. [Úvod do studia politických věd]. Politologická revue. 2003, 9(1). s. 86
[59] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 145
[60] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 145
[61] JÜPTNER, Petr. (2006). Konfrontace teorie koalic s lokální politikou. Koalice a koaliční vztahy. 1. vyd. Plzeň. s. 109-118.
[62] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 140

3.5 Modely lokální demokracie

Jako primární kritérium pro typologizaci venkovských obcí z hlediska lokálních modelů demokracie se osvědčil způsob sestavování kandidátních listin. Tento způsob je ovlivněn zavedenými vzorci chování a mechanismem stranického systému v komunálním prostředí. V malých obcích, které formují hlavní subjekt analýzy, je považováno za stěžejní předvolební sestavování kandidátních listin, která odráží specifika politického prostředí.[63] Model sestavování kandidátních listin v malých obcích je považován za natolik specifický, že lze na jeho základě vytvořit jasnou hranici mezi kategoriemi malých a větších obcí. Toto kritérium zahrnuje různé faktory, jako jsou velikost obce a zastupitelstva, sociální prostor, podoba místní politiky, formát stranického spektra, způsob formování koalic, úroveň participace občanů a vzorce volebního chování. Úroveň rivality, tj. soutěživost systému, je považována za vhodné kritérium pro definici charakteru volebního boje. V malých obcích se soustředí pozornost na problematiku koordinace procesu sestavování kandidátních listin, a to v rámci kooperativního (centrálně koordinovaného) a nekooperativního modelu sestavování.[64]

3.5.1 Index plurality

Součástí praktické části této práce je výpočet indexu plurality pro každé jedno volební období. Z důvodu nejednoznačné definice stran na komunální úrovni se považuje celkový počet kandidátů na kandidátních listinách za stěžejní faktor. Stranický systém je označen za pluralitní, pokud počet kandidujících přesáhne počet rozdělovaných zastupitelských křesel. Dále je rozlišováno mezi „skutečně“ pluralitním a semipluralitním prostředím.[65] Pokud index přesáhne hodnotu 1, je místní politické spektrum považováno za pluralitní. Studium rozmanitosti politického prostředí na lokální úrovni čelí podobným výzvám jako jakákoli jiná snaha aplikovat výzkumné metody a politologické teorie založené na zkoumání vyšších úrovní politiky v kontextu místní politiky. Pluralita politických systémů na úrovni států je

[63] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 157
[64] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 155
[65] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 155

typicky spojována s existencí opozičních stran v rámci stranického systému a s otázkou soutěže. V případě soutěživých politických systémů se politologické analýzy často zaměřují na studium změn ve stranické soustavě, a to jak pro diachronickou analýzu, tak pro mezinárodní srovnání. Podle zavedeného indexu plurality může být systém označen za pluralitní i tehdy, když v něm kandiduje jen jedna strana, což by za standardních podmínek bylo v rozporu s obecnou teorií stranických systémů. V takovém případě ale často chybí typická role politického subjektu, a jediná strana zpravidla nemá jinou roli než vyhlášení volebních výsledků. Nejvhodnějším kritériem pro určení povahy volebního boje na komunální úrovni je pravděpodobně úroveň rivality, kterou nelze posuzovat pouze podle formátu stranického systému. Je nutné vzít v úvahu i další faktory, jako jsou psychologicko-sociologické aspekty vyplývající z místních tradic a politické kultury. Zkušenosti z výzkumu komunálních politických systémů ukazují, že u menších obcí lze úroveň rivality zjednodušit na otázku koordinace při sestavování kandidátních listin. Na základě této úrovně rivality se pak rozlišují dva modely: kooperativní a nekooperativní model sestavování kandidátních listin. Systém je považován za pluralitní, pokud počet kandidátů převyšuje počet dostupných mandátů ve volebním obvodu. V souladu s definicí indexu plurality a neklasickou teorií demokracie, lze pluralitní politické prostředí rozdělit na „skutečně“ pluralitní ($ip \geq 2$) a semipluralitní ($1 < ip \leq 2$).[66]

Kombinací těchto kritérií vzniká typologie lokálních modelů demokracie, rozdělující obce do čtyř kategorií:[67]

- (A) nepluralitní systém + nekooperativní model,
- (B) nepluralitní systém + kooperativní model,
- (C) pluralitní systém + kooperativní model,
- (D) pluralitní systém + nekooperativní model.

Model A představuje neparticipativní model, který zahrnuje obce s nepluralitním stranickým systémem a nekooperativní strategií místních politických aktérů. V těchto obcích se projevuje nízká aktivita a nezájem místních obyvatel o lokální politiku, což může ohrozit autonomii samosprávy obce. Často jsou tyto obce charakterizovány historií zadlužení, které

[66] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 154

[67] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 158

odrazuje potenciální kandidáty od přebírání vedení obce, aby se vyhnuli kritice spoluobčanů.[68] Jeden z indikátorů nezdravého stavu místního politického systému je opakované nebo dodatečné konání voleb, kde se nedostaví dostatečný počet kandidátů. Předvolební aktivity jsou omezeny na sestavení minimální kandidátní listiny, často obsahující jen několik obyvatel obce, kteří mají zájem o zachování autonomie obce. Možnosti zlepšení situace v těchto obcích jsou omezené a často představují poslední fázi vývoje, po níž může následovat zánik obce a její sloučení se sousední obcí. Případným řešením pro tyto obce může být přistěhování nových obyvatel, kteří mohou mít větší zájem o zachování samostatnosti obce než původní obyvatelé.[69]

Model B označený jako apoliticko-demarchistický model zahrnuje obce, kde pouze jedna politická strana kandiduje a počet kandidátů nepřevyšuje počet volených kandidátů. Obvykle se to vyskytuje v nově vzniklých obcích, kde tento model poskytuje výchozí bod. Zastupitelské role jsou často neplacené a postupné přebírání moci může probíhat v průběhu času. Obyvatelé těchto obcí mají zájem o samostatnost a nezájem o kandidaturu obvykle vyplývá z jejich spokojenosti se stávajícím vedením. Rozhodování o politice obce se často odehrává mimo politický rámec prostřednictvím komunikace mezi zastupitelstvem a občany.[70]

Model C představuje malé venkovské obce s pluralitním stranickým systémem a kooperativní strategií při dosahování konsenzu. Tyto obce vykazují vyšší volební účast, kvazikonkurenční volební boj a silný spolkový život. Centrálně koordinovaní nezávislí kandidáti jsou charakteristickým rysem tohoto modelu.[71]

Skupina D zahrnuje malé venkovské obce s různorodými mechanismy stranických systémů a vedení předvolebních bojů. Jejich volební prostředí vykazuje vyšší míru rivality a kompetitivní nebo semikonkurenční charakter volebních kampaní. V této skupině mohou existovat odlišné formy sestavování kandidátních listin, a v některých obcích se objevují

[68] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 158
[69] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 158
[70] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 159
[71] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 159

i organizace politických stran. Opakované volby jsou často charakteristické pro tento model v malých obcích.[72]

3.5.2 Laakso-Taageperaův index efektivního počtu stran

Měření plurality v místních politických prostředích lze realizovat sledováním rozdělení sil mezi politickými subjekty, tedy míry roztříštěnosti stranického systému. Pro potřeby komunální politiky je užitečným nástrojem Laakso-Taageperaův index efektivního počtu stran, který je široce používaný díky své jednoduchosti a jasné interpretaci. Tento index poskytuje přehled o rozmanitosti stranického systému, což lze měřit buď na základě výsledků voleb, nebo počtu získaných mandátů, přičemž klíčovou roli hraje relativní velikost jednotlivých politických stran. Index efektivního počtu stran (IEPS) určuje nepřímou pravděpodobnost, že dva náhodně vybraní zastupitelé budou příslušníky stejného politického subjektu nebo že dva náhodní voliči budou podporovat stejnou stranu. Vypočítává se jako převrácená hodnota součtu čtverců podílů jednotlivých stran buď na celkovém počtu zastupitelských mandátů, nebo na celkovém počtu odevzdaných hlasů. Vzorec pro jeho výpočet vypadá následovně:[73]

Obrázek 1: Vzorec výpočtu indexu efektivního počtu stran dle Laakso a Taagepera

$$N = \frac{1}{\sum_{i=1}^{n} p_i^2}$$

Zdroj: Laakso, M., & Taagepera, R. (1979). "Effective Number of Parties[74]

Pokud index přesáhne hodnotu 1, můžeme místní politické spektrum považovat za pluralitní. Studium rozmanitosti politického prostředí na lokální úrovni čelí podobným výzvám jako jakákoli jiná snaha aplikovat výzkumné metody a politologické teorie založené na zkoumání vyšších úrovní politiky v kontextu místní politiky. Pluralita politických systémů na úrovni států je typicky spojována s existencí opozičních stran v rámci stranického systému a s otázkou soutěže. V případě soutěživých politických systémů se politologické analýzy

[72] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 161
[73] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 108
[74] Laakso, M., & Taagepera, R. (1979). "Effective Number of Parties

často zaměřují na studium změn v stranickém systému, a to jak pro diachronickou analýzu, tak pro mezinárodní srovnání.[75]

[75] ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. s. 108

4 Praktická část

V prvotní části této práce je nejprve stručně představena obec, kde jsou zmíněny také důležité historické informace vztahující se k jejímu vzniku a vývoji. Další podkapitola se zaměřuje na socioekonomické a demografické údaje, které jsou podrobně rozděleny podle jednotlivých oblastí. Třetí podkapitola se věnuje popisu současných i bývalých aktérů místní politiky. Nejrozsáhlejší část této kapitoly se zabývá analýzou výsledků komunálních voleb do obecního zastupitelstva v letech 1998 až 2022, přičemž jsou výsledky těchto období vzájemně porovnány, statisticky vyhodnoceny a prezentovány pomocí tabulek. V závěru této práce jsou analyzovány rozhovory, které byly uskutečněny s deseti politickými aktéry, významnými osobnostmi místní politické scény.

4.1 Charakteristika a historie města Turnov

Turnov je město s bohatou historií a strategicky významnou polohou, nacházející se na středním toku řeky Jizery v oblasti známé jako Turnovská pahorkatina. Jeho centrum, tedy náměstí, se nachází ve výšce 267 metrů nad mořem, na zeměpisných souřadnicích 50° 35′ 15" severní šířky a 15° 9′ 26" východní délky. Toto umístění města poskytuje nejen malebné výhledy na okolní krajinu, ale také výhodnou polohu v rámci České republiky, kdy se město nachází v relativně snadné dostupnosti větších měst, jako je Liberec či Mladá Boleslav.

Turnov se nachází v srdci Chráněné krajinné oblasti Český ráj, která byla vyhlášena v roce 1955 a v roce 2002 byla rozšířena. Český ráj je známý svými dramatickými pískovcovými útvary, hustými lesy a historickými památkami, což činí z Turnova významné centrum turismu v tomto regionu. Tato chráněná oblast má rozlohu 181,5 km² a představuje jedno z nejstarších chráněných území v České republice. Pro obyvatele Turnova a návštěvníky města znamená tato oblast nejen možnost rekreace a sportu, ale také ochranu přírodního a kulturního dědictví, které je pro Český ráj typické.

Město samotné se rozkládá na ploše 2 273 hektarů, což ho řadí na páté místo v okrese Semily z hlediska rozlohy. Toto rozlehlé území je rozděleno do pěti katastrálních území, kterými jsou Turnov, Daliměřice, Mašov u Turnova, Bukovina u Turnova a Malý Rohozec. Tyto jednotlivé části jsou součástí dohromady třinácti místních částí: Turnov (včetně připojených Nudvojovic), Daliměřice, Hrubý Rohozec, Kadeřavec, Mašov, Pelešany, Bukovina,

Dolánky u Turnova, Kobylka, Loužek, Malý Rohozec, Mokřiny a Vazovec. Tento administrativní členitý systém reflektuje nejen historický vývoj osídlení v této oblasti, ale také moderní správní potřeby města.

Počet obyvatel k roku 2021 je 14178 a Turnov je tak největším městem v okrese Semily a čtvrtým největším ve Libereckém kraji, což podtrhuje jeho význam v rámci regionu. Dále Turnov, jako ORP, vykonává státní správu v přenesené působnosti. S kódem základní územní jednotky 577626 je Turnov veden jako místní administrativní jednotka LAU 2. Dále obec spadá do okresu Semily LAU 1 (NUTS 4), Libereckého kraje NUTS 3 a Regionálního operačního programu Severovýchod NUTS II. [76] Toto zařazení je důležité pro administrativní a statistické účely, ale také pro čerpání evropských dotací a realizaci rozvojových projektů.

Územní obvod města Turnova, který zahrnuje také okolní obce Pelešany, Mašov, Malý Rohozec, Bukovina a Dolánky, má rozlohu 2 271 hektarů. Tento obvod je nedílnou součástí integrální krajiny známé jako Český ráj, což má zásadní vliv na rozvoj turismu a ochranu přírody. Spolu s bohatým kulturním a historickým dědictvím, kterým Turnov oplývá, se město stává nejen atraktivním místem k životu, ale také vyhledávanou destinací pro návštěvníky z celé České republiky i zahraničí. Kulturní památky, jako je například zámek Hrubý Rohozec či historické jádro města, přitahují každoročně tisíce turistů, kteří oceňují nejen krásy Českého ráje, ale také pohostinnost a kulturní bohatství Turnova.

Turnov je tedy městem, které si zachovává svůj jedinečný charakter díky harmonické kombinaci přírodních krás, historického dědictví a moderního rozvoje. Je to místo, kde se prolíná minulost s přítomností, a které nabízí širokou škálu možností pro obyvatele i návštěvníky, ať už se jedná o rekreaci, kulturní vyžití nebo jednoduše klidné místo pro život v srdci Českého ráje.[77]

Obrázek 2: Znak města Turnov

Zdroj: Oficiální stránky Heraldika-terminologie[78]

[76] Regionální informační servis [online]. [Cit.2024-03-06]. Dostupné z https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/uzemi/577626-turnov
[77] Město Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/turnov-srdce-ceskeho-raje/
[78] Heraldika-terminologie [online]. [Cit.2024-08-02]. Dostupné z http://www.heraldika-terminologie.cz/mapa-o-historickem-znaku-mesta-turnova-i-cast-840

4.1.1 Demografické a sociologické ukazatele obce

V posledních letech se počet obyvatel Turnova pohybuje kolem čísla 14 000, což ho zařazuje na 92. místo v České republice. Sčítání lidu v Turnově začalo již v roce 1857 (31. října). Údaje z předchozích let byly získávány především pro daňové účely. Na konci 17. století měl Turnov asi 2 000 obyvatel, jejich počet však rychle stoupal. Ve 30. letech 18. století dosáhl 3 500 a o deset let později asi 4 200. Mezi léty 1930 a 1950 se mělo další sčítání lidu konat v roce 1940. Avšak čeští politici a demografové zamezili jeho provedení na území Protektorátu Čechy a Morava, zdůvodňujíce to nedostatečnou připraveností a snahou nezajišťovat okupační mocnosti spolehlivé informace pro válečné účely. První poválečné sčítání v letech 1946 a 1947 v obnoveném Československu byly pouze částečné, až sčítání lidu proběhlo v roce 1950.[79] Vývoj počtu obyvatel v letech 1971-2021 je přesně zaznamenán v příloze č. 1 této práce.

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel

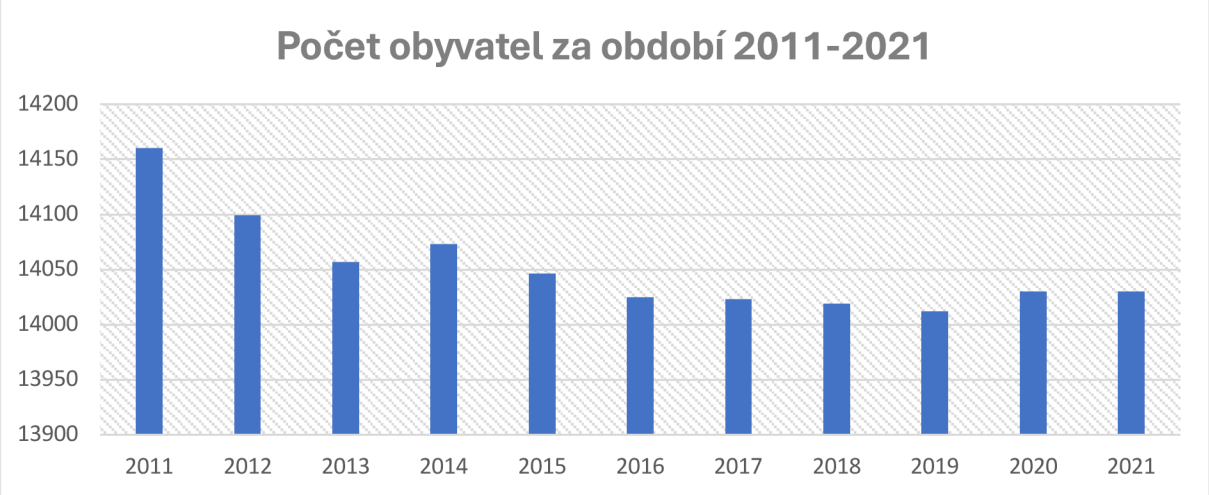

Zdroj: www.czso.cz: (Vlastní zpracování)[80]

Základní údaje z druhé poloviny 90. let naznačují nepříznivý demografický vývoj, kde počet narozených klesá, a naopak roste počet zemřelých. Celkový počet obyvatelstva je stabilizován díky nárůstu přistěhovalých obyvatel. Pouze údaj o počtu narozených během deseti měsíců roku 1999 naznačuje, že úbytek byl dočasný a byl spojený se změnami ve společenském životě v poslední dekádě. Průměrný věk současné populace, který činí 46 let, převyšuje celostátní průměr, což není dlouhodobě povzbudivé. Nicméně tento stav prozatím

[79] Město Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/turnov-srdce-ceskeho-raje/
[80] Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu

neukazuje na problémy, protože v současné populaci je nadprůměrně zastoupena věková skupina 15 až 24 let.[81] Přesný přehled počtu nově narozených a zemřelých za období 1971–2022 je uveden v příloze č.2 této práce.

Klima

Turnov se nachází na průsečíku tří geografických útvarů kterými jsou Mnichovohradišťské kotliny, Vyskeřské plošiny a Libuňské brázdy. Dominantním prvkem celého území je řeka Jizera s její údolní nivou. Nejnižší bod se nachází v nadmořské výšce 243 m u Jizery a nejvyšší bod dosahuje 420 m u hradu Valdštejn. Roční úhrn srážek činí 743 mm a průměrná roční teplota dosahuje 7,7 stupňů Celsia. Trvání slunečního svitu se pohybuje průměrně kolem 1750 hodin ročně a počet dnů s pokrývkou sněhem činí 74. Turnov se vyznačuje mírným kontinentálním klimatem, kde se jednotlivá roční období jasně odlišují. Jaro začíná chladnějšími dny s teplotami kolem 5 °C, které postupně stoupají až na příjemných 20 °C v květnu, kdy jsou srážky obvykle mírné. Letní měsíce přinášejí teploty dosahující 20–25 °C, přičemž občasné bouřky a silnější deště nejsou výjimkou. Podzim je ve znamení postupného ochlazování, s teplotami klesajícími od 15 °C v září až na 5 °C v listopadu, kdy zároveň narůstá množství srážek. Zima je pak charakteristická chladnými teplotami pohybujícími se mezi -2 až 2 °C, s příležitostnými mrazy pod -10 °C a sněhovými přeháňkami. Celkový roční srážkový úhrn činí přibližně 600–800 mm, přičemž nejdeštivějším obdobím je léto.[82]

Geologie a morfologie

Turnov a jeho okolí se vyznačují jedinečnou geologickou a geomorfologickou skladbou, která odráží jeho polohu na rozhraní české křídové pánve a krkonošsko-jizerského krystalinika. Západní část oblasti je tvořena sedimentárními horninami křídového stáří, zejména pískovci, které formují slavná skalní města Českého ráje, jako je Hruboskalsko. Východněji se nachází krystalinické horniny, například ruly a žuly, z krkonošsko-jizerského masivu. Geomorfologie regionu je charakterizována impozantními pískovcovými věžemi, stolovými horami a dramatickými roklemi, které jsou výsledkem dlouhodobé eroze. Výrazným prvkem krajiny jsou také čedičové a znělcové vyvřeliny, například vrch Kozákov, který je známý svými nalezišti drahých kamenů. Tento pestrý geologický základ dává

[81] Město Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/turnov-srdce-ceskeho-raje/
[82] Město Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/turnov-srdce-ceskeho-raje/

Turnovu a jeho okolí nezaměnitelný charakter, který přitahuje milovníky přírody a geologie. Území, je tvořeno kvádrovými pískovci, písčitými slínovci a jílovci svrchního křídového stáří, doplněnými eluviálními útvary, štěrkopískovými terasami, sprašovými pokryvy, nevápnitými nivními uloženinami a svahovinami.[83]

Granát Turnov

Turnovský granát, známý také jako český granát, je ceněný drahokam, specificky odrůda pyropu, vyznačující se svou hlubokou tmavě červenou barvou. Tento drahokam, který dosahuje tvrdosti 7 až 7,5 na Mohsově stupnici, má dlouhou tradici spojenou s oblastí Turnova v Českém ráji, kde se těžil a zpracovával již od středověku. Granátové šperky z této oblasti byly oblíbené po celé Evropě, přičemž granát se stal symbolem českého šperkařství a národní identity. Těžba granátu je dnes přísně regulována, aby byla zajištěna jeho autentičnost a kvalita, přičemž tento drahokam zůstává symbolem vášně a lásky.[84]

Hydrologie

Turnov je součástí chráněné oblasti podzemní akumulace vod Severočeské křídové tabule. Zájmové území spadá do povodí Labe, s dílčím povodím Jizery. Do Jizery se ve městě vlévají Vazovecký potok, Odolenovický potok, Ohrazenický potok, Stebenka, Libuňka, Modřišický potok a další menší vodní toky. Řeka Jizera je využívána jako zdroj pitné vody v Káraném u Prahy, kde je upravována a využívána pro pitnou vodu po umělé infiltraci.[85] Pitná voda pro Turnov se čerpá z podzemních zdrojů Dolánky, Nudvojovice a Záborčí-Kalich. Všechny komunální odpadní vody jsou shromažďovány a čištěny na čistírně odpadních vod.[86]

[83] Město Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/turnov-srdce-ceskeho-raje/
[84] Granát Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.granat.cz/o-firme/historie-sperku-s-ceskymi-granaty/
[85] ZPV Káraný [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.zpvkarany.cz/
[86] Město Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/turnov-srdce-ceskeho-raje/

Obrázek 3: Správní obvod ORP Turnov

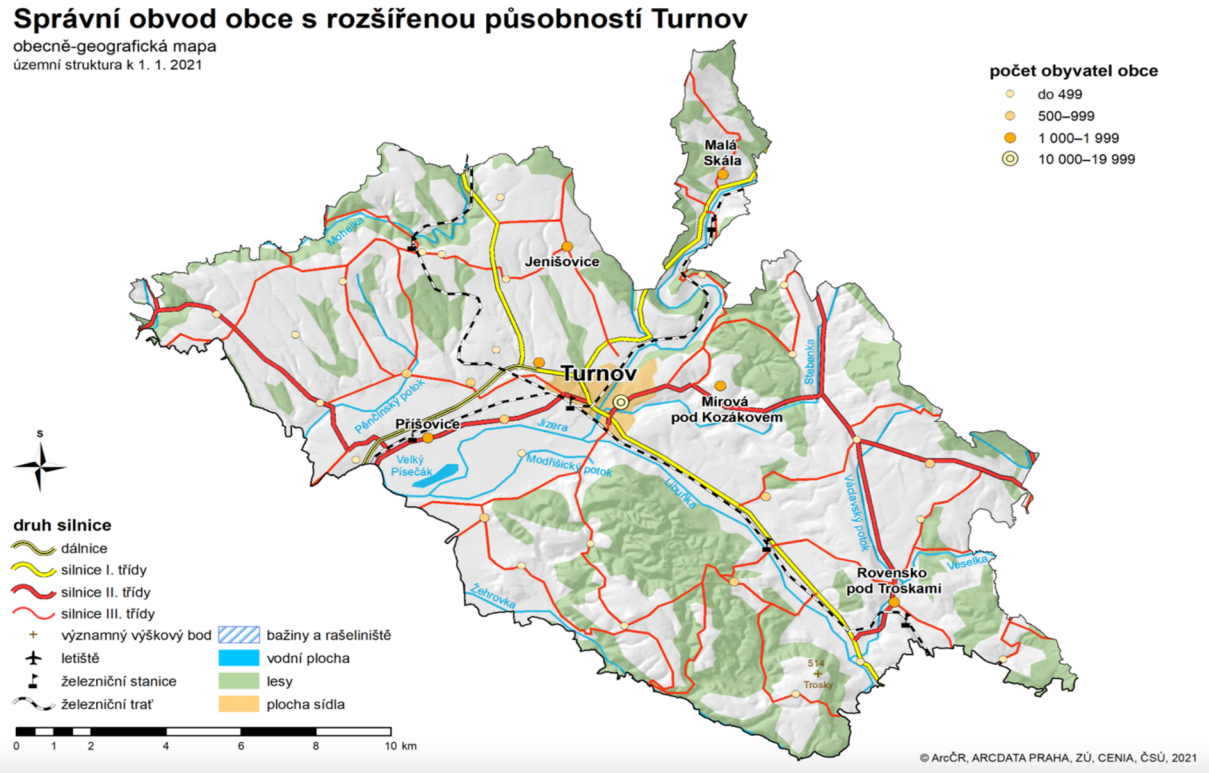

Zdroj: www.czso.cz[87]

4.1.2 Ekonomika a nezaměstnanost

V oblasti ekonomické má Turnov jednu velkou výhodu. Není zde jeden velký průmyslový kolos, jehož případné potíže by mohly způsobit těžkosti značnému počtu obyvatel, ale je tu, dalo by se říct tradičně, poměrně velký počet firem působících v nejrůznějších oborech. Také díky tomu se pohybuje nezaměstnanost na Turnovsku pod hranicí republikového průměru. Zájem o podnikání v obci je velký. Jako primární skutečnost, proč zde podnikání kvete je poloha města kdy je zde na jednu stranu klid od rušného velkoměsta a na stranu druhou blízká dostupnost do Liberce, Mladé Boleslavi, a především snadná a rychlá cesta do Prahy po D10, kdy jste na okraji Prahy do 40 minut. Faktem že Turnov není tak velkým městem jako je třeba Liberec je zde velká možnost rozmanitosti v podnikání. V posledních letech se zde rozmohl druh podnikání v oblasti gastronomie, a to především světových kuchyní ale i kaváren a dalších podniků nabízejících neobvyklé zážitky. Průmyslová zóna Vesecko je

[87] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

postavena mimo centrum města a mimo zástavby, takže nijak nenarušuje život ve městě a na druhou stranu zaměstnává stovky lidí. V roce 2011 získalo město Turnov ocenění, kdy se umístilo na druhém místě v soutěži o nejlepší místo pro podnikání.

Graf č. 2: Ekonomičtí činitelé ve městě Turnov

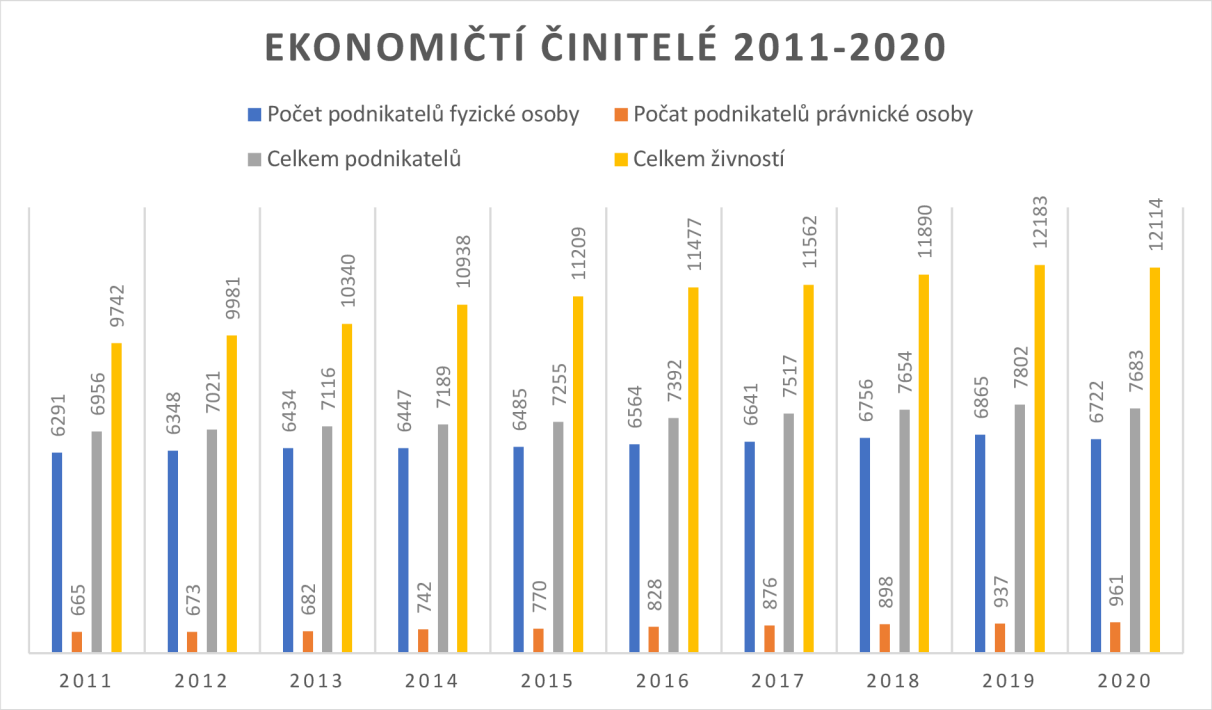

Zdroj: www.turnov.cz (vlastní zpracování)[88]

4.1.3 Doprava

Turnov je stěžejním bodem pro silniční i železniční dopravu. Nachází se zde dálnice D10, směřující k Praze, a silnice I/35 vedoucí do Liberce. Železniční stanice v Turnově je klíčovým železničním uzlem v Libereckém kraji. Město se nachází na trase železniční trati spojující Pardubice a Liberec. Kromě toho je zde konečná stanice pravidelné linky z Hradce Králové a z Prahy-Vysočany. Město je také centrem autobusové dopravy. Zde se nachází provozovna Bus Line, autobusové nádraží v dolní části města, a autobusový terminál u vlakového nádraží.

[88] Oficiální stránky města Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.turnov.cz

4.1.4 Rozpočet obce

V tabulce níže jsou zaznamenány hodnoty rozpočtu za období let 2016-2022. Město každoročně podporuje finanční částkou činnosti pod názvem Podpora obecně prospěšné činnosti. Do tohoto programu se zájemce přihlásí na základě žádosti, nejedná se o samozřejmost.[89] Do oblasti čerpaní dotací spadají oblasti sportu, kultury, volnočasových aktivit pro děti a mládež, cestovního ruchu, obnovy objektů nacházejících se v městské památkové zóně města Turnov, obecně prospěšné činnosti, zahraniční spolupráce, sociální oblasti a činnosti sborů dobrovolných hasičů. Město každoročně investuje do oprav a revitalizací zeleně. Další velkou položkou je i výstavba a rekonstrukce bytových jednotek vzhledem k faktu, že poptávka po bydlení ve městě převyšuje nabídku. O bydlení ve městě je velký zájem kdy tento fakt vychází z umístění na 11. místě v celorepublikovém žebříčku nejlepšího místa pro život.[90]

Tabulka č. 3: Příjmy a výdaje v období 2016-2022

Rok	Příjmy (v mil.)	Výdaje (v mil.)	Saldo (v mil.)
2016	370 567 978,00 Kč	365 174 542,00 Kč	5 393 436,00 Kč
2017	386 930 482,00 Kč	365 848 639,00 Kč	21 081 843,00 Kč
2018	407 822 083,00 Kč	451 053 287,00 Kč	-43 231 195,00 Kč
2019	439 220 153,00 Kč	440 477 810,00 Kč	-1 257 657,00 Kč
2020	504 661 373,00 Kč	516 029 976,00 Kč	-11 368 602,00 Kč
2021	489 449 999,00 Kč	443 997 064,00 Kč	45 452 935,00 Kč
2022	489 714 293,00 Kč	484 564 431,00 Kč	5 149 863,00 Kč

Zdroj: www.turnov.cz (vlastní zpracování)[91]

Dle znázorněné tabulky v letech 2016–2022 město Turnov vykazovalo různorodé výsledky hospodaření s ohledem na příjmy, výdaje, úspory a investice. V roce 2016 byly příjmy 370,6 milionu Kč a výdaje 365,2 milionu Kč, což přineslo kladné saldo 5,4 milionu Kč díky vyšším daňovým příjmům a úsporám ve výdajích. O rok později, v roce 2017, příjmy vzrostly na 386,9 milionu Kč, výdaje dosáhly 365,8 milionu Kč a saldo činilo 21,1 milionu Kč, především díky vyšším příjmům z daní a transferů. Město zároveň splácelo úvěry v celkové výši 19,4 milionu Kč a přijalo nový úvěr 4,6 milionu Kč na investice. Rok 2018 přinesl celkové příjmy 407,8 milionu Kč, avšak výdaje dosáhly 451,1 milionu Kč, což vedlo

[89] Město Turnov [online]. [Cit.2024-06-26]. Dostupné z https://www.turnov.cz/redakce/index.php/
[90] Město Turnov [online]. [Cit.2024-05-29]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/aktuality/zdrave-mesto-turnov-a-ma21/skvele-umisteni-turnova-v-indexu-kvality-zivota.html
[91] Město Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/rozpocet-mesta/historie-rozpoctu-mesta.html

k zápornému saldu -43,2 milionu Kč pokrytému dlouhodobým úvěrem. Významné úspory však byly zaznamenány ve výdajích na projekty, komunikace a zeleň. V roce 2019 příjmy činily 439,2 milionu Kč, výdaje 440,5 milionu Kč a saldo bylo mírně záporné -1,3 milionu Kč, což bylo kompenzováno nevyčerpanými prostředky v rámci běžných a kapitálových výdajů. Rok 2020 byl poznamenán pandemií COVID-19, kdy příjmy dosáhly 504,7 milionu Kč, výdaje 516 milionů Kč a saldo -11,4 milionu Kč bylo kryto novým úvěrem na nákup pozemků. Rok 2021 přinesl příjmy 489,4 milionu Kč, výdaje 444 miliony Kč a přebytek 45,5 milionu Kč, přičemž významné úspory vznikly z neuskutečněných investic a rezerv. V roce 2022 příjmy dosáhly 489,7 milionu Kč, výdaje 484,6 milionu Kč a město vykázalo přebytek 5,1 milionu Kč, přičemž pokračovalo v investicích a úvěrovém financování, při němž nesplacená jistina činila 101,4 milionu Kč. Každoroční přezkoumání hospodaření neodhalilo žádné chyby ani nedostatky, a hospodaření města bylo v souladu s legislativou.[92]

4.2 Přechod od komunistického režimu k demokratickému

Před rokem 1989 byla politická situace v Turnově, stejně jako v celé Československé socialistické republice, pod silným vlivem komunistické strany, město bylo řízeno místními komunistickými orgány, které se řídily politikou KSČ, a občané měli omezené možnosti politické participace, přičemž veřejný život byl přísně kontrolován státními orgány, politická svoboda byla značně omezena a jakékoliv projevy nesouhlasu s režimem byly potlačovány tajnou policií a dalšími represivními složkami státu. Po roce 1989, během sametové revoluce, došlo k zásadním politickým změnám a demokratizaci celé země, což ovlivnilo i místní politiku v Turnově, neméně důležitým faktem byla okupace ruských vojsk a vybudování rozsáhlých kasáren ve městě, což mělo dalekosáhlé dopady na život města před a po roce 1989. Odchod sovětských vojsk z Československa, včetně Turnova, probíhal v letech 1990-1991 po pádu komunistického režimu. Tento proces byl součástí širších změn v rámci sametové revoluce, která vedla k pádu totalitního režimu a přechodu k demokracii. Stahování vojsk bylo dohodnuto na základě mezivládních jednání mezi nově vzniklou demokratickou vládou Československa a Sovětským svazem, sovětská armáda opustila svá stanoviště a kasárna, která byla následně vrácena do rukou československých úřadů. Odchod ruských vojsk a nastupující demokracie byly významné pro město díky znovu získané

[92] Město Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/rozpocet-mesta/historie-rozpoctu-mesta.html

svobodě, především ve vývoji místní samosprávy, kdy začaly vedle KSČ vznikat další, nové politické strany a sdružení, a po roce 1989 v Turnově vzniklo několik politických stran a hnutí, které se podílely na obnově demokratické politické scény. První svobodné volby v Turnově po pádu komunistického režimu v Československu se konaly v roce 1990 jako součást celonárodních svobodných parlamentních voleb, které se uskutečnily 8. a 9. června 1990 a šlo o první demokratické volby po Sametové revoluci. Mezi významné politické subjekty patřily Občanské fórum (OF), KSČM – nástupce KSČ, KDU-ČSL, ODS a ČSS, která se později transformovala do ČSNS, tyto strany se zapojily do prvních svobodných voleb a formovaly místní politickou scénu. Po roce 1989 se v Turnově kromě Občanského fóra (OF), KDU-ČSL, ODS a ČSS (později ČSNS) formovalo i několik dalších politických stran, mezi které patřily ČSSD, KSČM, Strana zelených (SZ) a Unie svobody (US), tyto strany se podílely na utváření politického života a volebních výsledků v Turnově v následujících letech. Prvním polistopadovým starostou města byl JUDr. Václav Šolc, který vedl město do roku 1998 a zapsal se mimo jiné i jako průkopník demokracie ve městě během událostí 17. listopadu 1989, poté zastupující politickou stranu ODS.[93]

4.3 Političtí aktéři v obci

V této části diplomové práce jsou podrobně popsány všichni političtí aktéři ve městě, za celou éru demokratických voleb v České republice. Někteří z nich jsou aktivní i v současnosti, mnohé z nich se však účastnili pouze několika volebních období nebo dokonce pouze jednoho volebního období. Mezi stálými politickými aktéry jsou primárně politické strany a uskupení na celostátní úrovni oproti lokálním stranám.

Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)

Po sametové revoluci a pádu komunistického režimu v roce 1989 se Komunistická strana Československa proměnila na Komunistickou stranu Čech a Moravy (KSČM), s cílem distancovat se od své totalitní minulosti a přizpůsobit se novým demokratickým podmínkám. V Turnově, stejně jako v jiných částech České republiky, se KSČM na počátku potýkala s výrazným poklesem popularity, ačkoli si stále udržovala podporu mezi staršími občany a těmi nespokojenými s transformačními procesy. V komunálních volbách v letech 1998-

[93] Oficiální stránky města Turnov [online]. [Cit.2024-05-06]. Dostupné z https://www.turnov.cz/

2002 získala KSČM v turnovském zastupitelstvu 2 mandáty z 27, a tento výsledek zopakovala i v letech 2002-2006 a 2006-2010, kdy se soustředila na zajištění sociálních jistot a ochranu práv zaměstnanců. Během období 2010-2014 se počet jejích mandátů snížil na 1, a v následujících obdobích 2014-2018 a 2018-2022 již KSČM nezískala žádný mandát, což ukázalo na pokračující pokles jejího vlivu. Strana dlouhodobě kladla důraz na sociální spravedlnost, podporu sociálních služeb a ochranu práv nízkopříjmových skupin a seniorů. Tento pokles odráží širší politické změny po roce 1989 a zdůrazňuje potřebu KSČM modernizovat svůj program a přizpůsobit jej aktuálním problémům a potřebám voličů, aby si mohla opět vydobýt svou pozici na politické scéně. Významnou představitelkou této strany pro město Turnov je paní doc. PhDr. Alena Svobodová, CSc., která byla, mimo jiné poslankyní parlamentu České republiky v letech 1996-2002, také zastupitelkou města Turnov ve volebních obdobích 1990–1994, a od roku 2002 po další tři volební období až do roku 2014.[94]

Česká strana sociálně demokratická (ČSSD)

Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), je jedna z nejstarších politických stran v České republice, prošla po roce 1989 významnou obnovou, což se projevilo i v Turnově. V komunálních volbách 1998-2002 získala 4 mandáty a zaměřila se na podporu sociálních služeb a zlepšení životních podmínek obyvatel. Tento úspěch zopakovala i v následujících volbách 2002-2006. V období 2006-2010 však podpora klesla a ČSSD získala pouze 1 mandát, přesto nadále hájila zájmy sociálně slabších obyvatel. Situace se zlepšila v letech 2010-2014, kdy strana opět získala 4 mandáty, což jí umožnilo aktivní účast na místní politice. V komunálních volbách 2014-2018 strana získala 3 mandáty, avšak ve volbách 2018-2022 nezískala žádný, což odráželo pokračující pokles podpory mezi voliči. Současná ČSSD v Turnově hledá aktivně cesty, jak modernizovat svůj program a přizpůsobit se novým podmínkám, aby mohla znovu oslovit voliče, přičemž klíčovým úkolem je zlepšení komunikace a nabídka konkrétních řešení aktuálních problémů. Tato stručná historie odráží klíčové okamžiky a výzvy, kterým ČSSD čelila v Turnově, a poskytuje pohled na širší politické změny v České republice po roce 1989.[95]

[94] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz
[95] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

Česká strana národně sociální (ČSNS)

Česká strana národně sociální (ČSNS) je jednou z nejstarších politických stran v České republice, avšak její působení v Turnově bylo krátké a nepříliš úspěšné. V komunálních volbách v letech 1998 a 2002 strana nezískala žádný mandát, když obdržela pouze 0,2 % hlasů v roce 1998. Po těchto neúspěších se ČSNS postupně vytratila z místní politické scény a neúčastnila se dalších voleb v Turnově. Strana nadále působila na celostátní úrovni, avšak její vliv byl značně omezený. V současnosti ČSNS v Turnově nehraje žádnou roli a její politický vliv je zanedbatelný.[96]

Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL)

Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL), s hlubokými kořeny sahajícími do počátku 20. století, má v Turnově svou specifickou historii. V komunálních volbách 1998 získala KDU-ČSL 1 mandát s 5,1 % hlasů, což odráželo stabilní, ale ne dominantní podporu. Stejný výsledek zopakovala i ve volbách 2002 a 2006, kdy strana pokračovala v prosazování svých tradičních hodnot zaměřených na rodinu, sociální spravedlnost a křesťanskou etiku. V komunálních volbách 2010 a 2014 strana opět získala po jednom mandátu, udržujíc si stabilní přítomnost v městském zastupitelstvu, kde její vliv byl patrný zejména v koaličních jednáních. Nicméně, v roce 2014 KDU-ČSL žádný mandát nezískala, což odráželo pokles podpory. V dalším volebním období se voleb již neúčastnila. V současnosti strana v Turnově nehraje významnou roli, ale nadále působí na celostátní úrovni, kde má tendence posílit svou voličskou základnu a oslovit nové voliče.[97]

Strana za životní jistoty (SZJ)

Strana za životní jistoty (SZJ) se v komunálních volbách v Turnově v roce 1998 pokusila získat podporu voličů, ale získala pouze 0,16 % hlasů a žádný mandát. Tento neúspěch odrážel nízkou podporu mezi místními obyvateli. Po těchto volbách SZJ v Turnově výrazněji nefigurovala a neúčastnila se dalších komunálních voleb. Strana se postupně vytratila

[96] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz
[97] KDÚ-ČSL [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.kdu.cz/domu

z místního politického povědomí a její vliv zůstal zanedbatelný i na celostátní úrovni. Dnes již tato strana v Turnově nehraje žádnou roli.[98]

Občanská demokratická aliance (ODA)

Občanská demokratická aliance (ODA) má v Turnově specifickou historii, která zrcadlí obecné trendy strany na celostátní úrovni. Po svém založení v roce 1991 se ODA rychle etablovala i na místní úrovni a začala se aktivně podílet na komunální politice. V 90. letech se strana v Turnově zaměřila na modernizaci města, rozvoj infrastruktury a transparentní správu městských financí. V roce 1998 se ODA účastnila komunálních voleb s kandidátní listinou čítající 27 kandidátů, z nichž významnými představiteli byli Otto Jarolímek a Václav Severa, kteří získali mandáty v místním zastupitelstvu. ODA získala v těchto volbách 2 mandáty, což jim umožnilo prosazovat programy strany na lokální úrovni. V komunálních volbách na období 2002-2006 strana získala jeden mandát, který obsadil Otto Jarolímek. Tento výsledek odrážel úpadek vlivu strany patrný i na celostátní úrovni. Přesto ODA nadále prosazovala své cíle zaměřené na zlepšení infrastruktury, kvality městských služeb a transparentnost v rozhodování. V dalších volebních obdobích se již neúčastnili.[99]

Unie svobody (US)

Politická strana Unie Svobody vznikla v roce 1998 a skládala se z bývalých členů ODS kteří stranu opustili a založili novou. V prvních volbách v roce 1998 v Turnově, z plné kandidátní listiny, tedy 27 kandidátů získali 3 mandáty. Strana byla toho času velmi oblíbená a na výslunní. Do rady města se ve volbách roku 1998 probojoval pan Pekař. V dalším volebním období získala už jen 2 mandáty. V dalším volebním období se ve městě už v politickém dění neobjevila a v roce 2011 definitivně zanikla jak na komunální, tak na státní úrovni.[100]

Občanská demokratická strana (ODS)

Byla založena roku 1991 a poté se rozšířila i na komunální úroveň. ODS je významnou a nezastupitelnou stranou s velkou oblibou u obyvatel. Strana je oblíbená již od jejího začátku působení v komunálních volbách a její úspěch ji provází po mnoho let až do

[98]Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz
[99] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz
[100] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

současnosti.[101] Reprezentanti strany se dlouhodobě umisťují na předních pozicích při komunálních volbách do řad zastupitelů a jsou nedílnou částí rady města. Jejich cíle a program je pro občany snadno pochopitelný a splňuje požadavky obyvatel zejména v oblasti rozvoje města, vzdělávání, dlouhodobé spolupráce s neziskovými organizacemi a zájmovými skupinami. V Turnově ODS zaznamenala od roku 1998 různé úspěchy a neúspěchy v komunálních volbách. V období 1998-2002 získala ODS 5 mandátů s podílem hlasů 19,19 %, přičemž klíčovými osobnostmi byli Tomáš Sláma, Otakar Špetlík, Jaromír Pekař, Petr Haken a Vítězslav Sekanina. V letech 2002-2006 ODS posílila na 7 mandátů s podílem 20,79 % hlasů, kde opět vynikli Jaromír Pekař, Tomáš Sláma a další. Největší úspěch zaznamenala v období 2006-2010, kdy dosáhla vrcholu s 10 mandáty a podílem 33,58 % hlasů, přičemž významnými postavami byli Tomáš Sláma, Jaromír Frič a Aleš Hozdecký. V období 2010-2014 získala ODS 6 mandátů s 19,39 % hlasů, s klíčovými osobnostmi jako Otakar Špetlík, Jaromír Frič a Aleš Hozdecký. Následující období 2014-2018 přineslo výrazný pokles na 2 mandáty s 7,54 % hlasů, přičemž zastupiteli byli Jaromír Frič a Otakar Špetlík. Tento stav se opakoval i v letech 2018-2022, kdy ODS opět získala 2 mandáty s 7,54 % hlasů. Navzdory výkyvům v podpoře zůstává ODS významným hráčem v místní politice, s klíčovými osobnostmi jako Tomáš Sláma, Jaromír Pekař a Otakar Špetlík, kteří hráli důležitou roli v úspěších strany během jednotlivých volebních období.[102]

Pravý Blok

Pravý Blok se v Turnově zúčastnil komunálních voleb v letech 2002 a 2006, avšak bez úspěchu, neboť nezískal žádný mandát. V roce 2002 obdržela strana 6 284 hlasů, to představovalo 4,9 % z celkových hlasů, což nestačilo k získání mandátu. Po roce 2006 se již Pravý Blok v Turnově komunálních voleb neúčastnil. Jejich přítomnost v komunální politice byla tedy krátkodobá a bez významného vlivu. Na celostátní úrovni se strana rovněž potýkala s nízkou podporou a neúspěšnými volebními výsledky. Celkově byla historie Pravého Bloku v Turnově bezvýznamná, bez jakéhokoliv získaného mandátu a s minimálním vlivem na místní politiku.[103]

[101] Občanská demokratická strana [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.ods.cz
[102] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz
[103] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

Strana zdravého rozumu

Strana zdravého rozumu (SZR) se v Turnově objevila v komunálních volbách v roce 2006, ale nezískala žádný mandát, což odráželo její nízkou podporu mezi voliči. Po neúspěchu v těchto volbách již SZR v Turnově výrazněji nefigurovala a postupně se vytratila z místní politické scény. Strana se více zaměřila na celostátní politiku, kde však také nezaznamenala významný úspěch. V současnosti SZR v Turnově nehraje žádnou roli.[104]

Věci veřejné (VV)

Politická strana Věci veřejné (VV) byla založena v roce 2001 a zaměřovala se na boj proti korupci a prosazování transparentní politiky. V Turnově se poprvé zúčastnila komunálních voleb v roce 2010, kde získala 1 mandát, což odráželo celostátní úspěch strany ve stejném roce. Ve volbách v roce 2014 již VV v Turnově nekandidovali a v roce 2015 strana definitivně zanikla jak na komunální, tak na státní úrovni. [105]

TOP 09

Politická strana TOP 09 (Tradice Odpovědnost Prosperita 09) vznikla v roce 2009 a jejími zakladateli byli Miroslav Kalousek a Karel Schwarzenberg. V Turnově se v období 2010-2014 TOP 09 poprvé zapojila do komunálních voleb a získala 3 mandáty v městském zastupitelstvu, což ukázalo na solidní podporu mezi místními voliči a umožnilo straně aktivně se podílet na místní politice. V komunálních volbách roku 2014 TOP 09 posílila svou pozici, když získala 4 mandáty. Největší podporu mezi kandidáty strany obdrželi MUDr. Daniel Hodík a Ing. Petr Soudský. Strana se stala součástí širší koalice, která zahrnovala i další politické subjekty jako ANO 2011 a Nezávislý blok. Tato koalice umožnila TOP 09 aktivně se podílet na správě města a prosazovat své konzervativní hodnoty a ekonomickou odpovědnost. Dalších voleb se již nezúčastnila.[106]

[104] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz
[105] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz
[106] TOP 09 [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.top09.cz

ANO 2011

Hnutí ANO 2011, plným názvem Akce nespokojených občanů 2011, vzniklo v roce 2011 z iniciativy podnikatele Andreje Babiše. Původně začínalo jako občanské sdružení, které se zaměřovalo na boj proti korupci, podporu transparentnosti ve veřejné správě a zlepšení podnikatelského prostředí v České republice. Postupně se z ANO 2011 vyvinula politická strana, která si rychle získala oblibu mezi voliči, zejména díky kritice tradičních politických stran a slibům efektivního a transparentního řízení státu. Hnutí ANO 2011 se v Turnově začalo angažovat po svém vzniku v roce 2011, když se postupně etablovalo na místní politické scéně. V komunálních volbách roku 2014 dosáhlo výrazného úspěchu, když získalo 5 mandátů a stalo se významnou součástí městského zastupitelstva. Největší podporu mezi kandidáty hnutí obdržela Mgr. Jana Svobodová. ANO 2011 se v Turnově stalo součástí koalice s Nezávislým blokem a dalšími stranami, což umožnilo prosazovat jejich program zaměřený na transparentní správu a efektivní hospodaření. V období 2018-2022 hnutí ANO 2011 pokračovalo ve své snaze o zlepšení místní správy a získalo opět silnou podporu voličů, což mu umožnilo udržet si významný vliv v městském zastupitelstvu. Spolupráce s Nezávislým blokem a dalšími koaličními partnery byla klíčová pro dosažení jejich cílů.[107]

Česká pirátská strana

Česká pirátská strana byla založena v roce 2009 a rychle se prosadila díky důrazu na transparentnost, boj proti korupci a podporu digitálních práv a svobod. V Turnově se piráti začali angažovat od roku 2014, kdy se poprvé zúčastnili komunálních voleb, avšak tehdy nezískali žádný mandát. V komunálních volbách v roce 2018 se piráti opět pokusili získat zastupitelské mandáty, tentokrát byli úspěšní, když získali 3 mandáty. Tento úspěch umožnil pirátům aktivně se podílet na správě města a prosazovat své klíčové programové body, jako jsou transparentní správa, digitální agenda a participativní přístup k politice. Stali se též součástí koalice. [108]

Strana svobodných občanů

[107] ANO 2011 [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.anobudelip.cz/cs/
[108] Piráti [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.pirati.cz

Strana svobodných občanů, nyní známá jednoduše jako Svobodní, byla založena v roce 2009 ekonomem Petrem Machem. Jejich hlavní ideologie je založena na libertariánském konzervatismu a pravicovém liberalismu, s důrazem na redukci státní byrokracie, snížení daní a euroskepticismus. Svobodní se zaměřují na podporu volného trhu, minimální státní regulace a ochranu národní suverenity[109] Při volbách v roce 2014 se zúčastnila volby s výsledkem získání 1 mandátu. Tento úspěch byl jediným této strany.

PROTO

Politická strana PROTO (PRO Turnovské Občany) je sdružením nezávislých kandidátů, které se aktivně podílí na místní politice v Turnově. Ve volbách v roce 2022 získala pět zastupitelských mandátů, což představovalo 19,97 % hlasů. Strana je součástí současné koalice na turnovské radnici spolu s Nezávislým blokem a Českou pirátskou stranou.
PROTO se zaměřuje na širokou škálu témat, která zahrnují školství, sport, sociální věci a zdravotnictví, dopravu a bezpečnost, transparentnost a otevřenost místní správy, kulturu a cestovní ruch, a životní prostředí. Součástí jejich volebních cílů jsou například modernizace učeben, podpora volnočasových aktivit dětí a mládeže, udržení a rozvoj turnovské nemocnice, zvyšování bezpečnosti v ulicích, a rozvoj ekologických řešení.[110]
Prvním kandidátem za PROTO v roce 2022 byl Mgr. Michal Loukota, ředitel ZŠ Skálova v Turnově. Strana klade důraz na zapojení občanů do rozhodování, transparentní správu a moderní přístupy k řešení městských problémů, čímž si získala podporu obyvatel Turnova.[111]

Volba pro město

Volba pro město je politické uskupení v Turnově, které bylo aktivní především v období 1998–2010. Ve volebním období 1998–2002 získali dva mandáty. V následujícím volebním období 2002–2006 si výrazně polepšili, když získali pět mandátů. Během volebního období 2006–2010 získali tři mandáty. Po tomto období se již komunálních voleb neúčastnili. Jejich program se zaměřoval na zlepšení městské infrastruktury, transparentní správu a podporu

[109] Svobodní [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://svobodni.cz/politicka-filosofie-svobodnych/
[110] PRO Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.proturnov.cz
[111] PRO Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.proturnov.cz

místních komunitních projektů a dále tak jsou politicky činnými. Ve volebním období 2022-2026 opět kandidovali a získali 1 mandát. V současnosti jsou spolu s piráty v opozici. [112]

SNK-Nezávislý blok

SNK-Nezávislý blok je politické uskupení v Turnově, které dlouhodobě dosahuje významných úspěchů v komunálních volbách. Složené z nezávislých kandidátů, toto uskupení pravidelně získává výraznou podporu voličů a má silný vliv na místní politiku. V roce 2018 Nezávislý blok obdržel 29,62 % hlasů a získal 10 mandátů, což ho učinilo dominantní silou v městském zastupitelstvu, a jeho lídr, Ing. Tomáš Hocke, se stal starostou města. Ve volbách v roce 2022 blok opět potvrdil svou vedoucí pozici se ziskem 33,08 % hlasů a 9 mandátů. Zaměřuje se na transparentní správu města, zlepšení infrastruktury a podporu místních komunitních projektů, což přispívá k jejich stabilní podpoře a důvěře občanů.[113]

Turnovská koalice

Turnovská koalice je politické uskupení, které vzniklo spojením několika menších stran a nezávislých kandidátů. Jejich cílem bylo sjednotit síly a posílit svou pozici v místní politice. V komunálních volbách 2010 byla koalice úspěšná a získala mandáty v městském zastupitelstvu, přičemž kandidátku vedl Otto Jarolímek. Zaměřovali se na transparentní správu města, zlepšení infrastruktury a podporu ekologických iniciativ. Nicméně, v komunálních volbách 2014 se koalice neprosadila a nedosáhla na žádný mandát, získala pouze 4,93 % hlasů, což nestačilo k překonání prahu pro zvolení zastupitelů. Turnovská koalice tak představuje příklad lokální politické iniciativy, která se snažila zvýšit svůj vliv na správu města, ale s proměnlivým úspěchem ve volbách.[114]

Turnov potřebuje změnu

Politické uskupení "Turnov potřebuje změnu" se poprvé objevilo na komunální scéně v Turnově při volbách v roce 2014. Toto uskupení vzniklo jako iniciativa občanů a nezávislých kandidátů, kteří se chtěli zaměřit na konkrétní problémy města a nabídnout

[112] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz
[113] Nezávislý blok [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z http://www.nezavislyblok.cz /
[114] Turnovsko v akci [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnovskovakci.cz/zapisnik-vse/zapisnik/komunalni-volby-v-turnove-2010-dil-i/

alternativu k dosavadnímu vedení. [115]Ve volbách 2014 získalo toto uskupení čtyři mandáty, což jim poskytlo dobrou výchozí pozici pro jednání o koalici.[116] V roce 2018 se "Turnov potřebuje změnu" opět účastnilo komunálních voleb a získalo tři mandáty. V tomto období se spojili s dalšími opozičními stranami, včetně TOP 09, a vytvořili nové uskupení PROTO, které mělo za cíl zvýšit transparentnost a zlepšit správu města. Hlavními tématy jejich kampaně byla transparentnost veřejných zakázek, zlepšení fungování městských služeb a podpora místní nemocnice.[117]

4.4 Komunální volby do zastupitelstva města Turnov 1998-2022

V rámci analýzy komunálních voleb bylo použito typologie zařazení koalic dle Stanislava Balíka do kategorie koalic, dále byl aplikován výpočet indexu plurality pro jednotlivá volební období a na závěr byl pro tato jednotlivá období určen Laakso-Taageperaův index efektivního počtu stran, který hodnotí, kolik významných politických subjektů reálně ovlivňuje výsledek voleb. Tento index pomáhá určit míru fragmentace politické scény, tedy do jaké míry jsou hlasy a mandáty rozděleny mezi více stran, nebo naopak koncentrovány na několika hlavních politických subjektech.

4.4.1 Komunální volby do zastupitelstva 1998-2002

Při komunálních volbách v roce 1998 volili občané celkem z deseti politických stran a hnutí. Z celkových 219 kandidátů voliči vybrali 27 kandidátů z různých stran kde tyto strany získaly jistý počet mandátů. Vítězem těchto voleb se stala strana Sdružení nezávislých kandidátů s 6 mandáty v zastupitelstvu v čele s Mgr. Otakarem Špetlíkem. Na druhém místě se umístila strana Občanská demokratická strana s 5 mandáty a 28 903 hlasy celkem kdy největší počet z nich získal Mgr. Josef Rytíř. Na třetím místě skončila strana Volba pro město se 4 mandáty a 23 779 hlasy kde největší počet získala paní doktorka MUDr. Hudská Libuše. Volební účast byla 11 442 což je procentuálně 54.38 %.

[115] https://www.facebook.com/TurnovPotrebujeZmenu/
[116] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz
[117] Parlamentní listy [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/V-Turnove-se-z-opozice-zveda-vlna-proti-stavajici-koalici-TOP-09-a-Turnov-potrebuje-zmenu-se-spojily-a-chystaji-se-na-volby-523674

Tabulka č. 4: Volební strany, hlasy a mandáty 1998-2002

Volební strany a sdružení	Hlasy celkem	V %	Počet kandidátů	Počet mandátů
Komunistická str.Čech a Moravy	11212	7,44	27	2
Česká str.sociálně demokrat.	19790	13,14	27	4
Volba pro město	23779	15,79	27	4
Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	31636	21	27	6
Česká strana národně sociální	303	0,2	3	0
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	7683	0,1	27	1
Strana za životní jistoty	236	0,16	3	0
Občanská demokratická aliance	10483	6,96	27	2
Unie svobody	16597	11,02	27	3
Občanská demokratická strana	28903	19,19	27	5

Zdroj: www.czso.cz (vlastní zpracování)[118]

Index plurality ve volebním období 1998-2002 vykazuje výsledek 8,22 a prostředí je tak vyhodnoceno jako pluralitní.

Měřením Laakso-Taageperaův indexu efektivního počtu stran byla zjištěna hodnota 6,75. Tento výsledek naznačuje vyšší míru plurality v politickém systému, což znamená, že několik stran má reálný vliv na rozhodování a politické procesy v zastupitelstvu. To znamená, že i když ve volbách kandidovalo více stran, skutečný vliv byl soustředěn do zhruba pěti až šesti hlavních stran, což zajišťovalo rovnováhu mezi pluralitou a stabilitou. Největší vliv mělo Sdružení nezávislých kandidátů, Volba pro město a Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), které dominovaly místní politice. Menší strany jako KSČM, ODS a ODA přispívaly k rozmanitosti systému, ale jejich vliv byl omezený. Tento systém umožňoval politickou soutěž a efektivní správu města, přičemž hlavní moc byla soustředěna v rukou několika klíčových hráčů.

[118] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

Tabulka č. 5: Složení zastupitelstva 1998-2002

Politická strana	Příjmení, jméno	Počet hlasů
Komunistická str.Čech a Moravy	Boháč Ivan	945
Komunistická str.Čech a Moravy	Hnízdo Vladislav	707
Česká str.sociálně demokrat.	Eckert Vladimír	1 898
Česká str.sociálně demokrat.	Rambousek Milan	1 155
Česká str.sociálně demokrat.	Grund Otakar	1 148
Česká str.sociálně demokrat.	Zima Václav	1 016
Volba pro město	Jansa Břetislav	1 603
Volba pro město	Kunetka Josef	2 326
Volba pro město	Jenšovský Václav	1 470
Volba pro město	Hudská Libuše	1 413
Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	Maierová Hana	2 525
Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	Hrubý Martin	2 211
Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	Hejduk Milan	1 867
Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	Tomášek Jiří	2 539
Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	Šilhán Pavel	1 837
Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	Sucharda Miroslav	1 706
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	Mašek Jiří	782
Občanská demokratická aliance	Severa Václav	1 614
Občanská demokratická aliance	Jarolímek Otto	1 180
Unie svobody	Rytíř Josef	2 419
Unie svobody	Pelc František	2 177
Unie svobody	Berndt Dobroslav	2 090
Občanská demokratická strana	Haken Petr	1 859
Občanská demokratická strana	Sláma Tomáš	2 345
Občanská demokratická strana	Špetlík Otakar	1 584
Občanská demokratická strana	Pekař Jaromír	1 749
Občanská demokratická strana	Sekanina Vítězslav	1 798

Zdroj: www.czso.cz(vlastní zpracování)[119]

Výsledky voleb do zastupitelstva v Turnově pro období 1998–2002 ukazují na širokou podporu pro různé politické subjekty, přičemž nejvýraznější vliv mělo Sdružení nezávislých kandidátů –místní celek. Kandidát Jiří Tomášek ze Sdružení nezávislých kandidátů obdržel nejvíce hlasů ze všech zvolených, konkrétně 2 539, což odráží jeho popularitu mezi voliči. Dalšími významnými zástupci tohoto sdružení byli Hana Maierová (2 525 hlasů), Milan Hrubý (2 211 hlasů), Jiří Hejduk (1 867 hlasů), Pavel Šilhán (1 837 hlasů) a Miroslav Sucharda (1 706 hlasů). Sdružení nezávislých kandidátů tak mělo v zastupitelstvu nejsilnější zastoupení, což mu poskytovalo významný vliv na rozhodování a strategické směrování obce. Vedle Sdružení nezávislých kandidátů se v zastupitelstvu uplatnili i zástupci České strany sociálně demokratické, mezi nimiž získali nejvíce hlasů Vladimír Eckert (1 898 hlasů) a Milan Rambousek (1 155 hlasů). Také Komunistická strana Čech a Moravy měla své zástupce, z nichž Ivan Boháč (945 hlasů) a Vladislav Hnízdo (707 hlasů) obdrželi relativně silnou podporu.

[119] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

Další významnou stranou byla Volba pro město, která získala mandáty díky kandidátům, jako byli Josef Kunetka s 2 326 hlasy a Břetislav Jansa s 1 603 hlasy. Občanská demokratická strana byla rovněž dobře zastoupena, s Tomášem Slámou (2 345 hlasů) a Otakarem Špetlíkem (1 584 hlasů) jako hlavními představiteli. Tato strana měla rovněž značný vliv v zastupitelstvu. Do zastupitelstva se dostali také zástupci menších stran, jako je Občanská demokratická aliance, kde Václav Severa získal 1 614 hlasů, a Unie svobody, jejímž nejúspěšnějším kandidátem byl Josef Rytíř s 2 419 hlasy. Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová měla jediného významného zástupce, Jiřího Maška, který obdržel 782 hlasů. Celkové složení zastupitelstva v tomto období tak odráželo značnou pluralitu a širokou škálu politických názorů. Zatímco Sdružení nezávislých kandidátů – místní celek mělo výraznou podporu a největší zastoupení, další strany a menší subjekty hrály roli důležitých partnerů a vyvažujících sil v politickém procesu. Tento rozmanitý systém vyžadoval koaliční spolupráci a vzájemné vyjednávání, což přispělo ke stabilitě místní politiky a umožnilo zastupitelstvu reflektovat různé zájmy obyvatel Turnova.

Tabulka č. 6: Složení rady města v období 1998–2002

Jméno a příjmení	Politická příslušnost	funkce
Ing. Milan Hejduk	KSČM	starosta
MUDr.Vladimír Eckert	ČSSD	radní
Ing. Jaromír Pekař	Unie Svobody	místostarosta
Mgr. Petr Haken	Sdružení.nez.kan.	radní
Ivan Boháč	ČSSD	radní
PhDr. Hana Maierová	KDU-ČSL	místostarosta
Ing. Vítězslav Slanina	ODS	radní
Milan Rambousek	Unie svobody	radní
RNDr. František Pelc	ČSSD	radní

Zdroj: Město Turnov (vlastní zpracování)[120]

Koalice disponuje 21 z 27 mandátů v zastupitelstvu města. Po pečlivém zvážení různých možností s ohledem na vztahy mezi jednotlivými stranami byla vybrána koalice, která demokraticky respektuje výsledek voleb a odráží vůli velké většiny voličů. Vedení města má za cíl vytvořit širší koalici, která bude mít větší podporu než pouhé minimum nutné pro většinu.

Povolební uskupení radniční koalice sestávající ze 6 stran a sdružení a to KSČM, ČSSD, Unie svobody, SNK, KDU-ČSL, ODS. V opozici zůstává Občanská demokratická aliance,

[120] Oficiální stránky města Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/rada-mesta-2/

Strana za životní jistoty, Česká strana národně sociální a Volba pro město. V tomto případě se jedná o nadměrnou koalici blížící se k široké.

4.4.2 Komunální volby do zastupitelstva 2002-2006

Komunální volby do zastupitelstev obcí se na další čtyřleté období 2002 až 2006 uskutečnily 1. a 2. listopadu 2002. V těchto volbách bylo voleno opět 27 zastupitelů, v 1 volebním obvodu a 13 okrscích. K těmto volbám ve městě Turnov přišlo 11 642 voličů s volební účastí 48.39 %. Výsledky voleb dle politických stran jsou znázorněny a posléze podrobně charakterizovány v tabulce níže.

Tabulka č. 7: Výsledky komunálních voleb ve volebním období 2002-2006

Politická strana	Počet hlasů	Přepočtený základ hlasů	Počet kandidátů	Počet mandátů
NEZÁVISLÍ	9 238	7.20	27	2
Občanská demokratická strana	26 675	20.79	27	7
Pravý Blok	6 284	4.90	27	0
Občanská demokratická aliance	6 949	5.41	27	1
Česká str.sociálně demokrat.	3 021	2.35	6	0
Komunistická str.Čech a Moravy	10 372	8.08	27	2
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	5 167	4.03	19	1
Česká strana národně sociální	225	0.18	3	0
SNK - NEZÁVISLÝ BLOK	30 250	23.57	27	7
Volba pro město	19 535	15.22	27	5
Unie svobody-Demokratická unie	10 620	8.28	27	2

Zdroj: www.czso.cz *(vlastní zpracování)*[121]

Ve volbách do obecního zastupitelstva města Turnov se výsledky různých stran a uskupení odlišují. NEZÁVISLÍ získali 9 238 hlasů, což jim vyneslo dva mandáty, což naznačuje určitou, ale omezenou podporu. ODS se s 26 675 hlasy a sedmi mandáty ukázala jako nejsilnější strana, což reflektuje její silné pozici ve městě. Naopak Pravý Blok s 6 284 hlasy nezískal žádný mandát, což poukazuje na jejich neschopnost efektivně přeměnit hlasy na křesla. Občanská demokratická aliance získala 6 949 hlasů a jeden mandát, což ukazuje na stabilní, ale nízkou podporu. ČSSD se 3 021 hlasy nezískala žádný mandát, což naznačuje nedostatek voličské přízně. KSČM s 10 372 hlasy získala dva mandáty, což ukazuje na přítomnost, ale ne dominantní postavení v místní politice. KDU-ČSL s 5 167 hlasy a jedním mandátem získala jen minimální zastoupení. Česká strana národně sociální s pouhými 225 hlasy nezískala žádný mandát, což ukazuje na téměř žádnou podporu. SNK – NEZÁVISLÝ

[121] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

BLOK s 30 250 hlasy a sedmi mandáty se řadí mezi nejsilnější uskupení, což ukazuje na výraznou podporu. Volba pro město získala 19 535 hlasů a pět mandátů, což naznačuje solidní podporu a efektivní převod hlasů na mandáty. Unie svobody-Demokratická unie s 10 620 hlasy získala dva mandáty, což ukazuje na stabilní podporu.

Naměřená hodnota indexu plurality pro toto volebním období je 9,03 z čehož vyplývá že prostředí je pluralitní.

Laakso-Taageperaový index efektivního počtu stran je přibližně 6,76 a ukazuje na vysokou míru plurality a soutěživosti mezi politickými subjekty. Tato hodnota poukazuje na fakt, že ve vedení obce bylo zapojeno více stran s relativně vyrovnaným vlivem, což umožnilo širší spektrum názorů a zájmů při rozhodování. Politická scéna nebyla dominována jednou nebo dvěma stranami, ale spíše rozložena mezi několik významných subjektů.

Hlavní politické síly představovaly strany jako SNK – NEZÁVISLÝ BLOK (s podílem 23,57 %), Občanská demokratická strana (20,79 %) a Volba pro město (15,22 %), které získaly významnou podporu voličů a měly klíčový vliv na politické dění v obci. Vedle těchto hlavních stran se uplatnily i další subjekty, jako například Unie svobody – Demokratická unie a Komunistická strana Čech a Moravy, které doplnily politickou scénu a přispěly k větší rozmanitosti názorů.

Díky tomuto rozložení politických sil byl systém otevřen různým názorovým proudům. Vysoká pluralita znamenala, že zastupitelstvo muselo často hledat kompromisy a vyjednávat, aby dosáhlo konsenzu. Politické spektrum tak bylo bohaté na různé zájmy, což mohlo přinést nové pohledy na rozvoj obce a zajištění veřejných služeb. Toto období lze tedy charakterizovat jako politicky dynamické a otevřené reprezentaci širšího spektra voličských zájmů, čímž byla zajištěna různorodost ve správě obce.

Tabulka č. 8: Složení zastupitelstva ve volebním období 2002-2006

Politická strana	Příjmení, jméno	Počet hlasů
NEZÁVISLÍ	Eckert Vladimír	1 191
NEZÁVISLÍ	Kordová Eva	1 042
Občanská demokratická strana	Pekař Jaromír	1 797
Občanská demokratická strana	Sláma Tomáš	1 580
Občanská demokratická strana	Špetlík Otakar	1 541
Občanská demokratická strana	Sekanina Vítězslav	1 446
Občanská demokratická strana	Jodas Radomír	1 441
Občanská demokratická strana	Frič Jaromír	1 253
Občanská demokratická strana	Haken Petr	1 238
Občanská demokratická aliance	Jarolímek Otto	1 428
Komunistická str.Čech a Moravy	Svobodová Alena	996
Komunistická str.Čech a Moravy	Boháč Ivan	596
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	Mašek Jiří	978
SNK - NEZÁVISLÝ BLOK	Maierová Hana	2 418
SNK - NEZÁVISLÝ BLOK	Tomášek Jiří	1 833
SNK - NEZÁVISLÝ BLOK	Hrubý Martin	1 741
SNK - NEZÁVISLÝ BLOK	Zikuda František	1 597
SNK - NEZÁVISLÝ BLOK	Hejduk Milan	1 591
SNK - NEZÁVISLÝ BLOK	Tomsa Tomáš	1 437
SNK - NEZÁVISLÝ BLOK	Bárta Karel	1 339
Volba pro město	Dvořák Jindřich	881
Volba pro město	Kunetka Josef	1 902
Volba pro město	Jansa Břetislav	1 409
Volba pro město	Ulrich Jan	976
Volba pro město	Ulrich Josef	916
Unie svobody-Demokratická unie	Pelc František	1 564
Unie svobody-Demokratická unie	Berndt Dobroslav	1 339

Zdroj: www.czso.cz *(vlastní zpracování)*[122]

Hodnocení výsledků voleb do zastupitelstva města Turnov ukazuje, že nejvíce hlasů získali Hana Maierová (SNK – NEZÁVISLÝ BLOK) s 2 418 hlasy, Josef Kunetka (Volba pro město) s 1 902 hlasy a Jaromír Pekař (Občanská demokratická strana) s 1 797 hlasy. SNK – NEZÁVISLÝ BLOK získal vysoký počet hlasů pro několik svých kandidátů, zejména pro Hanu Maierovou (2 418 hlasů) a Jiřího Tomáška (1 833 hlasů), čímž jasně dominuje mezi ostatními stranami. Občanská demokratická strana (ODS) se těšila výrazné podpoře, kdy Pekař (1 797 hlasů) a Tomáš Sláma (1 580 hlasů) byli mezi nejvíce volenými, čímž se stala druhou nejsilnější stranou. Volba pro město, s panem Kunetkou jako výrazným kandidátem, dosáhla rovněž dobrých výsledků, což ukazuje na značnou podporu tohoto uskupení mezi voliči. Unie svobody-Demokratická unie reprezentovaná Františkem Pelcem (1 564 hlasů) a Dobroslavem Berndtem (1 339 hlasů) ukázala svou podporu mezi voliči. KSČM a KDU-ČSL obdržely méně hlasů, přičemž kandidáti jako Alena Svobodová (996 hlasů), Ivan Boháč (596 hlasů) a Jiří Mašek (978 hlasů) odrážejí nižší podporu těchto stran. Mezi nezávislými kandidáty získali Vladimír Eckert (1 191 hlasů) a Eva Kordová (1 042 hlasů) slušný počet hlasů. Detailní výsledky zahrnují další kandidáty jako Otakar Špetlík (1 541), Vítězslav

[122] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

Sekanina (1 446), Radomír Jodas (1 441), Jaromír Frič (1 253), Petr Haken (1 238), Otto Jarolímek (1 428), Martin Hrubý (1 741), František Zikuda (1 597), Milan Hejduk (1 591), Tomáš Tomsa (1 437), Karel Bárta (1 339), Jindřich Dvořák (881), Břetislav Jansa (1 409), Jan Ulrich (976) a Josef Ulrich (916). Celkově výsledky voleb naznačují, že při sestavování koalic a budoucím vedení města budou hrát klíčovou roli SNK – NEZÁVISLÝ BLOK a ODS. Tato dvě politická uskupení získala vysoký počet mandátů a jejich kandidáti obdrželi nejvíce hlasů, což naznačuje, že voliči v Turnově preferují kandidáty, kteří jsou spojeni s těmito silnými politickými stranami. Volba pro město dosáhla výrazného úspěchu, zejména díky kandidátovi Josefu Kunetkovi. KSČM a Unie svobody-Demokratická unie mají stabilní, i když menší podporu mezi voliči, a nezávislí kandidáti také získali slušný počet hlasů. Rozptyl politického spektra ve městě vede k nutnosti tvoření koalic a kompromisů při rozhodování o klíčových otázkách města.

Tabulka č. 9: Složení rady města ve volebním období 2002-2006

Jméno a příjmení	Politická příslušnost	Funkce
Ing. Milan Hejduk	Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	Starosta
Ing. Jaromír Pekař	ODS	Místostarosta
PhDr. Hana Maierová	Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	Místostarostka
MUDr. Vladimír Eckert	ČSSD	Radní
Mgr. Jaromír Frič	ODS	Radní
Mgr. Petr Haken	ODS	Radní
MUDr. Martin Hrubý	Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	Radní
RNDr. Otto Jarolímek	Občanská demokratická aliance	Radní
Ing. Vítězslav Sekanina	ODS	Radní

Zdroj: Město Turnov (vlastní zpracování)[123]

Sdružení nezávislých kandidátů není pevně ideologicky ukotveno a zahrnuje široké spektrum názorů, zatímco ODS je pravostředová konzervativní strana, ČSSD je levicová sociálně demokratická strana a Občanská demokratická aliance je pravostředová liberálně konzervativní strana. Tato koalice se podle Balíkovy typologie řadí do třídy nadměrných koalic, protože zahrnuje více členů, než je nezbytné k dosažení nadpoloviční většiny, a typu nadměrných ideově nepropojených koalic, které zahrnují ideově vzdálené strany. Charakteristika koalice v Turnově v letech 2002–2006 ukazuje na ideovou vzdálenost mezi stranami s různými ideologickými pozicemi a přítomnost více stran, než je nezbytné k dosažení většiny. Tato koalice může odrážet pragmatickou politickou kulturu, kde je hlavním cílem udržení stability a dosažení funkční většiny v zastupitelstvu.

[123] Oficiální stránky města Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/rada-mesta-2/

4.4.3 Komunální volby do zastupitelstva 2006-2010

V termínu od 20. až 21.10. 2006 se v celé České republice uskutečnily komunální volby do zastupitelstev obcí. Ke komunálním volbám ve městě Turnov se v tomto volebním období dostavilo 11 689 voličů a volební účast byla 46,28 %. Volilo se stejně jako v předchozích letech v jednom volebním obvodu se 13 okrsky a voleno bylo 27 členů nového zastupitelstva.

Tabulka č. 10: Výsledky komunálních voleb ve volebním období 2006-2010

Politická strana a sdružení	Hlasy	V %	Počet kandidátů	Počet mandátů
Česká str.sociálně demokrat.	4 381	9,55	10	1
Turnovská koalice	18 431	14,89	27	4
Nezávislý blok	24 870	20,09	27	6
Občanská demokratická strana	41 562	33,58	27	10
Strana zdravého rozumu	2 498	2,86	19	0
Komunistická str.Čech a Moravy	9 648	7,79	27	2
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	6 822	5,51	27	1
Volba pro město	15 540	12,55	27	3

Zdroj: ČSÚ (vlastní zpracování)[124]

Občanská demokratická strana získala 41 562 hlasů, což představuje 33,58 % platných hlasů, a získala tak 10 mandátů. To ji staví do čela politického spektra města a naznačuje silnou podporu mezi voliči.

Nezávislý blok obdržel 24 870 hlasů (20,09 %), což mu přineslo 6 mandátů. Tento výsledek ukazuje na významnou podporu nezávislých kandidátů, kteří nejsou spojeni s tradičními politickými stranami, a podtrhuje důvěru voličů v jejich schopnosti řídit město.

Turnovská koalice získala 18 431 hlasů (14,89 %) a 4 mandáty. Toto uskupení hraje rovněž významnou roli v městské politice a bude důležitým partnerem při formování koalic. Volba pro město s 15 540 hlasy (12,55 %) a 3 mandáty také zaujímá důležitou pozici, která jí umožňuje být důležitým hráčem v zastupitelstvu.

Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) obdržela 9 648 hlasů (7,79 %) a získala 2 mandáty. Tento výsledek ukazuje na stabilní, i když menší podporu pro levicově orientované strany. Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) získala 4 381 hlasů (9,55 %), což jí

[124] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

přineslo pouze 1 mandát, zde je zcela evidentní nižší podpora mezi voliči ve srovnání s jinými stranami.

Strana zdravého rozumu získala 2 498 hlasů (2,86 %) a nezískala žádný mandát, což ukazuje na minimální podporu mezi voliči. Křesťanská demokratická unie-Československá strana lidová (KDU-ČSL) obdržela 6 822 hlasů (5,51 %) a získala 1 mandát, což naznačuje přítomnost menší, ale stále významné skupiny voličů podporujících tuto stranu.

Měření Indexu plurality volebním období 2006-2010 na základě analýzy hlasů jednotlivých stran největší podporu získala Občanská demokratická strana, která se stala dominantní silou v zastupitelstvu. Další významnou roli sehrály Nezávislý blok a Turnovská koalice, které společně s ODS tvořily hlavní osu politického vlivu. Menší strany jako Volba pro město, Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM), a Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL) dosáhly omezenějšího vlivu, ale stále měly zastoupení v zastupitelstvu. Strana zdravého rozumu sice získala hlasy, ale nezískala žádný mandát. Výsledek měření indexu plurality je 7,07. Prostředí lze považovat za pluralitní.

Volební období bylo charakterizováno střední úrovní plurality, což dokládá Laakso-Taageperaův index efektivního počtu stran, který dosáhl hodnoty 4,76. Tento index naznačuje, že politický vliv byl rozdělen mezi několik hlavních stran, avšak menší politické subjekty měly stále možnost se účastnit rozhodovacích procesů. Celkově lze toto období popsat jako relativně otevřené vůči různým politickým názorům, přičemž hlavní vliv byl rozdělen mezi několik silných stran, ale i menší subjekty měly své místo v politickém procesu.

Tabulka č. 11: Složení zastupitelstva ve volebním období 2006-2010

Politická strana	Příjmení a jméno	Počet hlasů
Česká str.sociálně demokrat.	Zeman Jindřich	616
Komunistická str.Čech a Moravy	Beran Miroslav Mgr.	517
Komunistická str.Čech a Moravy	Svobodová Alena doc.PhDr. CSc.	927
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	Halama Ondřej	910
Nezávislý blok	Hrubý Martin MUDr.	1 474
Nezávislý blok	Kolombo Ivan MUDr.	1 331
Nezávislý blok	Kordová Eva	1 435
Nezávislý blok	Maierová Hana PhDr.	1 961
Nezávislý blok	Tomášek Jiří MUDr.	1 561
Nezávislý blok	Zikuda František	1 335
Občanská demokratická strana	Brabcová Dagmar	1 537
Občanská demokratická strana	Frič Jaromír Mgr.	2 103
Občanská demokratická strana	Hozdecký Aleš	1 964
Občanská demokratická strana	Jeníček Jindřich Ing.	1 691
Občanská demokratická strana	Mikl Aleš Mgr.	2 014
Občanská demokratická strana	Mitáček Lumír MUDr.	1 747
Občanská demokratická strana	Mokrá Veronika MUDr.	1 774
Občanská demokratická strana	Pekař Jaromír Ing.	1 992
Občanská demokratická strana	Sláma Tomáš Ing.	2 132
Občanská demokratická strana	Špetlík Otakar Mgr.	1 942
Turnovská koalice	Jarolímek Otto RNDr. CSc.	1 459
Turnovská koalice	Kunetka Ivan	1 036
Turnovská koalice	Omová Michaela Ing.	1 143
Turnovská koalice	Pokorná Martina Mgr.	1 389
Volba pro město	Jansa Břetislav	1 127
Volba pro město	Kunetka Josef	1 386
Volba pro město	Ulrich Jan	952

Zdroj: ČSÚ (vlastní zpracování)[125]

Výsledky komunálních voleb v Turnově ukazují na výraznou dominanci Občanské demokratické strany (ODS) a Nezávislého bloku, které získaly nejvíce hlasů a mandátů. ODS má silné zastoupení v městském zastupitelstvu díky kandidátům jako Tomáš Sláma (2132 hlasů), Jaromír Frič (2103), Aleš Mikl (2014), Jaromír Pekař (1992) a další, což potvrzuje jejich dominantní postavení v politickém spektru Turnova. Nezávislý blok také dosáhl významného úspěchu, kdy kandidáti jako Hana Maierová (1961), Jiří Tomášek (1561), Ivan Kolombo (1335) a Eva Kordová (1335) získali vysoký počet hlasů, což ukazuje na silnou podporu nezávislých kandidátů. Turnovská koalice, reprezentovaná kandidáty jako Otto Jarolímek (1459), Michaela Omová (1143) a Ivan Kunetka (1306), hraje důležitou roli v městském zastupitelstvu. Volba pro město také zaznamenala významnou podporu, kdy Josef Kunetka (1386), Břetislav Jansa (1127) a Jan Ulrich (952) získali slušný počet hlasů. Komunistická strana Čech a Moravy s kandidáty jako Miroslav Beran (517) a Alena Svobodová (927) získala menší, ale stabilní podporu. Ondřej Halama z KDU-ČSL obdržel 910 hlasů, což naznačuje určitou míru podpory této středopravicové strany. Česká strana

[125] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

sociálně demokratická (ČSSD) zastoupená Jindřichem Zemanem (616 hlasů) dosáhla relativně nízkého výsledku ve srovnání s ostatními stranami. Celkové výsledky voleb ukazují na politickou rozmanitost v Turnově, kde dominují ODS a Nezávislý blok, zatímco menší strany a uskupení mají také své zastoupení a mohou ovlivňovat rozhodování v městském zastupitelstvu.

Tabulka č. 12: Rada města 2006-2010

Jméno a příjmení	Politická příslušnost	Funkce
Mgr. Jaromír Frič	ODS	Radní
ThMgr. Ondřej Halama	KDUČSL	Radní
Aleš Hozdecký	ODS	Místostarosta
MUDr. Martin Hrubý	NEZÁVISLÝ BLOK	Radní
Eva Kordová	NEZÁVISLÝ BLOK	Radní
PhDr. Hana Maierová	NEZÁVISLÝ BLOK	Starostka
Mgr. Aleš Mikl	ODS	Radní
Ing. Jaromír Pekař	ODS	Místostarosta
Ing. Tomáš Sláma	ODS	Radní

Zdroj: Město Turnov (vlastní zpracování)[126]

ODS, KDÚ-ČSL, Nezávislý blok utvořili koalici skládající se z 16 hlasů z 27 zastupitelů. Dle Balíkovy typologie koalic spadá do nadměrné ideově nepropojené koalice.

Součástí koalice jsou členi z různých politických stran. Za ODS (Občanská demokratická strana) jsou to Mgr. Jaromír Frič, Aleš Hozdecký, Mgr. Aleš Mikl, Ing. Jaromír Pekař a Ing. Tomáš Sláma, kteří zastávají funkce radních a místostarostů. KDU-ČSL (Křesťanská demokratická unie-Česká strana lidová) reprezentuje ThMgr. Ondřej Halama jako radní. Z Nezávislého bloku pocházejí MUDr. Martin Hrubý, Eva Kordová a PhDr. Hana Maierová, přičemž poslední jmenovaná zastává funkci starostky.

Většinová koalice je koalice, která zahrnuje většinu členů zastupitelstva, což zajišťuje stabilní vládnutí a schopnost prosazovat své rozhodnutí. Z přiložené tabulky není jasné, zda tato koalice představuje většinu, ale vzhledem k počtu radních a funkcionářů je pravděpodobné, že má většinové zastoupení. Ideologická koalice je tvořena stranami s podobnými ideologickými nebo programovými východisky. V této koalici se spojují ODS a KDU-ČSL, které mají blízké pravicové ideologie. Nezávislý blok může mít různé individuální programové priority, ale spolupracuje s ostatními stranami v rámci koalice.

Pragmatická koalice se zaměřuje na praktické a často krátkodobé cíle spíše než na sdílenou ideologii. Tato koalice může být vytvořena z důvodu společných zájmů nebo konkrétních

[126] Oficiální stránky města Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/rada-mesta-2/

projektů. Přítomnost Nezávislého bloku, který nemusí mít pevnou ideologickou linii, naznačuje pragmatický přístup.

Na základě Balíkovy typologie koalic lze nově vytvořenou koalici charakterizovat jako nadměrnou ideově propojenou koalice, protože zahrnuje více politických subjektů, než je nutné pro zisk většiny mandátů, a tyto subjekty jsou si z ideologického pohledu blízké. Tímto způsobem koalice zajišťuje stabilitu a schopnost efektivně vládnout.

4.4.4 Komunální volby do zastupitelstva 2010-2014

Ve volbách do obecního zastupitelstva města Turnov dosáhly jednotlivé politické strany a sdružení následujících výsledků. Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL) obdržela 7 811 hlasů, což představuje 6,06 % přepočtených hlasů a získala jeden mandát. Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) s 17 845 hlasy a přepočtem 13,86 % získala čtyři mandáty. Nejsilnějším uskupením se stal NEZÁVISLÝ BLOK-SNK, který s 28 782 hlasy a přepočteným procentem 22,35 získal sedm mandátů. Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) získala 7 971 hlasů, což odpovídá 6,19 % a přineslo jí jeden mandát. Občanská demokratická strana (ODS) obdržela 24 973 hlasů, což představuje 19,39 % přepočtených hlasů a získala šest mandátů. Věci veřejné se 7 656 hlasy dosáhly 5,94 % a jeden mandát. Turnovská koalice získala 20 423 hlasů, což odpovídá 15,86 % přepočtených hlasů a získala čtyři mandáty. TOP 09 získala 13 281 hlasů, což odpovídá 10,31 % přepočtených hlasů a přineslo jí to tři mandáty. Celkové výsledky ukazují, že nejvíce mandátů získal NEZÁVISLÝ BLOK-SNK, následovaný ODS a ČSSD. Menší strany jako KDU-ČSL, KSČM, Věci veřejné a TOP 09 získaly po jednom až třech mandátech, přičemž jejich vliv bude ve srovnání s nejsilnějšími stranami omezenější. Povolební kolice sestává ze stran Nezávislý blok, ODS, KDU-ČSL a Věci veřejné a disponují většinou 15 hlasů ze 27 členů zastupitelstva města. Dle typolologie koalic se řadí mezi nadměrná ideově nepropojená koalice. Počet hlasů a mandátů je znázorněn v tabulce č. 13.

Tabulka č. 13: Politické strany 2010-2014

Politická strana a sdružení	Hlasy	Počet kandidátů	Přepočtené % hlasů	Počet mandátů
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	7 811	27	6,06	1
Česká str.sociálně demokrat.	17 845	27	13,86	4
NEZÁVISLÝ BLOK - SNK	28 782	27	22,35	7
Komunistická str.Čech a Moravy	7 971	27	6,19	1
Občanská demokratická strana	24 973	27	19,39	6
Věci veřejné	7 656	27	5,94	1
Turnovská koalice	20 423	27	15,86	4
TOP 09	13 281	27	10,31	3

Zdroj: ČSÚ (vlastní zpracování)[127]

Index plurality v období 2010-2014 byl vypočítán s konečnou výslednou hodnotou 8, prostředí je pluralitní stejně, jako tomu bylo v předchozích volebních období.

Výpočet L-T indexu, který dosahuje hodnoty 6,51 což ukazuje, že systém byl vysoce pluralitní. To znamená, že vliv byl rozdělen mezi více než šest efektivních stran, což odráží vysokou míru rozmanitosti v politickém zastoupení. Tento typ systému umožňuje širší reprezentaci různých názorů a postojů, ale může také vést k náročnějším jednáním při tvorbě stabilních koalic a při rozhodovacích procesech.

[127] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

Tabulka č. 14: Zvolení zastupitelé 2010-2014

Politická strana	Jméno, příjmení	Počet hlasů
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	Halama Ondřej ThMgr.	1 002
Česká str.sociálně demokrat.	Kratochvíl Milan	884
Česká str.sociálně demokrat.	Červinková Šárka	846
Česká str.sociálně demokrat.	Hudec Tomáš	845
Česká str.sociálně demokrat.	Rezler Jiří	806
NEZÁVISLÝ BLOK - SNK	Maierová Hana PhDr.	1 849
NEZÁVISLÝ BLOK - SNK	Tomášek Jiří MUDr.	1 672
NEZÁVISLÝ BLOK - SNK	Kordová Eva	1 621
NEZÁVISLÝ BLOK - SNK	Zikuda František	1 511
NEZÁVISLÝ BLOK - SNK	Tomsa Tomáš Ing.	1 407
NEZÁVISLÝ BLOK - SNK	Hrubý Martin MUDr.	1 387
NEZÁVISLÝ BLOK - SNK	Hocke Tomáš Ing.	1 379
Komunistická str.Čech a Moravy	Svobodová Alena Doc.PhDr. CSc.	836
Občanská demokratická strana	Špetlík Otakar Mgr.	1 622
Občanská demokratická strana	Frič Jaromír Mgr.	1 513
Občanská demokratická strana	Hozdecký Aleš	1 451
Občanská demokratická strana	Sláma Tomáš Ing.	1 295
Občanská demokratická strana	Mitáček Lumír MUDr.	1 179
Občanská demokratická strana	Pekař Jaromír Ing.	1 164
Věci veřejné	Jiránek Karel	927
Turnovská koalice	Jarolímek Otto RNDr. CSc.	1 421
Turnovská koalice	Pokorná Martina Mgr.	1 302
Turnovská koalice	Kunetka Ivan	1 192
Turnovská koalice	Berndt Jan MUDr.	943
TOP 09	Hodík Daniel MUDr.	1 023
TOP 09	Brož René Mgr.	832
TOP 09	Soudský Petr Ing.	735

Zdroj: ČSÚ (vlastní zpracování)[128]

Ve volbách do obecního zastupitelstva města Turnov získaly různé politické strany a kandidáti různé počty hlasů a mandátů. NEZÁVISLÝ BLOK-SNK se stal nejsilnějším uskupením, když získal nejvíce mandátů díky podpoře, kterou potvrdila například Hana Maierová s 1 849 hlasy.

Další úspěšní kandidáti z této strany byli Jiří Tomášek, Eva Kordová, František Zikuda, Tomáš Tomsa, Martin Hrubý a Tomáš Hocke. Občanská demokratická strana (ODS) také dosáhla výrazného úspěchu s šesti mandáty, přičemž mezi nejvíce hlasovaných patřili Otakar Špetlík, Jaromír Frič, Aleš Hodzdecký, Tomáš Sláma, Lumír Mitáček a Jaromír Pekár. Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) získala čtyři mandáty s podporou kandidátů jako Milan Kratochvíl, Šárka Červinková, Tomáš Hudec a Jiří Rezler. Turnovská koalice obdržela čtyři mandáty, přičemž Otto Jarolímek a Martina Pokorná byli mezi nejúspěšnějšími kandidáty. TOP 09 získala tři mandáty, přičemž Daniel Hodík byl nejúspěšnější z jejich kandidátů. Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) a KDU-ČSL získaly po jednom mandátu, přičemž za KSČM nejvíce hlasů obdržela Alena Svobodová a za KDU-ČSL Ondřej Halama. Věci veřejné získaly jeden mandát s podporou Karla

[128] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

Jiránka. Celkové výsledky ukazují na silnou fragmentaci politické scény v Turnově, s několika dominantními uskupeními a řadou menších stran s omezeným vlivem. Celkové výsledky ukazují, že nejvíce mandátů získal NEZÁVISLÝ BLOK-SNK, následovaný ODS a ČSSD. Menší strany jako KDU-ČSL, KSČM, Věci veřejné a TOP 09 získaly po jednom až třech mandátech, přičemž jejich vliv bude ve srovnání s nejsilnějšími stranami omezenější. Povolební kolice sestává ze stran Nezávislý blok, ODS, KDU-ČSL a Věci veřejné a disponují většinou 15 hlasů ze 27 členů zastupitelstva města.

Tabulka č. 15: Rada města 2010-2014

Jméno, příjmení	Politická příslušnost	Funkce
Mgr. Ondřej Halama	KDUČSL	Radní
MUDr. Martin Hrubý	Nezávislý blok	Radní
Karel Jiránek	Věci veřejné	Radní
Eva Kordová	Nezávislý blok	Radní
PhDr. Hana Maierová	Nezávislý blok	Starostka
Ing. Jaromír Pekař	ODS	Místostarosta
Ing. Tomáš Sláma MSc.	ODS	Radní
Mgr. Otakar Špetlík	ODS	Místostarosta
František Zikuda	Nezávislý blok	Radní

Zdroj: Město Turnov (vlastní zpracování)[129]

Koalice v Turnově v období 2010-2014 byla podle typologie Stanislava Balíka charakterizována jako nadměrná ideově nepropojená, zahrnující Nezávislý blok, ODS, KDU-ČSL a Věci veřejné. Tato koalice měla více členů, než bylo nutné k dosažení nadpoloviční většiny, a zahrnovala strany s různými ideologickými pozicemi, od pravicové ODS přes středopravicovou KDU-ČSL po centristické Věci veřejné a široce rozkročený Nezávislý blok. Tato ideová nejednotnost často vyžadovala kompromisy a mohla vést k vnitřním konfliktům, ale zároveň odrážela pragmatickou politickou kulturu zaměřenou na udržení stability a dosažení funkční většiny v zastupitelstvu.

4.4.5 Komunální volby do zastupitelstva 2014-2018

Ve volbách do obecního zastupitelstva města Turnov ve volebním období 2014-2018 získaly jednotlivé politické strany následující výsledky. NEZÁVISLÝ BLOK-SNK získal 31 253 hlasů (27,04 %) a 9 mandátů, čímž se stal nejsilnější stranou. ANO 2011 obdrželo 16 333 hlasů (14,13 %) a 5 mandátů, což je druhý nejlepší výsledek. Tyto dvě strany utvořili koalici a má těsnou většinu 14 hlasů ze 27 zastupitelů města Turnov. TOP 09 získala 13 764 hlasů

[129] Oficiální stránky města Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/rada-mesta-2/

(11,91 %) a 4 mandáty. Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) obdržela 10 430 hlasů (9,02 %) a 3 mandáty. Turnov potřebuje změnu získal 13 040 hlasů (11,28 %) a 3 mandáty. Občanská demokratická strana (ODS) získala 8 720 hlasů (7,54 %) a 2 mandáty. Strana svobodných občanů obdržela 6 120 hlasů (5,29 %) a 1 mandát. Česká pirátská strana, Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL), a TURNOVSKÁ KOALICE nezískaly žádný mandát, přestože získaly 3 237 hlasů (2,8 %), 3 047 hlasů (2,64 %) a 5 729 hlasů (4,96 %) respektive. Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) získala 3 916 hlasů (3,39 %) a 0 mandátů.

Tabulka č. 16: Politické strany 2014-2018

Politická strana a sdružení	Hlasy	V %	Počet kandidátů	Počet mandátů
TOP 09	13 764	11,91	27	4
Česká str.sociálně demokrat.	10 430	9,02	27	3
ANO 2011	16 333	14,13	27	5
Občanská demokratická strana	8 720	7,54	27	2
Česká pirátská strana	3 237	2,8	27	0
Strana svobodných občanů	6 120	5,29	27	1
Nezávislý blok - SNK	31 253	27,04	27	9
Turnov potřebuje změnu	13 040	11,28	27	3
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	3 047	2,64	27	0
Komunistická str.Čech a Moravy	3 916	3,39	21	0
TURNOVSKÁ KOALICE	5 729	4,96	27	0

Zdroj: www.czso.cz (vlastní zpracování) [130]

NEZÁVISLÝ BLOK-SNK se stal dominantní silou s největším počtem hlasů a mandátů, což mu dává silnou pozici pro sestavení koalice. ANO 2011 a TOP 09 jsou další významné strany, které by mohly spolupracovat s NEZÁVISLÝM BLOKEM-SNK na vytvoření většinové nebo široké koalice, avšak v reálu byla povolební koalice sestavena pouze z prvních dvou výše zmíněných. Výsledky také ukazují na vysokou fragmentaci politické scény s mnoha menšími stranami, které nezískaly žádný mandát, což naznačuje potenciální výzvy při vytváření stabilní vlády. Menšinová koalice s ODS, Stranou svobodných občanů a dalšími menšími stranami by byla obtížná kvůli nízkému počtu mandátů. Konzultační koalice, která by řešila konkrétní otázky neformálně, by mohla být praktickou alternativou k překlenutí ideologických rozdílů mezi různými stranami. Ve volebním období, na základě analýzy hlasů jednotlivých stran, získal Nezávislý blok-SNK nejvyšší počet hlasů, následovaný stranami ANO 2011 a TOP 09. Tyto strany patřily k hlavním aktérům v zastupitelstvu, zatímco menší strany jako Turnov potřebuje změnu, Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), a Občanská demokratická strana (ODS) získaly menší podíly hlasů,

[130] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

ale stále měly zastoupení. Index plurality v tomto volebním období vykazuje hodnotu 10,77. Výpočet L-T indexu pro toto volební období udává hodnotu 7,06, což ukazuje na vysoce pluralitní systém. Tento výsledek znamená, že vliv byl rozdělen mezi přibližně sedm efektivních stran, což umožňuje široké zastoupení různých názorových skupin. Taková pluralita může přinést pestrou reprezentaci v rozhodovacích procesech, ale zároveň může zkomplikovat tvorbu stabilních koalic a efektivní správu města, protože více stran může vést k různorodým zájmům a rozdílným prioritám v zastupitelstvu.

Tabulka č. 17: Zvolení zastupitelé 2014–2018

Politická strana	Příjmení, jméno, titul	Počet hlasů
TOP 09	Hodík Daniel MUDr.	1 096
TOP 09	Mikula Jiří	1 047
TOP 09	Loukota Michal Mgr.	1 016
TOP 09	Soudský Petr Ing.	881
Česká str.sociálně demokrat.	Hudec Tomáš	667
Česká str.sociálně demokrat.	Červinková Šárka	664
Česká str.sociálně demokrat.	Rezler Jiří	522
ANO 2011	Svobodová Jana Mgr.	1 048
ANO 2011	Knížek Jaroslav Ing.	934
ANO 2011	Tomsa Tomáš Ing.	858
ANO 2011	Kříž Michal Ing.	772
ANO 2011	Černý Arnošt	752
Občanská demokratická strana	Frič Jaromír Mgr.	764
Občanská demokratická strana	Špetlík Otakar Mgr.	725
Strana svobodných občanů	Sekanina Vítězslav Ing.	361
Nezávislý blok - SNK	Hocke Tomáš Ing.	2 477
Nezávislý blok - SNK	Kordová Eva	1 734
Nezávislý blok - SNK	Jiránek Karel	1 625
Nezávislý blok - SNK	Maierová Hana PhDr.	1 571
Nezávislý blok - SNK	Tomášek Jiří MUDr.	1 465
Nezávislý blok - SNK	Zikuda František	1 431
Nezávislý blok - SNK	Houšková Petra Mgr.	1 412
Nezávislý blok - SNK	Šorejs Miroslav Ing.	1 316
Nezávislý blok - SNK	Kos Jiří	1 125
Turnov potřebuje změnu	Pokorná Martina Mgr.	1 178
Turnov potřebuje změnu	Kunetka Ivan	1 006
Turnov potřebuje změnu	Báča Zbyněk Bc.	864

Zdroj: ČSÚ (vlastní zpracování)[131]

Výsledky voleb do zastupitelstva města Turnov ve volebním období 2014-2018 ukázaly výraznou podporu pro Nezávislý blok-SNK, jehož kandidát Tomáš Hocke získal nejvyšší počet hlasů (2477). Kandidáti tohoto bloku obecně obdrželi značnou podporu, což naznačuje jejich silnou pozici ve městě. Strana TOP 09 si vedla dobře, s nejúspěšnějším kandidátem Danielem Hořákem, který získal 1096 hlasů. ANO 2011 také získalo významnou podporu, zejména pro Janu Svobodovou s 1048 hlasy. Občanská demokratická strana obdržela střední

[131] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

podporu, přičemž Jaromír Frič a Otakar Špetlík získali 764 a 725 hlasů. Strana Turnov potřebuje změnu získala rovněž střední podporu, přičemž Martina Pokorná získala 1178 hlasů. Naopak, Česká strana sociálně demokratická měla ve srovnání s ostatními stranami menší vliv, s nižším počtem hlasů pro jejich kandidáty. Tyto výsledky odrážejí politické preference voličů v Turnově během tohoto volebního období.

Tabulka č. 18: Rada města 2014-2018

Titul, jméno, příjmení	Politická příslušnost	Funkce
Ing. Tomáš Hocke	Nezávislý blok	Starosta
Mgr. Petra Houšková	Nezávislý blok	Místostarostka
Karel Jiránek	Nezávislý blok	Radní
Ing. Jaroslav Knížek	ANO 2011	Radní
Eva Kordová	Nezávislý blok	Radní
Ing. Michal Kříž	ANO 2011	Radní
PhDr. Hana Maierová	Nezávislý blok	Radní
Mgr. Jana Svobodová	ANO 2011	Místostarostka
František Zikuda	Nezávislý blok	Radní

Zdroj: Město Turnov (vlastní zpracování)[132]

Ve volbách do městské rady získal Nezávislý blok většinu se šesti členy v radě, zatímco ANO 2011 má tři členy. Ing. Tomáš Hocke z Nezávislého bloku byl zvolen starostou a Mgr. Petra Houšková místostarostkou, přičemž dalšími členy Nezávislého bloku v radě jsou Karel Jiránek, Eva Kordová, PhDr. Hana Maierová a František Zikuda. ANO 2011 má v radě Ing. Jaroslava Knížka, Ing. Michala Kříže a Mgr. Janu Svobodovou, která byla zvolena místostarostkou. Nezávislý blok má zastoupení klíčových pozic v radě, včetně starosty a jedné místostarostky, zatímco ANO 2011 má druhou místostarostku.

Politická příslušnost a ideologické pozice zahrnují Nezávislý blok, což je nezávislé hnutí bez pevné ideologie, které může zahrnovat široké spektrum názorů. ANO 2011, což je centristická populistická strana zaměřená na efektivní správu a boj proti korupci. TOP 09, pravostředovou, liberálně konzervativní stranu. Českou stranu sociálně demokratickou (ČSSD), levicovou, sociálně demokratickou stranu. Občanskou demokratickou stranu (ODS), pravostředovou, konzervativní stranu; Stranu svobodných občanů, libertariánskou stranu; a Turnov potřebuje změnu, lokální hnutí zaměřené na komunální politiku. Typ koalice podle Balíkovy typologie se řadí do třídy nadměrných koalic, které zahrnují více stran, než je nezbytné k dosažení nadpoloviční většiny, a je charakterizována jako nadměrná ideově nepropojená, protože zahrnuje ideově vzdálenější strany, jako jsou centristické ANO

[132] Oficiální stránky města Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/rada-mesta-2/

2011 a široce rozkročený Nezávislý blok. Charakteristika koalice v Turnově v letech 2014–2018 zahrnuje ideovou vzdálenost, protože koalice zahrnuje členy, než je nezbytné k dosažení nadpoloviční většiny. To znamená, že zatímco koalice může být stabilní, může čelit výzvám spojeným s rozdílnými ideologiemi a nutností častých kompromisů.

4.4.6 Komunální Volby do zastupitelstva 2018-2022

V komunálních volbách 2018-2022 v Turnově dosáhl největšího úspěchu Nezávislý blok s 38 409 hlasy, což představuje 29,62 % přepočtených hlasů a získal 10 mandátů, čímž se stal dominantní silou ve městě. Na druhém místě se umístilo PROTO s 21 882 hlasy (16,87 %), které získalo 5 mandátů, stejně jako ANO 2011 s 21 242 hlasy (16,38 %). Občanská demokratická strana (ODS) obdržela 19 180 hlasů (14,79 %) a získala 4 mandáty. Česká pirátská strana získala 12 408 hlasů (9,56 %) a 3 mandáty, což ukazuje na rostoucí podporu. Turnovská koalice s 6 402 hlasy (4,93 %), Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) s 6 346 hlasy (4,89 %) a Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) s 3 793 hlasy (3,59 %) nezískaly žádné mandáty, což reflektuje jejich omezený vliv v místní politice. Celkově výsledky ukazují na silnou pozici Nezávislého bloku, významný vliv stran PROTO a ANO 2011, a naopak na úpadek tradičních stran jako ČSSD a KSČM. Zvolená zastupitelka, kandidující za ANO z nekomentovaných důvodů přešla za nezávislé a stala se tak součástí koaliční smlouvy kterou pro volební období 2018-2022 tvořili nezávislí kandidáti PROTO, piráti, Nezávislý blok a Jana Svobodová.

Tabulka č. 19: Politické strany 2018-2022

Politická strana a sdružení	Hlasy	Přepočtené % hlasů	Počet kandidátů	Počet mandátů
Občanská demokratická strana	19 180	14,79	27	4
PROTO	21 882	16,87	27	5
Česká str.sociálně demokrat.	6 346	4,89	27	0
NEZÁVISLÝ BLOK	38 409	29,62	27	10
Česká pirátská strana	12 408	9,56	27	3
Turnovská koalice	6 402	4,93	27	0
Komunistická str.Čech a Moravy	3 793	3,59	22	0
ANO 2011	21 242	16,38	27	5

Zdroj: ČSÚ (vlastní zpracování)[133]

Celkem se koalice skládá z 19 zastupitelů z 27. Index plurality zde vychází jako pluralitní s hodnotou 7, 81. Laakso-Taageperaův index efektivního počtu stran pro toto volební období

[133] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz

je přibližně 5,55. Tento výsledek naznačuje poměrně vysokou úroveň plurality, kdy se politický vliv rozprostírá mezi několik hlavních stran. Zatímco některé strany získaly významný podíl moci, celková soutěživost byla zachována, což přispívá k otevřenému a různorodému politickému prostředí.

Tabulka č. 20: Zvolení zastupitelé 2018-2022

Politická strana	Příjmení, jméno, titul	Počat hlasů
Občanská demokratická strana	Frič Jaromír Mgr.	1 418
Občanská demokratická strana	Špinka Tomáš Ing.	1 163
Občanská demokratická strana	Špetlík Otakar Mgr.	974
Občanská demokratická strana	Polášek Rostislav MUDr.	966
PROTO	Loukota Michal Mgr.	1 345
PROTO	Uchytil Josef RNDr. DiS.	1 289
PROTO	Mlejnek Pavel Mgr.	1 114
PROTO	Mikula Jiří	1 106
PROTO	Kunetka Ivan	1 088
NEZÁVISLÝ BLOK	Hocke Tomáš Ing.	2 339
NEZÁVISLÝ BLOK	Kordová Eva	2 039
NEZÁVISLÝ BLOK	Houšková Petra Mgr.	1 869
NEZÁVISLÝ BLOK	Maierová Hana PhDr.	1 828
NEZÁVISLÝ BLOK	Hrubý Martin MUDr.	1 748
NEZÁVISLÝ BLOK	Jiránek Karel	1 748
NEZÁVISLÝ BLOK	Hájek Václav Ing. arch.	1 715
NEZÁVISLÝ BLOK	Kos Jiří	1 453
NEZÁVISLÝ BLOK	Fotr Ondřej Bc.	1 337
NEZÁVISLÝ BLOK	Kovačičin Jiří Ing.	1 313
Česká pirátská strana	Weissová Daniela	963
Česká pirátská strana	Miklík Zbyněk Ing.	850
Česká pirátská strana	Schindler David	647
ANO 2011	Svobodová Jana Mgr.	1 402
ANO 2011	Knížek Jaroslav Ing.	1 067
ANO 2011	Roubiček Tomáš Ing.	979
ANO 2011	Reichl Miroslav	963
ANO 2011	Kříž Michal Ing.	949

Zdroj: ČSÚ (vlastní zpracování)[134]

Po ustavujícím zasedání zastupitelstva dne 30. října 2018 se jako starosta města má ujmout Tomáš Hocke, zatímco pozice místostarostů budou obsazeny Petrou Houškovou a Janou Svobodovou, přičemž Jiří Mikula zůstane na své pozici místostarosty. Rada města bude skládat z devíti členů. Koaliční prohlášení obsahuje mnoho společných bodů a naznačuje směr dalšího rozvoje Turnova v následujících čtyřech letech.[135]

V komunálních volbách 2018-2022 v Turnově dominoval Nezávislý blok (NEZÁVISLÝ BLOK), jehož kandidáti získali nejvíce hlasů, přičemž nejúspěšnější byl Tomáš Hocke s 2 339 hlasy. NEZÁVISLÝ BLOK získal celkem 10 mandátů. PROTO se umístilo na druhém místě s 5 mandáty, kdy Michal Loukota obdržel 1 345 hlasů. ANO 2011, s Janou

[134] Český statistický úřad [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z www.czso.cz
[135] Oficiální stránky města Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/zpravy/mestsky-urad-informuje/nova-koalice-po-komunalnich-volbach-2018-v-turnove.html

Svobodovou jako nejúspěšnější kandidátkou s 1 402 hlasy, získalo také 5 mandátů. Občanská demokratická strana (ODS) získala 4 mandáty, nejvíce hlasů pro ně získal Jaromír Frič s 1 418 hlasy. Česká pirátská strana získala 3 mandáty, přičemž nejúspěšnější byla Daniela Weissová s 963 hlasy. Turnovská koalice, Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) a Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) nezískaly žádné mandáty, což ukazuje na jejich omezený vliv v místní politice. Celkově výsledky ukazují na silnou pozici NEZÁVISLÉHO BLOKU, významný vliv PROTO a ANO 2011, zatímco ODS a Česká pirátská strana zůstávají také důležitými hráči v zastupitelstvu.

Tabulka č. 21: Rada města 2018-2022

Titul, jméno, přijmení	Politická příslušnost	Funkce
Ing. Tomáš Hocke	NEZÁVISLÝ BLOK	Starosta
Mgr. Petra Houšková	NEZÁVISLÝ BLOK	Místostarostka
Karel Jiránek	NEZÁVISLÝ BLOK	Radní
Mgr. Michal Loukota	PROTO	Radní
Eva Kordová	NEZÁVISLÝ BLOK	Radní
Ing. Zbyněk Miklík	Česká pirátská strana	Radní
Jiří Mikula	PROTO	Radní
Mgr. Pavel Mlejnek	PROTO	Radní
Mgr. Jana Svobodová	ANO 2011	Místotarostka

Zdroj: Město Turnov (vlastní zpracování)[136]

NEZÁVISLÝ BLOK představuje hnutí bez pevné ideologie, schopné zahrnout širokou škálu názorů. PROTO se zaměřuje na řešení konkrétních komunálních problémů jako nezávislé místní hnutí. Česká pirátská strana je centristická a liberální, kladoucí důraz na transparentnost a digitalizaci, zatímco ANO 2011 se profiluje jako centristická populistická strana zaměřená na efektivní správu a boj proti korupci. Tato koalice, podle Balíkovy typologie, spadá do kategorie nadměrných koalic, protože zahrnuje více stran, než je potřeba k získání většiny. Specificky jde o nadměrnou ideově nepropojenou koalici, kde se setkávají ideologicky různorodé strany jako ANO 2011, Česká pirátská strana, NEZÁVISLÝ BLOK a PROTO. Taková ideologická různorodost vyžaduje časté kompromisy a může vést k potenciálním konfliktům. Koalice v Turnově mezi lety 2018 a 2022 zahrnovala strany s odlišnými ideologiemi, což je typické pro nadměrné ideově nepropojené koalice. Přítomnost více stran, než je nutné k dosažení většiny, naznačuje nadměrnou koalici, která

[136] Oficiální stránky města Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/rada-mesta-2/

odráží pragmatický přístup k politice zaměřený na udržení stability a efektivní vládnutí. Celkově je tato koalice charakterizována jako nadměrná ideově nepropojená, zahrnující různé ideologické pozice a více členů, než je nutné k získání většiny. I když může být stabilní, tato koalice musí často řešit výzvy spojené s různými ideologiemi a nutností častých kompromisů.

4.5 Komparace výsledků voleb 1998-2022

Tato komparace poskytuje několik důležitých poznatků o vývoji místní samosprávy v průběhu let. V průběhu sledovaného období se v politických preferencích obyvatelstva projevily jak stabilita, tak změny. Některé strany, jako například Občanská demokratická strana (ODS) a Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), si udržely vysokou úroveň podpory. Na druhé straně jiné strany, například Strana zdravého rozumu a Křesťanská demokratická unie-Česká strana lidová (KDU-ČSL), zaznamenaly pokles ve své podpoře. Proměnlivost byla patrná také v počtu získaných mandátů jednotlivými stranami, což se měnilo v průběhu let. Některé strany si dokázaly udržet konzistentní úroveň zastoupení, zatímco jiné strany zaznamenaly výrazné změny v počtu mandátů. Významný vliv měly také nové politické síly, které se v průběhu let objevily. Nové subjekty, jako například Česká pirátská strana a Strana svobodných občanů, přinesly do místní politické scény nové dynamiky a ovlivnily stávající politické uspořádání. Změny ve volební účasti rovněž reflektovaly změny ve společenských preferencích a politické angažovanosti obyvatelstva. Vývoj volební účasti může naznačovat, jak se měnilo politické uvědomění a zájem občanů o veřejné dění. Celkově, tato komparace poskytuje podrobný pohled na vývoj politického prostředí v místní samosprávě během sledovaného období a ukazuje, jak se měnila politická scéna v závislosti na různých politických událostech a socioekonomických faktorech. Ve městě Turnov se během posledních dvaceti čtyř let odehrály významné změny v politickém spektru a struktuře místní samosprávy. V průběhu tohoto období docházelo k proměnám ve volebních výsledcích a politické reprezentaci jednotlivých stran, což odráželo dynamiku politického života v této lokalitě. V počátečních letech sledovaného období byla Občanská demokratická strana (ODS) výrazně dominantní politickou silou, přičemž získala většinu mandátů v místním zastupitelstvu a ovládla městskou politiku. Její postavení však začalo slábnout s nástupem nových politických hráčů a změnami ve společenských preferencích.

Postupem času začal Nezávislý blok a další politické subjekty nabírat na síle a získávat větší podporu mezi voliči. Tento trend signalizoval rostoucí nespokojenost s etablovanými politickými stranami a touhou po změně v místní politice. V průběhu let došlo k výraznému nárůstu podpory Nezávislého bloku, který se stal klíčovým hráčem v komunální politice. Tento růst byl důsledkem změn ve společenských preferencích, ekonomických podmínkách a politických kampaních, které oslovily občany s konkrétními tématy a sliby. Volební výsledky ukazují na rostoucí diverzifikaci politického spektra, kdy se vedle tradičních stran objevili i noví hráči, jako například Česká pirátská strana, která přinesla do místní politiky nová témata a přístupy. Z hlediska politického zastoupení lze pozorovat, že v průběhu let došlo k proměně v počtu mandátů jednotlivých stran v zastupitelstvu města. Zatímco některé strany si udržely stabilní zastoupení, jiné zaznamenaly významné změny ve svém politickém vlivu. Tato dynamika odráží širší politické trendy v České republice, kde nezávislá a populistická hnutí získávají na významu. Data zjištěná z českého statistického úřadu dokazují, že strana Nezávislého bloku vítězí již několikáté volební období. Poslední výsledky voleb v roce 2022 potvrzují výsledky z předchozích volebních období, a to z roku 2018 kdy opět vítězí Nezávislý blok a taktéž výsledky komunálních voleb z roku 2014 kdy je tomu taktéž. Na druhém místě se umístila strana PROTO která v roce 2014 měla 9 mandátu a v roce 2018 již pouze 5 mandátů. Mezi další strany na kandidátních listinách se řadí Ano 2011 které se umístilo na třetí příčce hned ve třech volebních obdobích a to 2022, 2018, 2014. Na čtvrtém místě je strana ODS, která v roce 2018 měla 4 mandáty oproti roku 2014 kdy měla pouze dva a na žebříku spadala na spodní místa. Jako další stranou je strana piráti, kteří mají dlouhodobě slabou pozici na komunální Turnovské scéně, v roce 2018 se umístila na pátém místě a při komunálních volbách v roce 2014 dokonce skončila bez mandátu. Mezi předposlední kandidující stranu spadá ČSSD taktéž bez mandátu, a to jak v roce 2018 tak v roce 2014 a jako poslední strana KSČM taktéž bez mandátu a která je dlouhodobě řazena mezi neoblíbenou stranu s dochováním jistých zkušeností z dob minulého režimu.

4.6 Analýza rozhovorů

Tato studie se zaměřila na analýzu politického života v Turnově prostřednictvím rozhovorů s politickými představiteli, včetně současných i bývalých členů zastupitelstva a starostů. Výzkum měl kvalitativní povahu a usiloval o hluboké porozumění různým aspektům života

ve městě, pokrývajíc sociální, politické a kulturní dimenze. Hlavním cílem bylo pochopit konfliktní linie v obci a iniciativa politických aktérů, které přivedly jednotlivce k politické angažovanosti. Pomocí polostrukturovaných rozhovorů, které kombinují strukturované otázky s možností otevřených odpovědí, byl získán detailní pohled na názory a zkušenosti respondentů. Tento přístup umožnil zachytit autentické příběhy a motivace jednotlivých politických aktérů. Studie se podrobně zabývala sociálními vztahy v Turnově, úrovní zapojení komunity a sociální soudržností. Politická část výzkumu se soustředila na fungování místní samosprávy, role a strategie zastupitelů. Kulturní aspekty zkoumaly místní tradice, kulturní akce a obecný kulturní život. Součástí výzkumu bylo porozumění tomu, co motivovalo jednotlivé aktéry ke vstupu do politiky. Tento přístup umožnil hlubší porozumění nejen jednotlivým aktérům, ale i širšímu kontextu jejich působení. Studie také identifikovala a analyzovala konfliktní linie v obci, včetně problematiky územního plánování, financování veřejných projektů a rozdílných politických názorů. Porovnání celostátních politických stran s lokálními aktéry. Tyto konflikty často ovlivňují politickou dynamiku i sociální vztahy v obci. Analýza vztahů a pozic politických aktérů poskytla cenné poznatky o řešení těchto konfliktů a jejich vlivu na rozhodovací procesy na místní úrovni. Celé znění otázek k polostrukturovanému rozhovoru je součástí příloh této práce.

Otázky byly rozděleny do následujících kategorií:

a) Vývoj města po roce 1989

b) Vize obce

c) Hlavní veřejné a politické problémy

d) Osobní motivace a politická kariéra

e) Role běžných “cleavages”

f) Kandidátky a volební strany

g) Konflikty

h) Sestavování komunálních koalic

i) Občanství v městě

4.6.1 Vývoj města po roce 1989

Po roce 1989 zaznamenalo město Turnov dynamický rozvoj, který přinesl řadu pozitivních změn. Všichni respondenti se shodují na významu klíčových událostí, jako je odchod sovětské armády, spolupráce s Nadací Bohuslava Horáčka, vstup do Evropské unie a rozvoj infrastruktury. Odchod sovětské armády je vnímán jako zásadní krok k obnovení suverenity a nezávislosti města, což umožnilo rychle zahájit obnovu a revitalizaci postižených oblastí. Spolupráce s Nadací Bohuslava Horáčka byla klíčová zejména pro zajištění finančních prostředků na rekonstrukci a renovaci historických památek a dalších významných objektů, což přispělo k zachování kulturního dědictví města. Vstup do Evropské unie pak otevřel Turnovu nové možnosti, zejména díky přístupu k evropským fondům a grantům, které umožnily realizaci řady infrastrukturních projektů, zlepšení veřejných služeb a celkový rozvoj města.

Mezi respondenty však existují určité rozdíly v hodnocení konkrétních osob a událostí. Někteří vyzdvihují specifické starosty a jejich přínos, zatímco jiní se pokouší zachovat nestrannost. Například jeden respondent chválí JUDr. Václava Šolce za jeho schopnost navázat důležité kontakty a iniciativy, které měly dlouhodobě pozitivní dopad na město, zatímco jiný respondent se konkrétním jménům vyhýbá a zaměřuje se na celkový pokrok města. Rozdílné pohledy se také projevují v zaměření jednotlivých respondentů někteří se soustředí na konkrétní investice a infrastrukturní projekty, zatímco jiní kladou důraz na atmosféru demokratizace a otevřenosti městské správy. Jeden respondent například podrobně popisuje modernizaci náměstí a veřejných budov jako významné úspěchy, zatímco jiný zdůrazňuje především proces demokratizace a zapojení občanů do rozhodování o budoucnosti města.

4.6.2 Vize obce

Optimální budoucnost města Turnov, jak se shodují všechny politické strany, spočívá v udržitelném rozvoji, kvalitních veřejných službách, dostupném bydlení a dobré spolupráci s investory a krajem. Hlavním faktorem udržitelného rozvoje je ochrana životního prostředí a zachování přírodních zdrojů, což je důležité i při pokračující modernizaci a růstu města. Strana Nezávislého bloku, který ve volbách v roce 2018 získal nejvíce hlasů, se zaměřuje především na udržitelný rozvoj města, zlepšení dopravní infrastruktury a dostupné bydlení. Strana klade důraz na výstavbu obchvatů a modernizaci veřejných budov, což má přispět ke

snížení dopravní zátěže v centru města. PROTO podporuje transparentní správu města, zapojení občanů do rozhodovacích procesů a ochranu přírodních zdrojů, přičemž prosazuje rozvoj zelených ploch a modernizaci infrastruktury. Dále se pak chce zasadit o správu vody v Turnově a stlačit cenu vodného a stočného pod sto, to je v současné době palčivé téma, a to z hlavního důvodu kdy je cena vody v Turnově mezi nejvyššími v naší republice.

ANO 2011 se soustředí na ekonomický rozvoj a spolupráci s investory, což má přinést nové pracovní příležitosti a investice do infrastruktury. Jejich hlavním cílem je zlepšit dopravní spojení a zajistit výstavbu nových bytových jednotek, aby město bylo atraktivní pro mladé rodiny. ODS se zaměřuje na podporu podnikání a zlepšení soukromých investic, zejména v oblasti bydlení a infrastruktury, a spolupracuje s developery, aby zajistila dostatek bytů a podpořila ekonomický růst. Piráti prosazují transparentní správu města a digitalizaci veřejných služeb, s důrazem na ekologické projekty, jako je podpora cyklostezek a modernizace městské dopravy. ČSSD a KSČM, které ve volbách nezískaly mandáty, tradičně podporují sociální zabezpečení a dostupné bydlení pro sociálně slabší skupiny obyvatel, spolu se zajištěním kvalitních veřejných služeb, jako jsou školy a zdravotní péče.

Dostupné bydlení je pro všechny strany klíčovou prioritou. Nezávislý blok, PROTO, ANO 2011 a ODS prosazují výstavbu nových bytových jednotek a rodinných domů, aby město přilákalo mladé rodiny a pracovní sílu. Piráti se zaměřují na zajištění dostupného bydlení s důrazem na ekologické a udržitelné projekty, zatímco ČSSD a KSČM podporují sociální bydlení pro všechny sociální vrstvy. Dopravní infrastruktura je dalším kritickým tématem, které vyžaduje investice do obchvatů, rozšíření silnic a zlepšení veřejné dopravy. Nezávislý blok, ODS a ANO 2011 zdůrazňují nutnost výstavby obchvatů a modernizace silniční sítě, zatímco piráti, a PROTO preferují zlepšení veřejné dopravy a rozvoj cyklostezek.

Mezi stranami jsou však rozdíly v přístupu. Nezávislý blok a ANO 2011 se zaměřují na konkrétní projekty, jako jsou obchvaty a modernizace infrastruktury, zatímco PROTO a piráti kladou větší důraz na dlouhodobé udržitelné strategie a ekologické cíle. Rozdíly jsou také v přístupu k investorům – ANO 2011 a ODS vítají investice otevřeněji, s cílem podpořit ekonomický růst a vytvořit nové pracovní příležitosti, zatímco PROTO a piráti preferují obezřetný výběr investorů, aby projekty byly v souladu s dlouhodobými ekologickými cíli města.

Celkově je shoda na tom, že budoucnost Turnova spočívá v udržitelnosti, dostupném bydlení a kvalitní infrastruktuře, přičemž různé strany navrhují odlišné cesty k dosažení těchto cílů podle svých politických priorit.

4.6.3 Hlavní veřejné a politické problémy

Z rozhovorů vyplynulo, že hlavními problémy, kterým Turnov čelí, jsou přetížená dopravní infrastruktura, nedostatek dostupného bydlení a potřeba výstavby nové základní školy. Všechny tyto otázky jsou považovány za zásadní výzvy, jejichž řešení je nezbytné pro další rozvoj města. Finanční omezení a nutnost získání státní podpory jsou často uváděny jako překážky, které komplikují realizaci potřebných projektů. Při porovnání přístupů a cílů různých politických hnutí, která působí na komunální i celostátní úrovni, lze sledovat rozdíly nejen v prioritách, ale i v samotném přístupu k řešení těchto problémů.

Místní hnutí, jako jsou PROTO a Nezávislý blok, kladou velký důraz na konkrétní a praktická řešení pro Turnov, zaměřená na zlepšení dopravy, výstavbu dostupného bydlení a rozvoj školské infrastruktury, jejich strategie je více orientována na přímý kontakt s obyvateli a zapojení komunity do rozhodovacích procesů. Důraz na participativní rozpočtování a snaha o větší transparentnost při hospodaření s veřejnými prostředky jsou zde významnými prvky, které mají vést k efektivnějšímu využití zdrojů. Například v oblasti bydlení je cíl vybudovat nové bytové jednotky, aby byla zajištěna dostupnost pro mladé rodiny a seniory, což je problém, který město dlouhodobě trápí.

Na druhé straně hnutí ANO, působící na celostátní úrovni, přistupuje k podobným problémům s širším záběrem a delší časovou perspektivou. Zatímco místní hnutí usilují o okamžité zlepšení životních podmínek obyvatel prostřednictvím konkrétních projektů, ANO se soustředí na reformy a investice, které mají ovlivnit celou Českou republiku. V oblasti dopravy se ANO zaměřuje na rozvoj celostátní dopravní infrastruktury, jako je výstavba dálnic a modernizace železnic, což má regionům, jako je Turnov, přinést lepší spojení a dostupnost. Stejně tak v oblasti bydlení, ANO podporuje legislativní změny, které mají urychlit výstavbu nových bytů v celé zemi, čímž usiluje navýšit kapacitu dostupného bydlení na celostátní úrovni, zatímco místní hnutí se soustředí na konkrétní městské projekty.

Pokud jde o školství, zatímco Turnovské hnutí PROTO se konkrétně zaměřuje na výstavbu nové základní školy a modernizaci stávajících vzdělávacích zařízení, ANO se soustředí na celonárodní modernizaci školství, včetně větší digitalizace a podpory technických oborů. Tento rozdíl mezi místním a celostátním přístupem odráží odlišné strategie, zatímco lokální

hnutí se zaměřuje primárně na urgentní potřeby města, ANO se soustředí na dlouhodobé reformy, které mají zajistit lepší fungování školského systému v celé republice.

Důležité je rovněž vnímat, že lokální hnutí, jako je PROTO a Nezávislý blok, operují s omezenými zdroji a často se musí spoléhat na státní podporu, aby mohly realizovat své plány. Jejich úsilí je více zaměřeno na praktické a rychlé zlepšení kvality života obyvatel Turnova, kde je možné problémy řešit konkrétními projekty, jako jsou například investice do veřejné dopravy či bytových komplexů. Oproti tomu celostátní strany, jako ANO, pracují s většími rozpočty a zaměřují se na systémové změny, které ovlivňují širší oblast politiky a mají dlouhodobější dopad na celou zemi.

V závěru lze konstatovat, že zatímco místní hnutí v Turnově má snahu o rychlé a praktické řešení konkrétních problémů města, celostátní strany, jako je ANO, reaguje na problémy s širším kontextem a dlouhodobým cílem reformy v oblastech jako doprava, bydlení či školství. Tyto rozdíly v přístupech jsou důsledkem rozdílných úrovní politiky a zaměření na specifické potřeby obyvatel Turnova oproti celostátním prioritám.

4.6.4 Role celostátních "cleavages" v místní politice

V městské politice, jako je například v Turnově, jsou koalice zpravidla pravolevé, což je způsobeno rozložením politického spektra a specifičností komunální politiky. Zatímco na vládní úrovni by takové koalice byly kvůli ideologickým rozdílům jen obtížně představitelné, na místní úrovni jsou strany ochotné spojit se za pragmatickým účelem. Místní politické strany se většinou orientují na konkrétní problémy a potřeby občanů, což vede k tomu, že ideologické rozdíly ustupují do pozadí.

Pravolevé koalice na městské úrovni vznikají často proto, že řešení praktických problémů, jako je doprava, dostupnost bydlení nebo infrastruktura, převažuje nad ideologickými debatami. V Turnově to ilustruje spolupráce stran jako Nezávislý blok, PROTO a ANO 2011, které jsou zaměřeny na pragmatická řešení místních problémů a méně na ideologické otázky. Na druhé straně opoziční strany, jako ČSSD a KSČM, zůstávají věrni tradičním ideologických postojů, které nejsou pro místní voliče tak přitažlivé. Tyto opoziční strany často postrádají konkrétní návrhy na řešení aktuálních místních problémů a jejich problematika tkví v oslovení širší veřejnost. Z výsledků rozhovorů mimo jiné vyplynulo že spolupráci s KSČM ve většině odmítají a neakceptují.

Důležitým aspektem pravolevých koalic na místní úrovni je role osobností. Vítězné strany často staví na výrazných místních osobnostech, které dokážou mobilizovat voliče a vytvořit si s nimi důvěrný vztah. To jim umožňuje úspěšněji oslovit veřejnost a reagovat na aktuální potřeby obyvatel, zatímco opozice, postrádající silné osobnosti, zůstává pozadu. Tento pragmatický přístup umožňuje stranám spolupracovat i napříč politickým spektrem.

Místní politická kultura v Turnově se tedy postupně vyvinula směrem k větší otevřenosti a pragmatismu, což se odráží ve schopnosti stran efektivně spolupracovat napříč ideologickými rozdíly. Tento přístup umožňuje stranám rychle reagovat na potřeby města, zatímco tradiční ideologicky zaměřené strany, které se méně přizpůsobily novým podmínkám, ztrácejí na významu. V Turnově je tedy politika stále více zaměřená na konkrétní výsledky a efektivní řešení spíše než na dodržování ideologických dogmat, což dává prostor pro pravolevé koalice, které by na celostátní úrovni nebyly běžné.

Pravolevé koalice ve městech, jako je Turnov, jsou běžné především kvůli pragmatickým důvodům a specifičnosti místní politiky. Zatímco na národní úrovni by bylo složité si takové koalice představit kvůli hlubokým ideologickým rozdílům, na komunální úrovni dochází k překonání těchto bariér za účelem řešení konkrétních problémů města. Místní politické strany se orientují spíše na praktická témata, jako je doprava, dostupnost bydlení nebo veřejná infrastruktura než na ideologické konflikty, což usnadňuje spolupráci napříč politickým spektrem.

Výrazným prvkem místní politiky je také osobnostní aspekt. Vítězné strany často staví na silných místních osobnostech, které dokážou mobilizovat voliče a vytvořit si s nimi důvěrný vztah. Tento faktor v místní politice oslabuje roli celostátních ideologických cleavages a posiluje pragmatický přístup k řízení města.

Celkově se v Turnově potvrzuje, že celostátní ideologické rozdíly mají menší roli, než by se mohlo zdát. Pravolevé koalice, které by na celostátní úrovni byly složité kvůli existenci silných cleavages mezi levicí a pravicí, se v místní politice formují na základě společných zájmů v oblasti správy města a řešení konkrétních problémů.

4.6.5 Kandidátky a volební strany

V Turnově, podobně jako v jiných městech, je patrný rozdíl mezi celostátními a lokálními politickými stranami, především v zaměření, prioritách a přístupu k voličům. Celostátní strany, jako ANO, ODS, piráti či ČSSD, prosazují širší politické programy zaměřené na

celonárodní témata, jako jsou ekonomika, zdravotnictví či školství, a jejich místní pobočky často následují ideologii stanovenou na celostátní úrovni. To může omezovat jejich flexibilitu v reakci na specifické potřeby města. Naopak lokální hnutí, jako Nezávislí pro Turnov nebo Turnovská koalice, se soustředí výhradně na konkrétní místní problémy, jako je infrastruktura, dostupnost bydlení nebo údržba veřejných prostor. Tyto strany nejsou vázány pevnou ideologií, což jim umožňuje více pragmatický přístup a rychlejší reakci na aktuální výzvy. Navíc, díky osobním vazbám kandidátů s místními obyvateli, lépe rozumí specifickým potřebám města. Lokální strany tak často nabízejí přizpůsobivější a konkrétnější řešení než celostátní politické subjekty.

Respondenti se shodují, že pluralita kandidátek a volebních stran je důsledkem rozmanitých zájmů a potřeb obyvatel, což je zdravým znakem demokracie a aktivní občanské společnosti. Široké spektrum politických subjektů reflektuje různorodost názorů a priorit občanů. Nové politické subjekty často vznikají jako reakce na specifické problémy, které nejsou dostatečně pokryty stávajícími stranami, například otázky týkající se ceny vody nebo dostupnosti bydlení. V názorech se však rozcházejí v tom, jak podrobně rozebírají vnitřní procesy. Někteří kladou důraz na demokratický výběr kandidátů a politickou práci mezi volbami, zatímco jiní se zaměřují na širší politické trendy a vztahy s krajskými a celostátními orgány.

4.6.6 Konfliktní body

V komunálních volbách v Turnově se politické strany vyjadřují k tématům jako jsou poplatky, investice a územní plánování různě. Strana ANO má za jasný cíl udržovat poplatky na přijatelných úrovních a podporuje velké investice do městské infrastruktury, zdůrazňující jejich dlouhodobé přínosy. ODS se staví proti zvyšování daní a poplatků a preferuje ekonomické úspory, zároveň podporuje komerční projekty, které zlepšují podnikatelské prostředí. Piráti prosazují transparentní hospodaření a ekologické investice, a zaměřují se na participativní územní plánování, kde se občané aktivně podílejí na rozhodování o rozvoji. ČSSD se orientuje na sociální spravedlnost a může podpořit mírné zvýšení poplatků pro posílení veřejných služeb, zároveň se soustředí na dostupné bydlení a rozvoj veřejných prostor. Tato diverzita názorů mezi jednotlivými stranami přispívá k dynamice volební soutěže a formování budoucí politiky města.

Při analýze postojů politických stran v rámci komunálních voleb v Turnově je zřejmé, jak se jednotlivé strany vyjadřují k tématům jako jsou poplatky, investice a územní plánování.

Strana ANO prosazuje poplatky pro obyvatele na přijatelných úrovních a zefektivňovat poskytování služeb, přičemž se zaměřuje na snížení zbytečných nákladů a lepší hospodaření s veřejnými financemi. ODS tradičně vystupuje proti zvyšování daní a poplatků, preferuje ekonomické úspory a usiluje o zlepšení efektivity veřejných služeb bez jejich zvyšování. Piráti prosazují transparentní hospodaření a snižování daňového zatížení, přičemž podporují participaci občanů na rozhodování o rozpočtech, což může vést k větší důvěře v politiku. ČSSD se orientuje na zajištění sociální spravedlnosti a rozvoje a je ochotná podpořit mírné zvýšení poplatků, pokud by to vedlo k posílení veřejných služeb a investic. Co se týče investic do velkých projektů, ANO podporuje rozvoj městské infrastruktury, ODS preferuje projekty s ohledem na efektivitu a návratnost, piráti chtějí prosazovat udržitelné projekty reflektující ekologické a sociální aspekty, a ČSSD se zaměřuje na veřejné projekty zlepšující kvalitu života. V oblasti územního plánování ANO zdůrazňuje rozvoj městské infrastruktury, ODS podporuje komerční projekty, piráti chtějí participativní plánování a ČSSD se soustředí na dostupné bydlení. Celkově se dá říct, že ANO a ODS kladou důraz na ekonomickou efektivitu a rozvoj, zatímco piráti a ČSSD se soustředí na sociální aspekty a zapojení občanů do rozhodovacích procesů. Tato diverzita názorů obohacuje volební soutěž a ovlivňuje budoucí politiku města.

4.6.7 Sestavování komunálních koalic

Po volbách obvykle strana s nejlepším výsledkem zahájí jednání s potenciálními partnery. Tyto diskuse se zaměřují na hledání programové shody, tedy společných priorit a cílů, které strany chtějí prosadit. Typicky se jedná o oblasti, jako je rozvoj města, infrastruktura, sociální politika či správa městského rozpočtu. Strany diskutují, které programové body jsou zásadní a na čem jsou ochotny dělat kompromisy.

Vedle programových cílů hrají zásadní roli osobní vztahy mezi lídry jednotlivých stran. V menších městech, jako je Turnov, jsou vztahy mezi politiky často blízké a méně formální. Důvěra mezi politickými představiteli může urychlit dosažení dohody, zatímco nedůvěra nebo vzájemné osobní neshody mohou jednání komplikovat. Často také zkušenosti z předchozích volebních období hrají důležitou roli, protože ovlivňují míru důvěry a ochotu spolupracovat. Někteří respondenti se shodují v tom, že důležitou roli při sestavování koalic jsou osobní vztahy, které jsou buď kladné nebo záporné. V případě záporného osobního vztahu mezi jednotlivci může být spolupráce, i přes společné ideály zcela vyloučena. Shodují

se také v tom, že namísto tvoření koalic dle zvyklostí, což je vzhledem k omezené velikosti města spíše vyloučeno, je důležitým prvkem při tvoření koalice vytvořit koalici širokou, a to mimo jiné kvůli hlasování.

Jakmile se strany dohodnou na společném postupu, sestaví podrobnou koaliční dohodu, která stanoví klíčové priority a cíle pro celé volební období. Tento dokument zahrnuje závazky v oblastech, jako je rozvoj infrastruktury, péče o veřejné služby, investice a další zásadní body pro město. Součástí těchto dohod je také rozdělení kompetencí a funkcí v zastupitelstvu a radě města.

Po dosažení dohody se strany zaměřují na rozdělení funkcí v městském vedení. Největší strana obvykle získává post starosty, zatímco menší koaliční partneři často obsazují funkce místostarostů či předsedů významných výborů, jako jsou finanční nebo stavební výbory. Rozdělení těchto pozic bývá předmětem intenzivních jednání, protože odráží nejen politickou sílu jednotlivých stran, ale i jejich podíl na řízení města.

Po uzavření dohody následuje její schválení členy zúčastněných stran a následně se koná ustavující zasedání zastupitelstva, kde jsou noví zastupitelé uvedeni do funkcí. Zvolí se starosta, místostarostové a další členové rady města.

Během volebního období je pak důležité udržet stabilitu koalice. To zahrnuje pravidelné setkávání koaličních partnerů, vyjednávání o aktuálních otázkách a řešení případných neshod. V praxi mohou konflikty mezi stranami vést k rozpadu koalice, pokud nejsou efektivně řízeny. Stabilita je klíčová pro efektivní fungování města a prosazování schváleného koaličního programu.

4.6.8 Společná identita občanství

Společná identita občanů v Turnově je silně zakořeněna a podporována řadou komunitních, kulturních a sportovních aktivit, které přispívají k pocitu sounáležitosti a hrdosti na město. Místní občané se shodují na tom, že tyto akce a projekty hrají klíčovou roli v budování silné místní identity. Turnov pravidelně pořádá sportovní turnaje, kulturní festivaly a tradiční trhy, které spojují obyvatele a vytvářejí společnou základnu pro sdílení městských hodnot a tradic. Tyto aktivity výrazně přispívají k tomu, aby se občané cítili součástí aktivní a živé komunity. Jedním z hlavních prvků, které respondenti vyzdvihují, jsou projekty zaměřené na zachování kulturního dědictví a rozvoj veřejných prostor. Obyvatelé cítí hrdost na snahy města zachovat své historické hodnoty a zároveň modernizovat a zlepšovat prostory, kde mohou

trávit svůj čas. Tato kombinace zachování tradic a inovací zajišťuje pevný základ pro budování společné identity, která nejen odráží historii města, ale také směřuje k jeho budoucnosti. Podpora komunitních aktivit je vnímána jako klíčová, protože poskytuje obyvatelům příležitosti k setkávání, spolupráci a podpoře jejich zapojení do dění v Turnově. Pokud jde o rozdíly v názorech, jsou minimální. Většina respondentů souhlasí s tím, že společná identita je důležitá a že místní projekty a akce ji výrazně posilují. Někteří však navrhují konkrétní iniciativy, které by tuto identitu mohly ještě více rozvinout. Jedním z nápadů, který prosazuje ODS je například zavedení karty občana Turnova, která by poskytovala různé výhody místním obyvatelům, jako jsou slevy na městské akce či služby. Tento nápad by mohl ještě více podpořit angažovanost občanů a upevnit jejich vztah k městu.

5 Zhodnocení výsledků

Závěry plynoucí z rozhovorů s respondenty ukazují na klíčové momenty a události, které zásadně ovlivnily rozvoj města Turnov po roce 1989. Všichni oslovení se shodují na tom, že odchod sovětské armády, spolupráce s Nadací Bohuslava Horáčka, vstup do Evropské unie a rozvoj infrastruktury byly stěžejními faktory, jež umožnily městu výrazně se rozvíjet. Odchod sovětské armády znamenal pro Turnov obnovu suverenity a otevření možností pro rekonstrukci postižených oblastí. Spolupráce s Nadací Bohuslava Horáčka přinesla významné finanční prostředky, které byly klíčové pro obnovu historických památek a zachování kulturního dědictví. Vstup do EU pak otevřel přístup k evropským fondům, což umožnilo realizovat celou řadu infrastrukturních projektů, které zlepšily kvalitu života ve městě.

Vize budoucího rozvoje Turnova, jak se shodují zástupci politických stran, spočívá v udržitelnosti, zlepšení veřejných služeb, dostupnosti bydlení a pokračující spolupráci s investory. Ochrana životního prostředí zůstává klíčovým aspektem v procesu modernizace a růstu. Strany jako Nezávislý blok, PROTO či piráti kladou důraz na ekologické projekty a transparentní správu města, zatímco ANO 2011 a ODS preferují zaměření na ekonomický rozvoj a spolupráci s investory, což má přinést nové pracovní příležitosti a zlepšit infrastrukturu.

Mezi hlavními problémy, kterým město čelí, jsou přetížená dopravní infrastruktura, nedostatek dostupného bydlení a potřeba výstavby nové základní školy. Z rozhovorů vyplývá, že finanční omezení a závislost na státní podpoře často brzdí realizaci potřebných projektů. Místní politická hnutí, jako PROTO či Nezávislý blok, se zaměřují na konkrétní praktická řešení těchto problémů, zatímco strany s celostátní působností, jako ANO, se soustředí na širší legislativní a investiční reformy s dlouhodobějším dopadem.

Zajímavým rysem místní politiky v Turnově je relativně častá spolupráce napříč ideologickým spektrem. Pravolevé koalice, které by na celostátní úrovni byly obtížně představitelné, zde vznikají z pragmatických důvodů, kdy politické strany upřednostňují řešení konkrétních problémů města před ideologickými rozdíly. Toto pragmatické pojetí místní politiky zrcadlí potřeby občanů a preferuje efektivní správu města.

V místních volbách se ukazuje rozdíl mezi celostátními stranami a lokálními hnutími. Zatímco celostátní strany se soustředí na širší národní témata, lokální hnutí se zaměřují na specifické potřeby Turnova, což jim umožňuje větší flexibilitu a schopnost rychle reagovat

na aktuální problémy. Lokální strany často využívají osobních vazeb s voliči a lépe rozumí jejich konkrétním potřebám, což jim dává konkurenční výhodu.

Celkově z rozhovorů vyplývá, že budoucnost Turnova spočívá ve vyváženém přístupu k rozvoji, který kombinuje udržitelnost, kvalitní infrastrukturu a dostupné bydlení, přičemž politické strany se v některých situacích rozcházejí v cestách, jak těchto cílů dosáhnout. Lokální politická scéna v Turnově odráží praktické potřeby obyvatel, a zároveň ukazuje schopnost politických subjektů spolupracovat napříč ideologickými rozdíly ve prospěch města a jeho obyvatel.

6 Závěr

Tato diplomová práce se zaměřila na komplexní analýzu politického procesu v obci Turnov v období mezi lety 1998 a 2022. Jejím hlavním cílem bylo zmapovat klíčové faktory ovlivňující charakter lokálního politického systému a na základě tohoto zkoumání formulovat závěry týkající se vývoje politické scény ve zmíněném období. Diplomová práce byla postavena na několika dílčích cílech, které dohromady tvořily ucelený rámec výzkumu. Prvním z dílčích cílů bylo charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce Turnov, jejichž vývoj vytvářel základní podmínky pro fungování politických aktérů. Dalším úkolem bylo identifikovat hlavní účastníky politického procesu v obci, kam spadají nejen místní politické subjekty, ale i zájmové skupiny, podnikatelské subjekty a další relevantní aktéři. Poslední částí bylo analyzovat vývoj místního politického systému na základě charakteristik konfliktních linií, které se na lokální úrovni objevovaly, a rovněž zhodnotit jednání komunálních politických aktérů v rámci daného systému.

Metodologicky byla práce postavena na případové studii, což umožnilo hlubší vhled do specifik komunálního politického procesu v Turnově. Případová studie byla zvolena proto, že poskytuje možnost detailně prozkoumat jednotlivé aspekty politického života v dané lokalitě a zároveň usnadňuje pochopení širšího kontextu, který ovlivňuje rozhodovací procesy na úrovni obce. Základem výzkumu byla práce s primárními a sekundárními daty. Primární data byla získána prostřednictvím rozhovorů s klíčovými aktéry politického procesu, zatímco sekundární data byla čerpána z veřejně dostupných statistik, volebních výsledků a dalších relevantních dokumentů.

Co se týká první části, tedy charakteristiky hlavních socioekonomických ukazatelů obce, bylo zjištěno, že Turnov jakožto regionální centrum vykazoval poměrně stabilní vývoj. Ekonomická situace obce byla v daném období ovlivněna několika faktory, včetně vývoje zaměstnanosti, příjmů obyvatel a změn v demografické struktuře. Turnov prošel v tomto období několika významnými změnami v oblasti rozvoje infrastruktury a školství, což se odrazilo nejen na úrovni poskytovaných služeb, ale i na kvalitě života obyvatel, což mělo nepřímý dopad na politický proces. Zlepšení životních podmínek obyvatel ve městě, zejména díky investicím do veřejných služeb a infrastruktury, přispělo ke stabilizaci politické scény, zejména v prvních letech sledovaného období.

Analýza politických aktérů v obci ukázala, že na začátku sledovaného období dominovaly místní politické strany, především ODS a ČSSD, které hrály klíčovou roli v politickém

životě obce. Tyto strany byly schopné vytvářet relativně stabilní koalice a jejich spolupráce se zaměřovala na klíčové otázky rozvoje města, jako byla obnova veřejných prostor, podpora vzdělávací infrastruktury a zajištění dostupnosti zdravotní péče. To vše přispívalo k celkové stabilitě politického klimatu v obci.

V následujících letech, zejména od roku 2006, se situace začala měnit. Na politické scéně se začala objevovat nová politická hnutí a nezávislí kandidáti, kteří si získávali podporu voličů tím, že kladli důraz na specifické místní problémy a potřeby. Tyto nové subjekty reflektovaly proměňující se požadavky obyvatel Turnova, což vedlo k větší diverzitě politických aktérů. Fragmentace politické scény vedla k obtížnějšímu vyjednávání o koalicích a častějším změnám ve vedení města, což se projevilo zejména v období mezi lety 2010 a 2014. Na druhé straně tato diverzita umožnila širší participaci občanů na rozhodovacích procesech, čímž se posílila role nezávislých iniciativ a hnutí zaměřených na konkrétní problémy obyvatel. V posledních letech se do popředí, a především do oblíbenosti u obyvatel dostaly strany Nezávislého bloku, PROTO, ANO nebo Pirátská strana.

V období mezi lety 2014 a 2018 se na turnovské politické scéně objevila další vlna změn. Místní politická hnutí a nezávislí kandidáti začali hrát stále významnější roli, zejména díky svému zaměření na transparentnost veřejné správy a větší zapojení obyvatel do politického dění. Tato změna byla odrazem širších celospolečenských trendů, které kladly důraz na otevřenost, odpovědnost veřejných činitelů a jejich schopnost reagovat na konkrétní požadavky obyvatel. V tomto období se rovněž prohloubila spolupráce mezi politickými aktéry a občanskou společností, což vedlo k větší participaci obyvatel v rámci rozhodovacích procesů.

Období od roku 2018 do roku 2022 bylo charakterizováno dalším posunem směrem k participativnímu rozhodování. Turnov, podobně jako mnoho jiných měst, čelil výzvám, jako jsou nedostatek dostupného bydlení a potřeba rozšíření školských kapacit, které byly pro politickou scénu klíčové. Politická hnutí a nezávislí kandidáti na tyto problémy reagovali pragmatickými návrhy a pokračovali ve snaze o aktivní zapojení občanů do rozhodovacích procesů. Toto období bylo rovněž charakteristické rostoucím důrazem na místní identitu a potřebu udržitelného rozvoje, což ovlivňovalo jak strategické plánování obce, tak i politické rozhodování.

Co se koaličního složení za sledované období od roku 1998 do roku 2022 týká, převažovaly spíše nadměrné ideově nepropojené koalice. Tento přístup k sestavování koalic byl veden snahou o zajištění stability a kontinuity v městském zastupitelstvu. Širší koalice umožňovaly

zapojení více politických subjektů, což zajistilo širší podporu pro klíčové projekty a strategická rozhodnutí, která Turnov potřeboval k modernizaci infrastruktury, rozvoji bydlení i udržitelnému plánování.

Širší koalice také přispívaly k omezení konfliktů mezi stranami tím, že poskytovaly prostor pro dosažení konsenzu a spolupráci na řešení místních problémů. Tím se zlepšila komunikace mezi koalicí a opozicí, což bylo prospěšné zejména při realizaci dlouhodobých projektů, které vyžadovaly stabilní podporu. Dle získaných informací lze konstatovat, že ve městě nepanují dlouhodobé konfliktní linie, jaké mohou v komunální politice existovat.

Dle Jüptnerovi typologie koaličního jednání lze město Turnov zařadit přesně tak, jak je v odborné literatuře popisováno. Město Turnov se řadí do kategorie středně velké obce, kde koaliční uskupení vznikají zpravidla po volbách na základě povolebních jednání vítězné strany s ostatními.

Z výpočtů indexu plurality za jednotlivá volební období, lze vyvodit, že od roku 1998 je místní politické spektrum trvale pluralitní, se soutěživým prostředím, zejména v období 2010–2018. Nejvyšší míra soutěživosti byla zaznamenána v období 2014–2018 (index 7,06), zatímco v období 2002–2006 byla soutěživost nejnižší (index 4,61). Tyto hodnoty naznačují dynamické politické prostředí, kde vliv je pravidelně rozdělován mezi různé strany, což zajišťuje široké zastoupení, ale zároveň může ztěžovat tvorbu stabilních koalic.

Závěrem lze konstatovat, že politická situace v Turnově v období 1998–2022 prošla zásadním vývojem. Zatímco na začátku sledovaného období dominovaly tradiční politické strany a stabilita, v průběhu let se politická scéna postupně diverzifikovala, což vedlo ke vzniku nových politických hnutí a nezávislých subjektů, které reflektovaly měnící se potřeby obyvatel. Tento vývoj byl provázen fragmentací politické scény a větším důrazem na transparentnost a odpovědnost politických aktérů. Klíčovým faktorem, který ovlivnil politický proces, byla rostoucí participace obyvatel a jejich zapojení do politického života. Mezi dalšími faktory ovlivňující politický proces je pluralita, velikostní kategorie obce a neexistence jasně vymezené konfliktní linie. Výsledky této práce mohou sloužit nejen jako přehled politického vývoje v Turnově, ale také jako podklad pro budoucí výzkum zaměřený na komunální politiku v České republice.

7 Seznam použitých zdrojů

BALÍK, S. (Ed.). Komunální volby v České republice v roce 2002. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politolog. ústav, 2003. 143 s. ISBN 80-210-3211-1.

BALÍK, S. Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností. Koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006. 1. vyd. Brno: CDK, 2008. 387 s. ISBN 978-80-7325-144-4.

BALÍK, S. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T. a kol. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: SLON, 2011. 237 s. ISBN 978-80-7419-069-8.

BUBENÍČEK, V. Obce jako aktéři politického procesu. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze, 2004. 93 s. ISBN 80-213-1326-9.

CABADA, L. VODIČKA, K. Politický systém České republiky. 2.vyd. Praha: Portál, 2007. 374 s. ISBN 987–80-7367-337-6.

ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V, ČOPÍK, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2010. 223 s. ISBN: 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, J., Obce a regiony jako politický prostor. Praha: Alfa nakladatelství, 2008. 165 s. ISBN 978-80-87197-00-4.

CHYTILEK, Roman. Volební systémy. Vyd. 4., V Portálu 1. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-548-6.

ILLNER, Michal. *The territorial dimension of public administration reforms in East Central Europe*. Working papers. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1997. ISBN 80-85950-37-5.

JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue, 2004, roč. 10, č. 2, s. 81-101. ISSN 1211-0342.

JÜPTNER, Petr. (2006). Konfrontace teorie koalic s lokální politikou. In: Koalice a koaliční vztahy. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s. 109-118. ISBN 80-7380-004-7

KOUDELKA, Z. Samospráva. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.

Laakso, M., & Taagepera, R. (1979). "Effective Number of Parties: A Measure with Application to West Europe." Comparative Political Studies, 12(1)

ŘÍCHOVÁ, B. Úvod do současné politologie: srovnávací analýza demokratických politických systémů. 2. vyd. Praha: Portál, 2007. 208 s. ISBN 987-80-7367-348-2.

TÖNNIES, Ferdinand. *Gemeinschaft und Gesellschaft: Abhandlung des Communismus und des Socialismus als empirischer Culturformen*. Leipzig: Fues's Verlag, 1887.

Právní normy

Zákon č. 222/1999 Sb. ze dne 14. září 1999 o zajišťování obrany České republiky Česko. [online]. [Cit.2024-06-02]. Dostupné z https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-222

Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení) [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128

Zákon č. 131/2000 Sb. ze dne 13. dubna 2000 o hlavním městě Praze [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131

Zákon č. 491/2001 Sb. Ze dne 6. prosince 2001 o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů [online]. [Cit.2024-05-02]. Dostupné z https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491

Elektronické zdroje

Město Turnov [online]. [Cit.2024-02-02]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/mesto/turnov-srdce-ceskeho-raje/

ZPV Káraný[online]. [Cit.2024-03-23]. Dostupné z https://www.zpvkarany.cz citováno 20.8.2024

Svobodní [online]. [Cit.2024-01-02]. Dostupné z https://svobodni.cz/politicka-filosofie-svobodnych/

PRO Turnov [online]. [Cit.2024-04-02]. Dostupné z https://www.proturnov.cz

Parlamentní listy [online]. [Cit.2024-01-04]. Dostupné z https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/V-Turnove-se-z-opozice-zveda-vlna-proti-stavajici-koalici-TOP-09-a-Turnov-potrebuje-zmenu-se-spojily-a-chystaji-se-na-volby-523674

Turnov [online]. [Cit.2024-03-16]. Dostupné z https://www.turnov.cz/cs/zpravy/mestsky-urad-informuje/nova-koalice-po-komunalnich-volbach-2018-v-turnove.html

Armáda ČR [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z https://acr.mo.gov.cz/scripts/detail.php?id=215

Heraldika-terminologie [online]. [Cit.2024-08-02]. Dostupné z http://www.heraldika-terminologie.cz/mapa-o-historickem-znaku-mesta-turnova-i-cast-840

Regionální informační servis [online]. [Cit.2024-03-06]. Dostupné z https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/uzemi/577626-turnov

8 Přílohy

Přílohy

Příloha č. 1: Tabulka vývoje počtu obyvatel od roku 1971 do roku 2022 102
Příloha č. 2: Tabulka vývoje porodnosti a úmrtí od roku 1971 do roku 2022 103
Příloha č. 3: Zařazení respondentů 104
Příloha č. 4: Otázky k polostrukturovaným rozhovorům 105

Příloha č. 1: Tabulka vývoje počtu obyvatel od roku 1971 do roku 2022

Rok	Počet obyvatel	Rok	Počet obyvatel
1971	12 865	1997	14 648
1972	12 865	1998	14 624
1973	13 229	1999	14 668
1974	13 504	2000	14 705
1975	13 625	2001	14 522
1976	13 802	2002	14 465
1977	13 883	2003	14 468
1978	13 995	2004	14 507
1979	14 013	2005	14 447
1980	14 069	2006	14 489
1981	13 897	2007	14 517
1982	13 872	2008	14 509
1983	13 788	2009	14 463
1984	13 538	2010	14 445
1985	13 509	2011	14 357
1986	14 051	2012	14 400
1987	13 968	2013	14 342
1988	13 879	2014	14 335
1989	13 931	2015	14 362
1990	14 285	2016	14 349
1991	14 381	2017	14 330
1992	14 471	2018	14 312
1993	14 514	2019	14 334
1994	14 589	2020	14 420
1995	14 627	2021	14 178
1996	14 680	2022	14 174

Zdroj: www.czso.cz(vlastní zpracování)

Příloha č. 2: Tabulka vývoje porodnosti a úmrtí od roku 1971 do roku 2022

Rok	Narození (natalita)	Zemřelí (mortalita)	Přírůstek	Rok	Narození (natalita)	Zemřelí (mortalita)	Přírůstek
1971	214	147	67	1997	108	165	-57
1972	208	149	59	1998	117	144	-27
1973	222	165	57	1999	142	146	-4
1974	237	169	68	2000	133	148	-15
1975	234	152	82	2001	122	145	-23
1976	239	175	64	2002	129	170	-41
1977	214	165	49	2003	141	185	-44
1978	190	175	15	2004	126	169	-43
1979	194	172	22	2005	162	155	7
1980	182	182	0	2006	139	154	-15
1981	157	149	8	2007	134	151	-17
1982	156	178	-22	2008	136	158	-22
1983	136	150	-14	2009	160	163	-3
1984	146	187	-41	2010	138	151	-13
1985	148	172	-24	2011	134	162	-28
1986	161	185	-24	2012	140	169	-29
1987	161	185	-24	2013	144	181	-37
1988	156	171	-15	2014	127	163	-36
1989	191	173	18	2015	146	186	-40
1990	205	179	26	2016	173	173	0
1991	195	195	0	2017	158	202	-44
1992	184	158	26	2018	143	179	-36
1993	155	176	-21	2019	145	179	-34
1994	131	150	-19	2020	172	206	-34
1995	125	159	-34	2021	121	223	-102
1996	124	156	-32	2022	118	180	-62

Zdroj: www.czso.cz(vlastní zpracování)

Příloha č. 3: Zařazení respondentů

Zařazení respondentů	
Respondent č. 1	ODS
Respondent č. 2	Nezávislý blok
Respondent č. 3	PROTO
Respondent č. 4	Nezávislý blok
Respondent č. 5	ODS
Respondent č. 6	PROTO
Respondent č. 7	Nezávislý blok
Respondent č. 8	ODS
Respondent č. 9	Piráti
Respondent č. 10	ANO 2011

Příloha č. 4: Otázky k polostrukturovaným rozhovorům

Vývoj místní samosprávy

a) Jak vnímáte vývoj města po roce r.1989? Jaké byly hlavní události, hodnocení funkčních období jednotlivých starostů a starostu současného.

b) Jaké jsou dle Vašeho pohledu vize obce – jaké by mělo být optimální budoucnost města, pravděpodobná budoucnost města, vztah k investorům, ke kraji.

c) Specifikujte, jaké jsou hlavní veřejné či politické problémy města – jak je řešit, co brání jejich řešení, úloha obecní vlády a opozice, přístup k penězům

d) Nyní něco o Vás – jak jste se dostal k politice, motivy, cíle a očekávání, co může ovlivnit. Změny volebních stran a jejich důvody. Sebezařazení – politické spektrum (pravice, levice, střed – jakou pozici respondent zastává)

e) Hrají v místní politice nějakou roli běžné "cleavages" z celostátní politiky (tj. pravice x levice, autoritářství x liberalismus, církev x společnost apod.). Mají vliv při volebním jednání lidí (spekulace)?

f) kandidátky a volební strany – příčiny plurality, důvody vzniku nových volebních stran. Výběr kandidátů v rámci volební strany respondenta, „politická práce "volební strany v mezivolebním období. Vztah strany s vyššími úrovněmi vedení (krajskou, celostátní)

g) konflikty – hlavní konfliktní body (např. výstavba, územní plán, developeři...),

h) Jak probíhá sestavování komunálních koalic? Vytváří se spíše širší koalice nebo jenom minimální vítězné (a co je rozhodující faktor případě – počet stranv koalici)? Sestavují se na programovém základě nebo personálním? Úloha osobností. Jak probíhá komunikace a jednání "vláda x opozice".

i) občanství v městě – dá se mluvit o nějaké identitě?

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vzorec výpočtu indexu efektivního počtu stran dle Laakso a Taagepera 40
Obrázek 2: Znak města Turnov 43
Obrázek 3: Správní obvod ORP Turnov 47

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Počet zastupitelů na obyvatele 22
Tabulka č. 2: Počet podpisů potřebných ke kandidatuře NK a SNK 28
Tabulka č. 3: Příjmy a výdaje v období 2016-2022 49
Tabulka č. 4: Volební strany, hlasy a mandáty 1998-2002 61
Tabulka č. 5: Složení zastupitelstva 1998-2002 62
Tabulka č. 6: Složení rady města v období 1998–2002 63
Tabulka č. 7: Výsledky komunálních voleb ve volebním období 2002-2006 64
Tabulka č. 8: Složení zastupitelstva ve volebním období 2002-2006 66
Tabulka č. 9: Složení rady města ve volebním období 2002-2006 67
Tabulka č. 10: Výsledky komunálních voleb ve volebním období 2006-2010 68
Tabulka č. 11: Složení zastupitelstva ve volebním období 2006-2010 70
Tabulka č. 12: Rada města 2006-2010 71
Tabulka č. 13: Politické strany 2010-2014 73
Tabulka č. 14: Zvolení zastupitelé 2010-2014 74
Tabulka č. 15: Rada města 2010-2014 75
Tabulka č. 16: Politické strany 2014-2018 76
Tabulka č. 17: Zvolení zastupitelé 2014–2018 77
Tabulka č. 18: Rada města 2014-2018 78
Tabulka č. 19: Politické strany 2018-2022 79
Tabulka č. 20: Zvolení zastupitelé 2018-2022 80
Tabulka č. 21: Rada města 2018-2022 81

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel 44
Graf č. 2: Ekonomičtí činitelé ve městě Turnov 48

Seznam použitých zkratek

ip – index plurality
IEPS-Index efektivního počtu stran
KSČM-Komunistická strana Čech a Moravy
SNK – Sdružení nezávislých kandidátů
KDU-ČSL-Česká křesťansko-demokratická politická strana
ODS – občanská demokratická strana
ČSSD – Česká středolevicová sociálně demokratická strana
SZ-Strana zelených
US-Unie svobody
OF-Občanské fórum
NK-Nezávislí kandidáti